

2026/962

30.4.2026.

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2026/962

od 22. prosinca 2025.

o mjeri SA.64153 (2022/C) (ex 2021/N) koju je provela Češka za pružanje potpore za paralelno emitiranje zemaljske televizije u DVB-T2/HEVC-u

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2025) 8837)

(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da dostave primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ⁽¹⁾ te uzimajući u obzir te primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Komisija je zaprimila dvije pritužbe: jednu 19. rujna 2016. od udruženja Česká asociace satelitních operátorů z. s. (dalje u tekstu „ČASO“), a drugu 14. veljače 2018. od društva DIGI TV s.r.o. (sada Telly s.r.o., dalje u tekstu „Telly“). ČASO je udruženje koje predstavlja dva društva, Telly i Canal + Luxembourg ⁽²⁾, koja pružaju televizijske usluge putem interneta i satelita. Pritužbe su se odnosile na plan čeških tijela da pruže financijsku potporu operatorima platformi zemaljske televizije pri prelasku s tehničkih standarda DVB-T ⁽³⁾/MPEG-2 ⁽⁴⁾ na naprednije standarde DVB-T2 ⁽⁵⁾/HEVC ⁽⁶⁾. Komisija je u narednim godinama, do svibnja 2021., primila dodatne informacije.

⁽¹⁾ SL C 282, 22.7.2022., str. 9.

⁽²⁾ ČASO je osnovan 27. srpnja 2016. kako bi, među ostalim, štitio i promicao kolektivne i pojedinačne interese svojih članova u Češkoj. Članovi udruženja ČASO su društva Telly i Canal + Luxembourg Sàrl, ranije poznat kao grupa M7. Vidjeti t. 8. i 46. presude od 14. svibnja 2025., Telly i ČASO/Komisija, spojeni predmeti T-362/21 i T-363/21, EU:T:2025:493.

⁽³⁾ Standard zemaljskog digitalnog emitiranja video signala (Digital Video Broadcasting – Terrestrial (DVB-T)) standard je prve generacije za emitiranje digitalne zemaljske televizije, objavljen 1997.

⁽⁴⁾ Moving Pictures Expert Group – 2 (MPEG-2) standard je za kodiranje digitalnih videozapisa i audiozapisa, objavljen 1996.

⁽⁵⁾ DVB-T2 druga je generacija standarda DVB-T, objavljena 2008. Standard DVB-T2 nudi znatne prednosti u odnosu na standard DVB-T, kao što su veća brzina/kapacitet prijenosa i učinkovitije korištenje spektra.

⁽⁶⁾ Videokodiranje visoke učinkovitosti (HEVC) jedna je od najnovijih generacija standarda digitalnog kodiranja za videozapise i audiozapise, objavljena 2013. Smatra se da HEVC postiže znatno smanjenje brzine prijenosa podataka (*bitrate*) uz istu kvalitetu sadržaja u odnosu na druge standarde kodiranja kao što su MPEG-4 AVC (smanjenje brzine prijenosa podataka od 50 %) i MPEG-2 (smanjenje brzine prijenosa podataka od 70 %).

- (2) Češka tijela podnijela su 2. prosinca 2016. pretprijavu za više mjera koje se odnose na operatore platformi zemaljske televizije u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz. Češka tijela i Komisija razmijenili su od 2017. do 2021. više pisanih mišljenja te su održali nekoliko sastanaka. Te su mjere, među ostalim:
1. naknada troškova nadogradnje i ponovnog podešavanja mreža digitalne zemaljske televizije. U pogledu te mjere donesena je Odluka Komisije od 23. siječnja 2020. u predmetu SA.55742, u kojoj je Komisija odobrila naknadu za opremu povezanu sa spektrom („Odluka u predmetu SA.55742”) ⁽⁷⁾;
 2. naknada troškova za istodobni rad postojećih mreža DVB-T i prijelaznih mreža DVB-T2;
 3. produljenje valjanosti postojećih dodjela radijskih frekvencija koje koriste operatori mreža digitalne zemaljske televizije do 2030. Ta je mjera bila predmet Odluke Komisije od 15. ožujka 2021. u predmetu SA.55805, u kojoj je Komisija utvrdila da produljenje valjanosti dodjele spektra nije činilo potporu („Odluka u predmetu SA.55805”) ⁽⁸⁾.
- (3) Češka tijela 16. srpnja 2021. službeno su prijavila mjeru pod nazivom „Naknada za istodobno emitiranje povezana s prelaskom na standard DVB-T2” („prijavljena mjera”, uvodna izjava 2. stavak 2. točka 2.). Cilj je te mjere nadoknaditi operatorima digitalnih zemaljskih radiodifuzijskih platformi (i) troškove ulaganja u novu opremu potrebnu za izgradnju i rad mreža DVB-T2 u kombinaciji sa standardom HEVC i (ii) operativne troškove povezane s radom tih novih mreža DVB-T2/HEVC paralelno s izvornim mrežama DVB-T u razdobljima od 1. ožujka 2017. do 18. ožujka 2020. i od 1. srpnja do 31. listopada 2020.
- (4) Komisija je dopisom od 3. lipnja 2022. („odluka o pokretanju postupka”) obavijestila Češku da je u vezi s prijavljenom mjerom odlučila pokrenuti postupak utvrđen u članku 108. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”) te je pozvala Češku da dostavi primjedbe. Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* 22. srpnja 2022. ⁽⁹⁾ U istoj objavi Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe.
- (5) Komisija je primjedbe Češke zaprimila 1. srpnja 2022., korisnika České Radiokomunikace (CRa) 22. kolovoza 2022., društva Digital Broadcasting (DB) 9. kolovoza 2022., a podnositelja pritužbe ⁽¹⁰⁾ Telly 21. rujna 2022. Komisija je primjedbe zainteresiranih strana prosljedila Češkoj. Češka je svoje primjedbe dostavila 20. listopada i 3. studenog 2022.
- (6) Komisija je 29. srpnja 2024. od Češke zatražila dodatne informacije, a 31. ožujka 2025. dodatna pojašnjenja. Češka je dostavila podneske 29. kolovoza 2024. te 14. ožujka, 18. ožujka i 24. travnja 2025. Češka je dostavila i dopis 23. lipnja 2025.
- (7) Dopisom od 10. siječnja 2022. Češka je pristala odreći se svojih prava iz članka 342. UFEU-a u vezi s člankom 3. Uredbe br. 1/1958 ⁽¹¹⁾ i pristala je da se odluka u okviru ovog postupka donese i objavi na engleskom jeziku. Češka je 4. srpnja 2025. potvrdila da se izjava o odricanju od prava na prijevod primjenjuje i na donošenje ove Odluke.

⁽⁷⁾ Vidjeti Odluku Komisije C(2020) 253 final od 23. siječnja 2020. u predmetu državne potpore SA.55742 (2019/N) – Češka – Potpora za zamjenu opreme za radiodifuzijsko emitiranje koja ovisi o frekvenciji u kontekstu migracije iz pojasa od 700 MHz (SL C 144, 30.4.2020., str. 1.).

⁽⁸⁾ Vidjeti Odluku Komisije C(2021) 1601 final od 15. ožujka 2021. u predmetu državne potpore SA.55805 (2020/FC) – Produljenje valjanosti prava korištenja frekvencija operatora mreža digitalne zemaljske televizije – Češka (SL C 177, 7.5.2021., str. 1.).

⁽⁹⁾ Odluka Komisije C(2022) 3609 final od 3. lipnja 2022. o državnoj potpori SA.64153 (2022/C) (ex 2021/N) – Češka – Potpora za paralelno emitiranje zemaljske televizije u DVB-T2/HEVC-u (SL C 282, 22.7.2022., str. 9.). Vidjeti bilješku 1.

⁽¹⁰⁾ Drugi podnositelj pritužbe, ČASO, naveo je u e-poruci od 21. srpnja 2022. da je svoje primjedbe dostavio u okviru preliminarne istražnog postupka i da ostaje pri tim primjedbama.

⁽¹¹⁾ Uredba br. 1 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici (SL 17, 6.10.1958., str. 385.).

2. OPIS PRIJAVLJENE MJERE

2.1. Opseg mjere

- (8) Prijavljena mjera odnosi se na financijsku naknadu koja će se dodijeliti trima operatorima digitalnih zemaljskih radiodifuzijskih platformi za emitiranje digitalne zemaljske televizije („DTT”) korištenjem prijelaznih mreža s naprednijim tehničkim standardima DVB-T2 i HEVC. Prijavljenom mjerom pokrili bi se prihvatljivi troškovi tih triju operatora DTT-a nastali u razdobljima od 1. ožujka 2017. do 18. ožujka 2020. i od 1. srpnja do 31. listopada 2020. Prijavljena mjera dio je strategije za oslobađanje pojasa od 700 MHz koji koriste operatori DTT-a u skladu s Odlukom (EU) 2017/899 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾ (dalje u tekstu „Odluka (EU) 2017/899”), kojom se pojas od 700 MHz namjenjuje za bežične širokopojasne usluge i kojom se zahtijeva da zemaljski sustavi koji pružaju usluge emitiranja oslobode taj spektar do 30. lipnja 2020.
- (9) Radi lakšeg prelaska na novije tehnologije u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz, u razdoblju od 1. ožujka 2017. do 31. listopada 2020. prijelazne mreže DTT-a koje koriste naprednije standarde radile su paralelno s postojećim mrežama DTT-a koje koriste starije standarde (istodobno emitiranje).
- (10) Češka je prvotno predviđjela da će prijelazne mreže raditi do 30. lipnja 2020. Zbog pandemije bolesti COVID-19 njihov je rad produljen do 31. listopada 2020. Osim toga, Komisija je na temelju Privremenog okvira povezanog s pandemijom bolesti COVID-19 ⁽¹³⁾ Odlukom Komisije od 13. srpnja 2021. u predmetu SA.60062 („Odluka u predmetu SA.60062”) ⁽¹⁴⁾ odobrila potporu za produljenje obveza istodobnog emitiranja za vrijeme trajanja pandemije bolesti COVID-19 koja pokriva naknadu troškova za produljenje tih obveza za razdoblje od 19. ožujka do 30. lipnja 2020.

2.2. Kontekst mjere

- (11) Mjera se provodi u kontekstu obveze koja proizlazi iz Odluke (EU) 2017/899, u skladu s kojom se od zemaljskih sustava koji pružaju usluge radiodifuzijskog emitiranja zahtijeva da do 30. lipnja 2020. oslobode pojas od 700 MHz (694 – 790 MHz) kako bi se on mogao iskoristiti za bežične širokopojasne usluge elektroničkih komunikacija. O mogućnosti korištenja pojasa od 700 MHz za te usluge raspravljalo se na europskoj i na međunarodnoj razini. Češka je poduzela korake kako bi se pripremila za te promjene. Rasprave na razini EU-a dovele su do donošenja Odluke (EU) 2017/899 (uvodna izjava 8.).

2.2.1. Relevantna politika televizijskog spektra u EU-u

- (12) Radiofrekvencijski spektar ograničen je javni resurs od iznimne važnosti za neke sektore i usluge, uključujući televizijsko emitiranje i bežične širokopojasne usluge. Radiofrekvencijski spektar podijeljen je na frekvencijske pojaseve s konvencionalnim nazivima koje je odredila Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU). Neki pojasevi imaju tehnička svojstva koja najbolje odgovaraju određenim vrstama usluga. Za korištenje nekog pojasa za određenu uslugu potrebna je koordinacija na međunarodnoj razini kako bi se spriječile prekogranične smetnje.

⁽¹²⁾ Odluka (EU) 2017/899 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o uporabi frekvencijskog pojasa 470 – 790 MHz u Uniji (SL L 138, 25.5.2017., str. 131.).

⁽¹³⁾ Komunikacija Komisije – Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji covid-19 (SL C 91I, 20.3.2020., str. 1.), kako je izmijenjena komunikacijama Komisije C(2020) 2215 (SL C 112I, 4.4.2020., str. 1.), C(2020) 3156 (SL C 164, 13.5.2020., str. 3.), C(2020) 4509 (SL C 218, 2.7.2020., str. 3.), C(2020) 7127 (SL C 340I, 13.10.2020., str. 1.) i C(2021) 564 (SL C 34, 1.2.2021., str. 6.).

⁽¹⁴⁾ Vidjeti Odluku Komisije C(2021) 5332 final od 13. srpnja 2021. u predmetu državne potpore SA.60062 (2021/N) – Češka – COVID-19: Potpora za izvanredne izravne troškove čeških operatora mreža zemaljske televizije (SL C 2021/317, 6.8.2021., str. 1.).

- (13) Za usluge zemaljske televizije u početku se mogao koristiti cijeli frekvencijski pojas od 470 do 862 MHz. Te frekvencije imaju tehnička svojstva koja odgovaraju i bežičnim širokopojasnim uslugama. Zbog toga se sve više tražilo da usluge zemaljske televizije oslobode dio tog spektra i smjeste se u užem rasponu pojasne širine. Prvo, korištenje digitalnih tehnologija za televizijsko emitiranje omogućilo je učinkovitije korištenje spektra. To je potaknulo prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju. Europski parlament i Vijeće odlučili su 2012. da će pojas od 800 MHz (790 – 862 MHz) od siječnja 2013. biti dodijeljen bežičnim širokopojasnim uslugama⁽¹⁵⁾. Kao posljedica toga, u okviru prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju usluge zemaljske televizije premjestile su se na donji pojas (470 – 790 MHz).
- (14) Na Svjetskoj radiokomunikacijskoj konferenciji 2012. odlučeno je da bi pojas od 700 MHz (pojas 694 – 790 MHz) od 2015. trebalo koristiti i za radiodifuzijsko emitiranje i za bežične širokopojasne usluge. Skupina za politiku radiofrekvencijskog spektra preporučila je u mišljenju od 19. veljače 2015. donošenje koordiniranog pristupa u cijeloj Uniji kako bi se pojas od 700 MHz stavio na raspolaganje za bežične širokopojasne usluge elektroničkih komunikacija do kraja 2020.⁽¹⁶⁾
- (15) Na temelju Prijedloga Komisije⁽¹⁷⁾, u Odluci (EU) 2017/899, koju su suzakonodavci donijeli u svibnju 2017., predviđena je obveza država članica da do 30. lipnja 2020. pojas od 700 MHz dodjeljuju isključivo za bežične širokopojasne usluge. U Odluci (EU) 2017/899 uviđa se da je pojas od 700 MHz vrijedno sredstvo koje za osiguravanje dodatnog kapaciteta i univerzalne pokrivenosti za bežične širokopojasne usluge, osobito u ruralnim, planinskim i otočnim područjima te za uporabu u zatvorenim prostorima⁽¹⁸⁾. Zbog toga je pojas od 700 MHz do 30. lipnja 2020. morao biti na raspolaganju zemaljskim sustavima koji mogu pružati bežične širokopojasne usluge elektroničkih komunikacija⁽¹⁹⁾. Države članice morale su donijeti nacionalne planove djelovanja kako bi se olakšalo korištenje frekvencijskog pojasa od 700 MHz za zemaljske bežične širokopojasne usluge elektroničkih komunikacija te pritom osigurao kontinuitet za usluge televizijskog emitiranja koje napuštaju taj pojas⁽²⁰⁾ i prelaze u niži pojas, ispod od 700 MHz (pojas od 470 do 694 MHz). Na temelju valjano opravdanih razloga državama članicama moglo bi se dopustiti da odgode oslobađanje pojasa od 700 MHz za najviše dvije godine⁽²¹⁾.
- (16) Kad je riječ o mogućoj naknadi troškova povezanih s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, u Odluci (EU) 2017/899 navodi se da „države članice mogu, prema potrebi i u skladu s pravom Unije, osigurati da adekvatna naknada za izravni trošak prelaska na drugi spektar ili prenamjene spektra, a posebice za trošak nastao krajnjim korisnicima, bude pružena brzo i na transparentan način kako bi se, između ostalog, olakšao prijelaz na tehnologije koje se spektrom koriste učinkovitije”⁽²²⁾. Konkretno, u Odluci (EU) 2017/899 utvrđeno je da je DVB-T2/HEVC jedna od tih tehnologija koje učinkovito koriste spektar⁽²³⁾. Međutim, u Odluci (EU) 2017/899 podsjeća se na to da bi opseg i mehanizam te moguće naknade trebali biti u skladu s člancima 107. i 108. UFEU-a⁽²⁴⁾.
- (17) U Odluci (EU) 2017/899 predviđena je i obveza država članica da barem do 2030. osiguravaju raspoloživost pojasa ispod 700 MHz za pružanje usluga zemaljske televizije⁽²⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ Odluka br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o uspostavljanju višegodišnjeg programa za politiku radiofrekvencijskog spektra (SL L 81, 21.3.2012., str. 7.).

⁽¹⁶⁾ Odluka (EU) 2017/899, uvodna izjava 13.

⁽¹⁷⁾ Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o uporabi frekvencijskog pojasa 470 – 790 MHz u Uniji, COM(2016) 43, 2.2.2016.

⁽¹⁸⁾ Odluka (EU) 2017/899, uvodna izjava 9.

⁽¹⁹⁾ Odluka (EU) 2017/899, članak 1. stavak 1.

⁽²⁰⁾ Odluka (EU) 2017/899, uvodna izjava 20. i članak 5.

⁽²¹⁾ Odluka (EU) 2017/899, članak 1. drugi stavak.

⁽²²⁾ Odluka (EU) 2017/899, članak 6.

⁽²³⁾ Odluka (EU) 2017/899, uvodna izjava 20.: „Ako države članice namjeravaju zadržati DTT, u nacionalnim planovima djelovanja trebalo bi razmotriti mogućnost olakšavanja nadogradnje opreme za radiodifuzijsko emitiranje tehnologijama koje se spektrom koriste učinkovitije, kao što su napredni videoformati (npr. HEVC) ili tehnologije prijenosa signala (npr. DVB-T2).”

⁽²⁴⁾ Odluka (EU) 2017/899, uvodna izjava 21.: „Opseg i mehanizam moguće naknade za izvršenje prijelaza u uporabi spektra, posebno za krajnje korisnike, trebalo bi analizirati u skladu s relevantnim nacionalnim odredbama, kako je predviđeno člankom 14. Direktive 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, te bi oni trebali biti u skladu s člancima 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kako bi se, na primjer, olakšao prijelaz na tehnologije koje se spektrom koriste učinkovitije.”

⁽²⁵⁾ Odluka (EU) 2017/899, članak 4.

2.2.2. Relevantna politika televizijskog spektra u Češkoj

- (18) Češka je 2004. odobrila početak digitalnog televizijskog emitiranja. Do prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju došlo je u razdoblju od 2008. do 2012.
- (19) Češka je 2013. izradila strategiju pod nazivom *Digitální Česko 2.0* ⁽²⁶⁾, u kojoj se navodi da je korištenje standarda DVB-T2 jedini mogući način razvoja zemaljskog emitiranja ⁽²⁷⁾, osobito za emitiranje naprednijih formata kao što je televizija visoke rezolucije (HDTV). U njoj je zaključeno da će HDTV morati zadovoljiti potrebe gledatelja i da će korištenje standarda DVB-T2 zahtijevati učinkovitije korištenje spektra. Istaknut je i tehnološki napredak drugih platformi, na primjer satelitske ⁽²⁸⁾, te važnost dostupnosti kompatibilnih televizijskih prijamnika za krajnje korisnike.
- (20) U kontekstu aktualnih rasprava o budućem korištenju pojasa od 700 MHz Češka je 20. srpnja 2016. donijela strategiju u skladu s kojom zemaljski sustavi koji pružaju usluge radiodifuzijskog emitiranja trebaju postupati pri oslobađanju pojasa od 700 MHz, a 19. srpnja 2017. i 29. kolovoza 2018. donijela je pravnu osnovu za provedbu tog postupka (uvodna izjava 26.). Češka i njezine susjedne zemlje istodobno su vodile koordinacijske pregovore o distribuciji frekvencijskih kanala kako bi osigurale oslobađanje pojasa od 700 MHz i prelazak tih sustava u pojas ispod 700 MHz. Revidirani sporazumi potpisani su 13. rujna 2017. s Njemačkom i Poljskom, 30. studenog 2017. sa Slovačkom, 12. prosinca 2017. s Mađarskom i 28. prosinca 2017. s Austrijom.

2.2.3. Opis tržišta usluga televizijskog emitiranja u Češkoj

- (21) Funkcioniranje tržišta usluga radiodifuzijskog emitiranja u Češkoj omogućuju četiri tehnološke platforme: digitalna zemaljska televizija (DTT), kabelska televizija, satelitska televizija i televizija putem internetskog protokola (IPTV). Platforma DTT-a emitira besplatne televizijske kanale, uključujući javne televizijske kanale. Tehnologije kabelske i satelitske televizije te IPTV-a uglavnom emitiraju usluge pretplatničke televizije.
- (22) Češka tijela tvrde da je, kad je riječ o uslugama zemaljskog emitiranja, do prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju došlo u razdoblju od 2008. do 2012. te da je taj prelazak utjecao na tržišne udjele različitih tehnologija. U tom razdoblju zemaljska televizija izgubila je 13 % svojeg tržišnog udjela, satelitska televizija dobila je 9 % udjela, kabelska televizija izgubila je 3 % udjela, dok se tržišni udio IPTV-a povećao za 2 % ⁽²⁹⁾.
- (23) Početkom 2019. ukupno 58 % stanovništva gledalo je televizijski sadržaj putem platforme DTT-a (40 % kućanstava oslanjalo se samo na platformu DTT-a). Satelitsku televiziju koristilo je oko 25 % kućanstava, kabelsku televiziju 17 %, a IPTV 8 % kućanstava. Češka tijela procijenila su da se do 2023. udio zemaljske televizije smanjio na 52,9 %, a udio satelitske televizije na 19,7 %, dok su se udjeli kabelske televizije i IPTV-a povećali na 42,1 %.

⁽²⁶⁾ *Digitální Česko 2.0, Cesta k digitální ekonomice*, dostupno na https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Digitalni-Cesko-v--2-0_120320.pdf, str. 21.

⁽²⁷⁾ Na tu se strategiju upućuje na stranici 23. prijevoda studije *Market failure study of digital terrestrial broadcasting with forced release of the 700 MHz frequency band* („studija ADL-a”), koju je 2017. za češko Ministarstvo industrije i trgovine provelo društvo Arthur D. Little, poznato po stručnosti u području telekomunikacijske industrije, i koju je Češka dostavila 14. listopada 2021.

⁽²⁸⁾ U strategiji *Digitální Česko 2.0, Cesta k digitální ekonomice* (bilješka 26.) navodi se da je standard DVB-S2 već dio zadanih postavki satelitske platforme te ona omogućuje gotovo neograničenu distribuciju HDTV-a.

⁽²⁹⁾ Studija ADL-a, kako je ažurirana 2. kolovoza 2019., str. 11. engleske verzije ažurirane studije koju je dostavila Češka.

- (24) Četiri subjekta: Česká televize ⁽³⁰⁾, České Radiokomunikace a.s. (dalje u tekstu „CRA“) ⁽³¹⁾, Czech Digital Group (dalje u tekstu „CDG“) i Digital Broadcasting s.r.o. („DB“) imali su prava korištenja spektra za digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje na nacionalnoj razini, izvorno u pojasu ispod 700 MHz i pojasu od 700 MHz, a nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz samo u pojasu ispod 700 MHz. Konkretno, prije produljenja njihove valjanosti do 2030. prava korištenja frekvencija trebala su isteći 11. svibnja 2021. za CRA, 4. ožujka 2022. za DB, 30. svibnja 2023. za Česká televize i 10. siječnja 2024. za CDG. Na nositelje prava na frekvencije primjenjivale su se obveze pokrivenosti u rasponu od 95,1 % do 99,9 % stanovništva ⁽³²⁾. Na temelju mjera koje su uvela češka tijela valjanost tih prava 2019. je produljena do 2030.
- (25) Prije nadogradnje na standard DVB-T2 u Češkoj su postojale četiri mreže za emitiranje DTT-a (poznate i kao multipleks) koje koriste DVB-T i čijim radom upravljaju prethodno navedena četiri subjekta (Česká televize, CRA, CDG i DB). Za vrijeme prelaska koji se odvijao od 2017. do 2020. u radu su bile tri prijelazne mreže koje su koristile standard DVB-T2, a emitirale su paralelno s četiri izvorne mreže. Nakon prelaska s radom su nastavile četiri mreže DVB-T2.
1. Česká televize javna je radiotelevizijska kuća koja je upravljala radom postojeće mreže 1 i prijelazne mreže 11, a sad upravlja radom konačne mreže 21. Upravljanje radom mreže kuće Česká televize eksternalizirano je društvu CRA.
 2. Društvo CRA upravljalo je radom postojeće mreže 2 i prijelazne mreže 12 (koja se koristila za istodobno emitiranje sadržaja postojećih mreža 2 i 3), a sad upravlja radom konačne mreže 22.
 3. CDG (društvo kći grupe CRA) upravljalo je radom postojeće mreže 3, a sad upravlja radom konačne mreže 23. CDG nije bio dužan uvesti prijelaznu mrežu niti upravljati radom te mreže. Istodobno emitiranje mreže 3 oslanjalo se na kapacitet prijelazne mreže 21 čijim je radom upravljalo društvo CRA.
 4. DB je upravljao radom postojeće mreže 4 i prijelazne mreže 13, a sad upravlja radom konačne mreže 24.

2.3. Detaljan opis mjere

2.3.1. Pravna osnova

- (26) Pravna osnova mjere obuhvaća sljedeće akte:

1. Zakon br. 127/2005 o elektroničkim komunikacijama i izmjeni određenih povezanih akata;
2. Odluka Vlade br. 648/2016 od 20. srpnja 2016. o strategiji razvoja zemaljskog digitalnog televizijskog emitiranja („strategija iz 2016.“);
3. Zakon br. 252/2017 od 19. srpnja 2017. o izmjeni Zakona br. 127/2005 o elektroničkim komunikacijama i izmjeni određenih povezanih akata, kako je izmijenjen, i Zakona br. 483/1991 zb. o radiotelevizijskoj kući Česká televize, kako je izmijenjen („Digitalna izmjena“);
4. „Plan tehničkog prelaska“ za prelazak sa standarda DVB-T na DVB-T2, donesen Vladinom uredbom br. 199/2018 zb. od 29. kolovoza 2018. ⁽³³⁾

⁽³⁰⁾ Česká televize je češka javna radiotelevizijska kuća.

⁽³¹⁾ CRA je od 2011. do svibnja 2021. bio dio globalne financijske grupe Macquarie, kad ga je Macquarie prodao sadašnjem vlasniku, još jednom financijskom ulagatelju, društvu Cordiant. Macquarie je 2017. bio globalna diversificirana financijska grupa s uredima u 27 zemalja, koja je upravljala imovinom u vrijednosti od 182,9 milijardi USD i bavila se djelatnostima kao što su upravljanje imovinom u cijelom svijetu (specijalizirana za infrastrukturu, nekretnine, poljoprivredu i energetiku), korporativno financiranje i financiranje imovine, bankarstvo, financijske usluge i tržišta kapitala (izvor: Rezultati MGL-a za cijelu 2017. – godišnje izvješće). Cordiant Digital Infrastructure Limited 2021. je bio društvo specijalizirano za digitalnu infrastrukturu, uključujući podatkovne centre, telekomunikacijske tornjeve i svjetlovodne mreže u Ujedinjenoj Kraljevini, EGP-u i Sjevernoj Americi (izvor: Privremeno izvješće društva Cordiant Digital Infrastructure Limited za 2021.).

⁽³²⁾ Riječ je o sljedećim obvezama: 99,9 % stanovnika za Česká televize i CRA, 98,1 % za CDG i 95,1 % za DB.

⁽³³⁾ Češka je za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 donijela i izmjene Plana tehničkog prelaska. Vladina uredba br. 120/2020 zb. od 19. ožujka 2020.: rokovi za isključivanje mreža DVB-T kako su uređeni Uredbom br. 199/2018 privremeno su obustavljeni. Vladina uredba br. 268/2020 zb. od 25. svibnja 2020.: rok za oslobađanje pojasa od 700 MHz „30. lipnja 2020.“ zamijenjen je datumom „31. listopada 2020.“.

2.3.1.1. Strategija iz 2016.

- (27) U strategiji iz 2016. utvrđena je politika za razvoj emitiranja zemaljske televizije u razdoblju do 2030. Njezina je svrha bila omogućiti prelazak na naprednije tehničke standarde (DVB-T2 i HEVC) i osigurati oslobađanje pojasa od 700 MHz. Strategija je i dalje temelj budućih zakonodavnih mjera i prijave mjere.
- (28) U strategiji iz 2016. uzeti su u obzir pregovori na razini EU-a o oslobađanju pojasa od 700 MHz koji su tad bili u tijeku, uključujući Komisijin Prijedlog odluke (EU) 2017/899. U njemu je predviđeno oslobađanje pojasa od 700 MHz u razdoblju od 2020. do 2022. (uz napomenu da je Komisija tad dala prednost 2020.). U strategiji iz 2016. uzeti su u obzir i zaključci sa Svjetske radiokomunikacijske konferencije iz 2015., u kojima se potvrđuje korištenje pojasa ispod 700 MHz za DTT barem do 2030.
- (29) U toj se strategiji navode poteškoće na koje bi platforma DTT-a mogla naići, a to je prije svega rizik od njezina nestanka ili znatnog smanjenja rada zbog oslobađanja pojasa od 700 MHz ako se ne poduzmu daljnje mjere. DTT je bio jedina platforma koja je nudila usluge besplatne televizije u Češkoj, a pokrivala je više od 60 % kućanstava. Dionici platforme DTT-a (televizijske kuće i operatori mreža DTT-a) gotovo su se jednoglasno složili da oslobađanje pojasa od 700 MHz treba provesti prelaskom na standard DVB-T2/HEVC pod kontrolom države, što omogućuje učinkovitije korištenje spektra. Prelazak na standard DVB-T2/HEVC morao se provesti prije oslobađanja spektra od 700 MHz, u prvom redu kako bi se održala besplatna televizija u Češkoj, jer bi u protivnom moglo doći do dramatičnog smanjenja dostupnosti DTT-a među stanovništvom. Taj bi prelazak predstavljao obveznu ubranu tranziciju u usporedbi s uobičajenim ciklusom zamjene televizijskih prijemnika među građanima. Dugoročna održivost platforme DTT-a obuhvaćala je kontinuirani proces poboljšanja kvalitete zvuka i slike. U to vrijeme u postojećim mrežama nije bilo kapaciteta za emitiranje sadržaja visoke rezolucije ili ultravisoke rezolucije. Kako bi se zadovoljila potreba za većim kapacitetom i uzeo u obzir znatan gubitak spektra za DTT, u strategiji se smatralo da buduće mreže moraju koristiti tehnologiju DVB-T2/HEVC.
- (30) U strategiji su za postupak u kojem DTT oslobađa pojas od 700 MHz utvrđeni ciljevi: (i) zadržavanja postojećeg stanja na tržištu televizijskog emitiranja nakon prelaska te smanjenja negativnog utjecaja na funkcioniranje tržišta na najmanju moguću mjeru kako bi se izbjegao nestanak platforme DTT-a; (ii) razvoja platforme DTT-a, dugoročnog očuvanja pojasa ispod 700 MHz i učinkovitog korištenja raspoloživog spektra pomoću tehnologija prijenosa koje učinkovito koriste spektar (standarda prijenosa DVB-T2) te poboljšanja kvalitete slike i zvuka; (iii) društveno prihvatljivog postupka prelaska s obzirom na zamjenu prijamne opreme u kućanstvima; (iv) postojanja šest nacionalnih mreža DVB-T2 nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz ⁽³⁴⁾, za koje je bilo potrebno korištenje velikih jednofrekvencijskih mreža („SFN-i”) ⁽³⁵⁾.
- (31) U strategiji iz 2016. predviđeno je donošenje zakonodavnih akata kojima se utvrđuje postupak koji operatori DTT-a trebaju primjenjivati u svrhu oslobađanja pojasa od 700 MHz i kojima se osigurava financijska potpora za oslobađanje tog pojasa, uključujući potporu za prelazak na standard prijenosa DVB-T2 i za paralelno emitiranje. Predviđena je izmjena Zakona o elektroničkim komunikacijama koja bi omogućila naknadu troškova izravno povezanih s dovršetkom prelaska na standard DVB-T2.

⁽³⁴⁾ Češka je očekivala da će na temelju Ženevskog plana (plan GE06) moći uvesti najmanje šest mreža DTT-a. Regionalna radiokomunikacijska konferencija 2006. (GE06) bila je konferencija ITU-a u čijem su fokusu bili DTT te utvrđivanje planova i uvjeta korištenja frekvencija u Europi, na Bliskom istoku i u Africi. Zemlje su počele primjenjivati postupak GE06 17. lipnja 2006. Prema planu GE06 obično se upotrebljava od šest do osam frekvencija po sloju u cijeloj Europi.

⁽³⁵⁾ Jednofrekvencijska mreža (SFN) je mreža za radiodifuziju u kojoj više odašiljača pokriva određeno područje korištenjem istog frekvencijskog kanala. Bez te tehničke značajke svaki odašiljač morao bi koristiti drukčiji frekvencijski kanal u odnosu na kanale obližnjih odašiljača kako bi se izbjegle smetnje. Korištenje SFN-a stoga omogućuje pokrivanje većeg područja s više odašiljača korištenjem jedne umjesto više frekvencija.

- (32) U strategiji iz 2016. predviđena je uspostava prijelaznih mreža DVB-T2 i razdoblje istodobnog emitiranja (tj. paralelnog emitiranja) postojećih mreža DVB-T i prijelaznih mreža. Sektor zemaljske televizije i vladina tijela složili su se da je potrebno pokrenuti kontrolirani postupak prelaska na standard DVB-T2 s tri prijelazne mreže. Četiri mreže DVB-T (1, 2, 3 i 4) koje su tad postojale zamijenile bi četiri konačne mreže DVB-T2 (21, 22, 23 i 24). Mreže 21, 22 i 23 bile bi nacionalne mreže koje bi koristile lokacije odašiljača mreža 1, 2 i 3. Mreža 24 preoblikovala bi se kako bi se omogućilo regionalno emitiranje na temelju kompatibilnosti s mrežom 4. Koristile bi se tri prijelazne mreže A (na nacionalnoj razini), B (na nacionalnoj razini) i R⁽³⁶⁾ (za regionalno emitiranje). Prijelazna mreža A za rad bi trebala maksimalnu kompatibilnost s mrežom 1 i konačnom mrežom 21; prijelazna mreža B bila bi povezana s mrežama 2 i 3 te s konačnim mrežama 22 i 23. Mreža R bila bi regionalizirana i povezana s postojećom mrežom 4 i konačnom mrežom 24. Prijelazne mreže trebale su biti osmišljene na način koji će u najvećoj mogućoj mjeri omogućiti njihovo kasnije preoblikovanje u konačne mreže. Mreže DVB-T2 trebale su omogućiti odgovarajuću pokrivenost signalom⁽³⁷⁾. Dvije dodatne konačne mreže, 25 i 26, bile bi uvedene u budućnosti.
- (33) Istodobno emitiranje bilo je potrebno kako bi se, među ostalim, kućanstva potaknulo na kupnju odgovarajuće prijamne opreme. Pod uvjetom da je to moguće na temelju međunarodne koordinacije, uvođenje je trebalo započeti 2016., a isključivanje odašiljača DVB-T početkom 2021. U strategiji je za istodobno emitiranje predviđeno razdoblje od 2016. do 2021., uz pretpostavku da bi ono na nacionalnoj razini trajalo najmanje tri godine kako bi se kućanstva potaknulo da nabave nove kompatibilne televizijske prijamnike ili digitalne prijamnike⁽³⁸⁾. Potpora kućanstvima trebala je uključivati certificiranje kompatibilne opreme.
- (34) U strategiji je prepoznata potreba za naknadom koja bi se operatorima DTT-a plaćala za prelazak i koja bi bila u skladu s pravilima o državnim potporama, uzimajući u obzir prirodni ciklus ulaganja u DTT⁽³⁹⁾, postojeće ugovorne aranžmane s televizijskim kućama koji su uspostavljeni s obzirom na vremenski okvir 2021. – 2024. i troškove ulaganja u kontrolirani prelazak⁽⁴⁰⁾.
- (35) U strategiji je istaknuta i potreba za naknadom operatorima DTT-a za prijevremeno oslobađanje pojasa od 700 MHz, prije isteka relevantnih dodjela radijskih frekvencija. U skladu sa strategijom iz 2016. prijevremeno oslobađanje ne bi bilo moguće bez jasnog sporazuma između države, operatora DTT-a i televizijskih kuća koje su sklopile valjane ugovore s operatorima DTT-a. Kako bi se izbjeglo pogoršanje njihova položaja, naknada bi bila namijenjena operatorima na koje utječe oslobađanje pojasa od 700 MHz i čije dodjele frekvencije istječu nakon 2020. U slučaju nepostojanja naknade moglo bi se očekivati da će ti operatori protiv Češke pokrenuti sporove povezane sa zaštitom ulaganja⁽⁴¹⁾. Da nije bilo prisilnog prelaska, do prirodnog prelaska na standard DVB-T2 vjerojatno bi došlo puno kasnije, otprilike u razdoblju 2024. – 2025.
- (36) U strategiji iz 2016. ukupni iznos naknade za operatore DTT-a povezane s prelaskom procijenjen je na 441 – 627 milijuna CZK (približno 17 – 25 milijuna EUR)⁽⁴²⁾, od čega se 298 – 416 milijuna CZK (približno 11,6 – 16,3 milijuna EUR) odnosilo na istodobno emitiranje (tj. rad prijelaznih mreža).

⁽³⁶⁾ Prijelazna mreža R bila bi uspostavljena ako bi to bilo moguće na temelju međunarodne koordinacije.

⁽³⁷⁾ Najmanje 95 % stanovništva ili barem na razini trenutačne pokrivenosti mrežom DVB-T (99 % pokrivenosti u slučaju javne televizije).

⁽³⁸⁾ Vrijeme koje je potrošačima potrebno da zamijene svoju opremu procijenjeno je na četiri do pet godina (polovina uobičajenog ciklusa zamjene televizijskih prijamnika koji traje od osam do deset godina), a dostupnost potrošačke opreme omogućio bi paralelni proces u susjednoj Njemačkoj.

⁽³⁹⁾ Prethodna znatna ulaganja u zemaljsku televizijsku platformu potječu iz 2012., a provedena su u kontekstu prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju. Postojeće mreže DVB-T izgrađene su u razdoblju od 2008. do 2012., na početku ciklusa ulaganja. Prirodni ciklus ulaganja u radiodifuziju predviđen je za razdoblje 2024. – 2025.

⁽⁴⁰⁾ Iskustvo stečeno u okviru prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju pokazalo je da bi sama provedba prelaska na standard DVB-T2 vjerojatno smanjila tržišni udio platforme DTT-a na koju to utječe jer bi se prednost drugim platformama (satelitskoj, kabelskoj i IPTV-u).

⁽⁴¹⁾ Vidjeti uvodnu izjavu 1.3. strategije iz 2016., uvodni odjeljak.

⁽⁴²⁾ Kako bi se iznosi iskazali u eurima, izračuni će se u ovoj Odluci temeljiti na deviznom tečaju korištenom u odluci o pokretanju postupka, tj. 1 EUR = 25,634 CZK na dan 3. ožujka 2022., kako ga je objavila Europska središnja banka. Devizni tečaj se i nakon obavijesti (16. srpnja 2021.) kretao u rasponu od 23,271 do 25,866.

- (37) U strategiji iz 2016. predviđen je i postupak za naplatu naknade putem računa za radiokomunikacije. Operatori mreža morali bi podnijeti zahtjeve za naknadu najkasnije šest mjeseci od datuma nastanka troškova ili u roku od tri mjeseca od datuma stupanja na snagu tad buduće Digitalne izmjene. Zahtjeve bi razmatrao Češki ured za telekomunikacije.

2.3.1.2. Zakon o elektroničkim komunikacijama

- (38) Zakon o elektroničkim komunikacijama glavni je regulatorni tekst za elektroničke komunikacije i politiku spektra u Češkoj. Prije donošenja strategije iz 2016. Zakon o elektroničkim komunikacijama već je omogućio Češkom uredu za telekomunikacije da izmijeni ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ako je to potrebno za ispunjavanje obveza povezanih s članstvom Češke u Uniji. Te izmjene mogu uključivati naknadu za troškove nositelja ovlaštenja.
- (39) Konkretno, u članku 19. stavku 1. točki (b) Zakona o elektroničkim komunikacijama propisano je da Češki ured za telekomunikacije može donijeti odluku o izmjeni (ili čak oduzimanju, u skladu sa stavkom 4. točkom (c)) ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ako je to potrebno za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz članstva Češke u Uniji, NATO-u ili međunarodnim organizacijama⁽⁴³⁾. Češki ured za telekomunikacije trebao je nositelju ovlaštenja nadoknaditi sve stvarno nastale i svjesno stečene troškove s računa za radiokomunikacije u skladu s člankom 27.
- (40) U članku 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama predviđeni su račun za radiokomunikacije i naknade za promjene prava korištenja spektra:
1. u stavku 1. navodi se da će se račun za radiokomunikacije, kojim upravlja Češki ured za telekomunikacije, koristiti za potrebe naknade troškova koje stvarno i svjesno snose nositelji ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ili Ministarstvo obrane pri korištenju radijskih frekvencija u vojne svrhe kao rezultat bilo kakvih promjena povezanih s korištenjem radiofrekvencijskog spektra zbog razloga koji su, među ostalim, navedeni u članku 19. stavku 1. točki (b);
 2. u stavku 5. opisan je postupak za podnošenje zahtjeva za naknadu⁽⁴⁴⁾. Zahtjev i popratna dokumentacija podnose se Češkom uredu za telekomunikacije, koji razmatra zahtjev i utvrđuje konačni iznos naknade.

⁽⁴³⁾ Članak 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama prije Digitalne izmjene glasio je: „Članak 19. Promjena, produljenje, oduzimanje i ukidanje ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija. (1) Ured može donijeti odluku o promjeni ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija: (a) ako je to potrebno za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora koji obvezuju Češku Republiku, a objavljeni su u Zbirci zakona ili Zbirci međunarodnih ugovora, ili (b) ako je to potrebno za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz članstva Češke Republike u Europskoj uniji, NATO-u ili međunarodnim organizacijama, [...]. Osim u slučaju navedenom u točki (e), Ured obavješćuje dotične osobe o svojoj namjeri da provede te promjene i daje im rok od mjesec dana za dostavu mišljenja. U slučajevima navedenima u točkama od (a) do (d) Ured može skratiti taj rok, ali on ne smije biti kraći od sedam dana. Ured navodi razloge za skraćivanje tog roka. (2) Ako dođe do promjene iz stavka 1. točaka od (a) do (c), Ured nositelju ovlaštenja ili Ministarstvu obrane nadoknađuje sve stvarno nastale i svjesno stečene troškove s računa za radiokomunikacije u skladu s odjeljkom 27. u nastavku. [...] (4) Ured odlučuje o oduzimanju ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija u sljedećim slučajevima: [...] (c) ako je to oduzimanje potrebno kako bi se ispunile obveze koje proizlaze iz međunarodnog ugovora koji je obvezujuć za Češku Republiku, a objavljen je u Zbirci zakona ili Zbirci međunarodnih ugovora, ili iz članstva Češke Republike u Europskoj uniji, NATO-u ili međunarodnim organizacijama, ili ako je to nužno za sigurnost države, [...]”

⁽⁴⁴⁾ Članak 27. stavak 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama: „(5) Nositelj ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ili Ministarstvo obrane, koji traži naknadu za stvarno i svjesno nastale troškove zbog razloga navedenih u stavku 1., dostavlja Uredu kvantifikaciju tih troškova kako je dokumentirana u računovodstvenim evidencijama. Ured razmatra dostavljenu kvantifikaciju na temelju računovodstvenih evidencija, tehničke dokumentacije i drugih primarnih dokumenata. Nakon provedenog razmatranja Ured potvrđuje predloženi iznos stvarno i svjesno nastalih troškova ili utvrđuje drugi iznos tih troškova.”

3. u stavku 6. opisane su kategorije troškova za koje se može zatražiti naknada, uključujući troškove tehničkih prilagodbi, troškove amortizacije opreme stavljene izvan pogona, troškove rastavljanja i stavljanja opreme izvan pogona te troškove osiguravanja kontinuiteta elektroničkih komunikacijskih usluga koje se pružaju korištenjem postojećih radijskih frekvencija na drukčiji način tijekom vremena koje je potrebno da se uspostave tehničke mjere za provedbu promjena u korištenju radijskih frekvencija ⁽⁴⁵⁾).

2.3.1.3. Digitalna izmjena

- (41) Digitalna izmjena obuhvaća izmjene Zakona o elektroničkim komunikacijama te upute vladi za izradu Plana tehničkog prelaska zemaljske digitalne televizije sa standarda DVB-T na DVB-T2/HEVC u svrhu napuštanja pojasa od 700 MHz, uključujući uspostavu prijelaznih mreža i utvrđivanje naknade.
- (42) U članku II. stavku 2. Digitalne izmjene navodi se da će se u Planu tehničkog prelaska utvrditi rokovi, uvjeti i postupci za pružanje usluga DTT-a u standardu DVB-T2, uključujući stavljanje izvan pogona i isključivanje DTT-a u standardu DVB-T.
- (43) U članku II. stavku 3. Digitalne izmjene navedeno je da će nositelji prava korištenja radijskih frekvencija za digitalno televizijsko emitiranje na nacionalnoj razini u standardu DVB-T uspostaviti prijelazne mreže za koje će Češki ured za telekomunikacije izdati pojedinačna ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ⁽⁴⁶⁾. Ta odredba obuhvaća i pojedinačna ovlaštenja za prijelazne mreže koja su možda izdana prije Digitalne izmjene, ali ne prije 20. srpnja 2016. (tj. datuma donošenja strategije iz 2016.).
- (44) U članku II. stavku 6. ⁽⁴⁷⁾ navedeno je da nositelji prava korištenja radijskih frekvencija za nacionalne mreže u standardu DVB-T imaju pravo na naknadu troškova koji su stvarno nastali u postupku prelaska na standard DVB-T2 kako bi se tehnički omogućila usluga emitiranja zemaljske televizije korištenjem prijelaznih mreža. Pri razmatranju zahtjeva za naknadu i izvršavanju plaćanja te naknade s računa za radiokomunikacije primjenjivali su se članak 27. stavci 5. i 6. Zakona o elektroničkim komunikacijama.

⁽⁴⁵⁾ Članak 27. stavak 6. Zakona o elektroničkim komunikacijama: „(6) Troškovi iz stavka 1. mogu biti: (a) troškovi tehničkih prilagodbi opreme u slučaju promjena dodijeljene radijske frekvencije ili promjena njezinih tehničkih parametara, (b) trošak amortizacije opreme koja se upotrebljava za trenutnu metodu korištenja radijskih frekvencija i koja je stavljena izvan pogona zbog promjena u korištenju radijskih frekvencija, (c) troškovi rastavljanja i stavljanja izvan pogona opreme za trenutnu metodu korištenja radijskih frekvencija, (d) troškovi postavljanja i stavljanja u pogon opreme koja treba zamijeniti opremu stavljenju izvan pogona i (e) troškovi osiguravanja kontinuiteta elektroničkih komunikacijskih usluga koje se na drukčiji način pružaju korištenjem postojećih radijskih frekvencija tijekom vremena koje je potrebno da se uspostave tehničke mjere za provedbu promjena u korištenju radijskih frekvencija.”

⁽⁴⁶⁾ Članak II. stavak 3. Digitalne izmjene: „Kako bi se proveo prelazak na standard DVB-T2 i omogućilo privremeno istodobno digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje u standardu DVB-T i standardu DVB-T2, nositelji prava korištenja radijskih frekvencija za digitalno televizijsko emitiranje na nacionalnoj razini u standardu DVB-T uspostavljaju prijelazne mreže. [...] Nositelj ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija za prijelazne mreže koristit će postaje postojećih odašiljača u standardu DVB-T čiji tehnički parametri u najvećoj mogućoj mjeri omogućuju isti opseg pokrivenosti i najmanje moguće negativne učinke na publiku pri prelasku na standard DVB-T2. Češki Ured za telekomunikacije („Ured”) dodjeljuje pojedinačna ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija za digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje korištenjem prijelaznih mreža na zahtjev nositelja prava korištenja radijske frekvencije za digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje na nacionalnoj razini u standardu DVB-T koji upravlja radom prijelazne mreže kako bi se digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje moglo odvijati pomoću postojećih postaja odašiljača nacionalnih mreža u standardu DVB-T nositelja prava korištenja radijskih frekvencija za digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje na nacionalnoj razini u standardu DVB-T. Pojedinačna ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija za digitalno zemaljsko televizijsko emitiranje korištenjem prijelaznih mreža koja je Ured dodijelio prije stupanja na snagu ovog Zakona, ali ne prije 20. srpnja 2016., smatraju se pojedinačnim ovlaštenjima na temelju ovog Zakona.”

⁽⁴⁷⁾ Članak II. stavak 6. Digitalne izmjene: „Nositelj prava korištenja radijskih frekvencija za nacionalne mreže DVB-T ima pravo na naknadu troškova koji su stvarno nastali u okviru postupka prelaska na standard DVB-T2 za tehničko pružanje usluga zemaljskog televizijskog emitiranja putem prijelaznih mreža i troškova povezanih s promjenom dodjele u skladu s točkom 5. Pri razmatranju zahtjeva za naknadu i izvršavanju plaćanja s računa za radiokomunikacije primjenjuje se članak 27. stavci 5. i 6. Zakona br. 127/2005 zb., kako je izmijenjen od dana stupanja na snagu ovog Zakona.”

- (45) Troškovi navedeni u članku 27. Zakona o elektroničkim telekomunikacijama procijenjeni su uz pomoć vanjske studije iz svibnja 2017. („studija ADL-a“) ⁽⁴⁸⁾ koju je naručila Češka i na temelju cjenika i ažuriranih informacija o izgradnji prijelaznih i konačnih mreža prema korištenim radijskim frekvencijama. Češka je dostavila i ažuriranu verziju studije ADL-a od 2. kolovoza 2019. („ažurirana studija ADL-a“) ⁽⁴⁹⁾. U ažuriranoj studiji ADL-a analizirano je više scenarija kako bi se pronašlo odgovarajuće rješenje za nefunkcioniranje tržišta koje je posljedica prisilnog oslobađanja pojasa od 700 MHz. Scenariji su (i) nadogradnja na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem, (ii) nadogradnja na standard DVB-T2 bez paralelnog emitiranja i (iii) zadržavanje standarda DVB-T-a uz pretpostavku smanjenja pokrivenosti ⁽⁵⁰⁾. Studija sadržava kvalitativnu i kvantitativnu procjenu ukupnih troškova različitih scenarija za različite dionike (tj. operatore DTT-a, televizijske kuće, kućanstva i državu). U ažuriranoj studiji ADL-a smatralo se da vanjski učinci prisilnog oslobađanja pojasa od 700 MHz negativno utječu na operatore DTT-a, za razliku od prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju koji je utjecao na sve tehnološke platforme. Kad je riječ o operatorima DTT-a, u studiji su se razlikovali troškovi za čiju je naknadu postojala pravna osnova ⁽⁵¹⁾ i drugi troškovi (trošak kapitala uloženog u prijelazne mreže i gubitak dobiti na temelju ugovora s televizijskim kućama ⁽⁵²⁾) za koje se smatralo da bi mogli biti predmet mogućih arbitražnih postupaka zbog prijevremenog oduzimanja dodijeljenih frekvencija u slučaju nepostojanja sporazuma s državom. Kad je riječ o televizijskim kućama, u studiji su kvantificirani troškovi tehničkih prilagodbi i gubitak dobiti od oglašavanja. Kad je riječ o kućanstvima, u studiji su kvantificirani troškovi zamjene prijamnika. Naposljetku, kad je riječ o državi, u studiji ADL-a kvantificirani su troškovi informiranja građana i upravljanja prelaskom. U studiji je općenito utvrđeno da je scenarij nadogradnje na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem poželjniji od scenarija bez paralelnog emitiranja. Za nadogradnju na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem trebalo bi platiti veću naknadu operatorima DTT-a (na temelju Zakona o elektroničkim komunikacijama i Digitalne izmjene), no u tom bi slučaju iznosi koje bi operatori DTT-a mogli potraživati u mogućim arbitražnim postupcima bili znatno manji. Troškovi za druge dionike (televizijske kuće, kućanstva i državu) isto su se tako smatrali nižima u slučaju paralelnog emitiranja.
- (46) U članku II. stavku 8. navodi se da troškovi moraju nastati do datuma isključivanja mreža DVB-T. Prihvatljivi su troškovi koji su nastali prije stupanja na snagu Digitalne izmjene, ali ne prije 20. srpnja 2016. (tj. datuma donošenja strategije iz 2016.). Zahtjeve za naknadu troškova nastalih prije Digitalne izmjene trebalo je podnijeti u roku od šest mjeseci od njezina stupanja na snagu.
- (47) U Digitalnoj izmjeni predviđena je i mogućnost produljenja valjanosti postojećih prava korištenja frekvencija za zemaljsku televiziju do 31. prosinca 2030. ⁽⁵³⁾ Komisija je utvrdila da to produljenje ne čini državnu potporu (Odluka u predmetu SA.55805).

⁽⁴⁸⁾ *Study of digital terrestrial broadcasting market failure as a result of the forced release of the 700 MHz frequency band*, studija koju je za Ministarstvo industrije i trgovine provelo društvo Arthur D. Little s.r.o., 15. svibnja 2017. („studija ADL-a“).

⁽⁴⁹⁾ Vidjeti bilješku 29.

⁽⁵⁰⁾ Češka tijela su u preliminarnoj procjeni scenarija prelaska razmotrila mogućnost scenarija tržišno vođenog uvođenja standarda DVB-T2, ali taj scenarij nije bio uključen u završnu verziju studije jer nije mogao ponuditi odgovarajuće rješenje za situaciju u Češkoj.

⁽⁵¹⁾ U ažuriranoj studiji ADL-a od 2. kolovoza 2019. iznosi se procjena kvantifikacije troškova za koje bi nositeljima prava korištenja spektra trebalo isplatiti naknadu u skladu s različitim pravnim osnovama (vidjeti odjeljak 4.5.1., tablicu 4 te studije naslovljenu „Troškovi nositelja prava korištenja – zakonski propisani“). Prema toj studiji troškovi se dijele na one čija je pravna osnova članak 27. stavak 6. točke od (a) do (d) Zakona o elektroničkim komunikacijama [tehničke prilagodbe postojeće opreme, preostali kapitalni rashodi i rastavljanje] i na one čija je pravna osnova Digitalna izmjena [članak 2. stavak 6. za prijelazne mreže i članak 2. stavak 7. za uklanjanje smetnji].

⁽⁵²⁾ U ažuriranoj studiji ADL-a utvrđeno je da bi operatori DTT-a u okviru mogućih arbitražnih postupaka i u scenariju nadogradnje na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem mogli potraživati 138 milijuna CZK (približno 5,4 milijuna EUR) za troškove kapitala uloženog u prijelazne mreže i 1 044 – 1 309 milijuna CZK (40,7 – 51 milijun EUR) za gubitak dobiti na temelju ugovora s televizijskim kućama do 2030. (tj. do datuma do kojeg bi operatori, prema studiji, razumno mogli očekivati produljenje valjanosti dodjela na temelju članka 20. stavaka 4. i 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama).

⁽⁵³⁾ Češki ured za telekomunikacije najavio je produljenje valjanosti prava korištenja radijske frekvencije operatora Digital Broadcasting (<https://www.ctu.cz/sdeleni-o-vydani-rozhodnuti-o-zmene-pridelu-radiovyh-kmitoctu-pro-zajisteni-verejne-site-0>) i kuće Česká televize (<https://www.ctu.cz/sdeleni-o-vydani-rozhodnuti-o-zmene-pridelu-radiovyh-kmitoctu-pro-zajisteni-verejne-site-0>) 30. rujna 2019. te društva Czech Digital Group (<https://www.ctu.cz/sdeleni-o-vydani-rozhodnuti-o-zmene-pridelu-radiovyh-kmitoctu-pro-zajisteni-verejne-site-2>) i društva CRa (<https://www.ctu.cz/sdeleni-o-vydani-rozhodnuti-o-zmene-pridelu-radiovyh-kmitoctu-pro-zajisteni-verejne-site-1>) 21. studenog 2019.

- (48) Češka je navela da je članak I. stavak 2. Digitalne izmjene odredba o mirovanju u smislu članka 108. stavka 3. UFEU-a ⁽⁵⁴⁾.

2.3.1.4. Plan tehničkog prelaska

- (49) U Planu tehničkog prelaska utvrđeni su detaljni tehnički uvjeti za prelazak. U članku 3. utvrđene su četiri postojeće mreže (1, 2, 3 i 4), tri prijelazne mreže (11, 12 i 13) i četiri konačne mreže (21, 22, 23 i 24). U članku 5. utvrđeno je da će konačne mreže 21, 22, 23 i 24 zamijeniti, slijedom navođenja, postojeće mreže 1, 2, 3 i 4. Prijelazna mreža 11 namijenjena je istodobnom emitiranju sadržaja postojeće mreže 1, prijelazna mreža 12 postojećih mreža 2 i 3, a prijelazna mreža 13 postojeće mreže 4.
- (50) Detaljni uvjeti za svaki odašiljač (npr. datumi isključivanja ⁽⁵⁵⁾, razdoblja istodobnog emitiranja, frekvencijski kanali koji će se koristiti) navedeni su u prilogima od 1. do 4. za mreže od 1 do 4 ⁽⁵⁶⁾:

	Broj odašiljača velike snage	Broj odašiljača male snage	Broj korištenih frekvencija standarda DVB-T (*)	Broj korištenih frekvencija standarda DVB-T2 (**)	Paralelno emitiranje (***)		
					Početak (najranije/ najkasnije)	Kraj (najranije/ najkasnije)	Trajanje u mjesecima (najmanje/ prosječno/ najviše)
Mreža 1	27	92	10	3	ožujak 2018. lipanj 2018.	studeni 2019. svibanj 2020.	20 – 23 – 26
Mreža 2	26	51	12	5	ožujak 2017. ⁽¹⁾ siječanj 2019.	siječanj 2020. lipanj 2020.	13 – 31 – 39
Mreža 3	24	3	11	5	ožujak 2017. siječanj 2019.	siječanj 2020. lipanj 2020.	13 – 31 – 39
Mreža 4	32	33	8	9	kolovoz 2017. lipanj 2018.	siječanj 2020. svibanj 2020.	19 – 24 – 29

Izvor: analiza Komisije na temelju priloga od 1. do 4. Planu tehničkog prelaska.

(*) Broj korištenih frekvencija standarda DVB-T (uzimajući u obzir samo odašiljače velike snage).

(**) Broj frekvencija standarda DVB-T2 korištenih za vrijeme paralelnog emitiranja (uzimajući u obzir samo odašiljače velike snage).

(***) Datum početka/završetka i trajanje paralelnog emitiranja. Budući da se datumi razlikuju za svaku lokaciju odašiljača, izračunavaju se najmanje/prosječne/najveće vrijednosti za svaku mrežu.

⁽¹⁾ Prvi odašiljači mreže 2 (čijim radom upravlja društvo CRa) započeli su paralelno emitiranje u ožujku 2017., prije donošenja Digitalne izmjene (srpanj 2017.). Od 26 odašiljača velike snage mreže 2, njih 12 započelo je emitiranje prije donošenja Digitalne izmjene, a 14 nakon toga.

- (51) Plan tehničkog prelaska izmijenjen je za vrijeme trajanja pandemije bolesti COVID-19 (bilješka 33.) te je isključenje odgođeno za 31. listopada 2020.

⁽⁵⁴⁾ U skladu s engleskom verzijom Digitalne izmjene koju je dostavila Češka u članak 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama dodaje se sljedeće: „Ako se pred Komisijom vodi postupak u vezi s državnom potporom koji se odnosi na određivanje iznosa ili plaćanje stvarno nastalih troškova, taj se postupak smatra zahtjevom za prethodnu odluku.”

⁽⁵⁵⁾ Pod uvjetom da je mreža DVB-T2 ostvarila barem jednaku pokrivenost kao postojeća mrežom DVB-T, osim ako to onemogućuje prirodne ili opravdane tehničke prepreke.

⁽⁵⁶⁾ U Prilogu 1. utvrđuju se uvjeti za odašiljače postojeće mreže 1, prijelazne mreže 11 i konačne mreže 21. U Prilogu 2. utvrđuju se uvjeti za odašiljače postojeće mreže 2, prijelazne mreže 12 i konačne mreže 22. U Prilogu 3. utvrđuju se uvjeti za odašiljače postojeće mreže 3, prijelazne mreže 12 i konačne mreže 23. U Prilogu 4. utvrđuju se uvjeti za odašiljače postojeće mreže 4, prijelazne mreže 13 i konačne mreže 24. Treba napomenuti da se postojeća, prijelazna i konačna mreža grade na istim lokacijama odašiljača.

- (52) Češka je objasnila da je stvarni postupak prelaska započeo u ožujku 2017., kad su predmetni operatori DTT-a započeli postupno uspostavljati prijelazne mreže koje rade na privremeno raspoloživim frekvencijama. Postojeće mreže DVB-T postupno su se isključivale od studenog 2019. Konačne mreže djelomično su izgrađene na prijelaznim mrežama. Prijelazne mreže u velikoj su mjeri emitirale isti sadržaj kao onaj koji se emitira na postojećim mrežama, pri čemu su se neki televizijski programi koje su emitirale prijelazne mreže emitirani u HD tehnologiji. Ukupni kapacitet svake mreže obuhvaćene prelaskom znatno se povećao: kapacitet izvornih mreža 1, 2 i 4 iznosio je 64,6 Mbit/s⁽⁵⁷⁾, dok se onaj triju prijelaznih mreža 11, 12 i 13 povećao na 99,6 Mbit/s, a triju konačnih mreža 21, 22 i 24 na 103,6 Mbit/s.

2.3.2. Korisnici

- (53) Korisnici su tri operatora DTT-a koji su u razdoblju istodobnog emitiranja morali uspostaviti i upravljati radom prijelaznih mreža radi prelaska na standard DVB-T2 u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz. Ti su operatori imali prava korištenja frekvencija za paralelno emitiranje u pojasu od 700 MHz nakon 2020. Korisnici su Česká televize (prijelazna mreža 11) te društva CRa (prijelazna mreža 12) i DB (prijelazna mreža 13).
- (54) Četvrti operator DTT-a koji je imao prava korištenja frekvencija u pojasu od 470 do 790 MHz, društvo CDG (postojeća mreža 3), nije morao uspostaviti prijelaznu mrežu pa stoga nije imao pravo na naknadu. Sadržaj mreže 3 za vrijeme prelaska emitiran je putem prijelazne mreže 12, čijim radom upravlja društvo CRa. CDG pripada grupi CRa.

2.3.3. Oblik potpore, proračun i trajanje

- (55) Potpora će se dodijeliti u obliku izravnih bespovratnih sredstava.
- (56) Mjera će se financirati s računa za radiokomunikacije kojim upravlja Češki ured za telekomunikacije. Češki ured za telekomunikacije je nacionalno regulatorno tijelo za elektroničke komunikacije. Račun za radiokomunikacije (vidjeti uvodnu izjavu 40.) financira se naknadama koje plaćaju nositelji prava korištenja frekvencija. Vlada uredbom utvrđuje iznos naknada. Češki ured za telekomunikacije, koji upravlja računom za radiokomunikacije, korisnicima će nadoknaditi prihvatljive troškove.
- (57) Mjerom su obuhvaćeni troškovi nastali u razdoblju od 1. ožujka 2017. do 18. ožujka 2020. i od 1. srpnja 2020. do 31. listopada 2020. Troškovi su morali nastati do datuma isključivanja mreža DVB-T.
- (58) Korisnici moraju podnijeti zahtjev za naknadu u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Digitalne izmjene (uvodna izjava 46.). U skladu s člankom 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama, Češki ured za telekomunikacije zadužen je za razmatranje zahtjeva za potporu u okviru mjere. Češki ured za telekomunikacije odgovoran je za procjenu točnosti nastalih troškova.
- (59) Tri korisnika podnijela su zahtjeve, a Češki ured za telekomunikacije dovršio je svoje razmatranje. Konačni proračun potpore nakon razmatranja koje je proveo Češki ured za telekomunikacije iznosi 473 391 429 CZK (približno 18 milijuna EUR), što odgovara iznosu od [0 – 500 000 000] CZK (*) (približno [0 – 20] milijuna EUR) za kuću Česká televize, [0 – 250 000 000] CZK (približno [0 – 10] milijuna EUR) za društvo CRa i [0 – 250 000 000] CZK (približno [0 – 10] milijuna EUR) za društvo DB.
- (60) Češka se obvezala isplatiti potporu tek nakon primitka obavijesti o odluci Komisije o odobrenju prijavljene mjere.

⁽⁵⁷⁾ Iskorišteni kapacitet iznosio je 61,6 Mbit/s.

(*) Povjerljive informacije.

2.3.4. *Prihvatljivi troškovi*

- (61) Cilj je prijavljene mjere nadoknaditi troškove nastale zbog rada prijelaznih mreža u fazi istodobnog emitiranja od 1. ožujka 2017. do 18. ožujka 2020. i od 1. srpnja 2020. do 31. listopada 2020. ⁽⁵⁸⁾ Mjera ne obuhvaća troškove nastale nakon isteka prijelaznog razdoblja, kako je izmijenjeno (tj. nakon 31. listopada 2020.).
- (62) Prihvatljivi troškovi u relevantnom razdoblju su troškovi nastali zbog rada prijelaznih mreža u razdoblju istodobnog emitiranja za svaki odašiljač: (i) kapitalni rashodi u obliku troškova amortizacije povezanih s novom opremom potrebnom za izgradnju i rad prijelaznih mreža i (ii) izravni dodatni operativni rashodi triju prijelaznih mreža ⁽⁵⁹⁾:
1. kad je riječ o kapitalnim rashodima, prihvatljive su sljedeće stavke: (a) odašiljači, pretvarači, izvori napajanja antena, povezano postavljanje i materijali za postavljanje; (b) multipleksori, mreže za distribuciju podataka, povezano postavljanje i materijali za postavljanje; (c) glavna stanica (uključujući troškove koji se odnose na HEVC); (d) sustav hlađenja i njegovo postavljanje; (e) mjerna oprema; (f) prijamnici za GPS, sustav za besprekidno napajanje ⁽⁶⁰⁾;
 2. kad je riječ o operativnim rashodima, prihvatljive su sljedeće stavke: (a) električna energija; (b) nadnice i plaće za održavanje i/ili popravke opreme; i (c) prijenosni vodovi (ako su unajmljeni), sustav za besprekidno napajanje (ako je unajmljen), prilagodba električnih priključaka koju provodi vlasnik objekta.
- (63) Kapitalni rashodi odgovaraju amortizaciji imovine tijekom relevantnog razdoblja. Češka je objasnila da se amortizacija odnosi na gospodarski korisni vijek trajanja imovine. Navela je da se, prema računovodstvenim evidencijama operatora ⁽⁶¹⁾, vijek trajanja, a time i trajanje amortizacije, kreće od tri do deset godina, ovisno o konkretnoj imovini ⁽⁶²⁾.
- (64) Češka je objasnila da će se ulaganja obuhvaćena prijavljenom mjerom i provedena u svrhu izgradnje i rada prijelaznih mreža djelomično ponovno koristiti za konačne mreže ⁽⁶³⁾.
- (65) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 10., prijavljena mjera ne obuhvaća troškove prilagodbe opreme povezane s frekvencijom (obuhvaćeni Odlukom u predmetu SA.55742), troškove nastale od 19. ožujka do 30. lipnja 2020. ni izvanredne troškove povezane s odgodom datuma isključivanja nastale od 1. srpnja do 31. listopada 2020. (obuhvaćeni Odlukom u predmetu SA.60062).

⁽⁵⁸⁾ Nijedan pojedinačni odašiljač nije istodobno emitirao tijekom cijelog razdoblja od 1. ožujka 2017. do 18. ožujka 2020. i od 1. srpnja 2020. do 31. listopada 2020. Trajanje istodobnog emitiranja svakog odašiljača za DTT ovisi o stvarnom trajanju faze istodobnog emitiranja utvrđene za svaki od njih u Planu tehničkog prelaska.

⁽⁵⁹⁾ Društvo CRA ima prihvatljive kapitalne rashode u iznosu od [...] CZK ([50 – 100] %) i operativne rashode u iznosu od [...] CZK ([0 – 50] %), od ukupnog iznosa od [0 – 250 000 000] CZK. Društvo DB ima prihvatljive kapitalne rashode u iznosu od [...] CZK ([30 – 80] %) i operativne rashode u iznosu od [...] CZK ([20 – 70] %), od ukupnog iznosa od [0 – 250 000 000] CZK. Prihvatljivi troškovi kuće Česká televize temelje se na računima plaćenima društvu kojem eksternalizira upravljanje svojom mrežom, stoga nisu razdvojeni na kapitalne i operativne rashode.

⁽⁶⁰⁾ Sustav za besprekidno napajanje (UPS) je baterijski sustav koji služi kao rezervni izvor napajanja. Riječ je o električnom uređaju koji osigurava napajanje u slučaju nužde zbog kvara na izvoru ulazne energije ili pada napona u električnoj mreži.

⁽⁶¹⁾ Češka je navela da bi, u skladu s češkim pravom (Zakon br. 563/1991 zb. o računovodstvu), vijek trajanja u računovodstvenim evidencijama trebao odgovarati stvarnom stanju.

⁽⁶²⁾ Vijek trajanja navodi se u nastavku. Odašiljači: [manje od 10] godina. Pretvarači: [manje od 10] godina. Izvori napajanja antena: [manje od 10] godina. Multipleksori: [manje od 10] godina, ovisno o elementu. Glavna stanica: [manje od 10] godina za kodere i stalke; [manje od 10] godina za sklopke i poslužitelje. Oprema za hlađenje: [5 – 15] godina. Mjerna oprema: [manje od 10] godina. Prijamnici za GPS: [manje od 10] godina. Sustav za besprekidno napajanje: [5 – 15] godina.

⁽⁶³⁾ Dio opreme u cijelosti bi se koristio u konačnim mrežama. To se uglavnom odnosi na odašiljače i mjernu opremu. Neka bi se oprema, kao što su kombinatori, ponovno koristila u konačnim mrežama, ali u ograničenoj mjeri. Koristila bi se za pojednostavnjenje logistike i organizaciju ponovnog podešavanja konačnih mreža. Neka bi oprema ostala postavljena, čak i ako u načelu ne bi bila potrebna da nije bilo prijelaznog razdoblja. Riječ je o odašiljačkim antenskim sustavima, opremi za hlađenje i električnim priključcima. Neka bi oprema ostala neiskorištena, kao što su prijamnici za GPS. To se objašnjava činjenicom da su topologije SFN-a u konfiguracijama prijelaznih i konačnih mreža različite (ne trebaju isti broj prijamnika).

- (66) Češka tvrdi da bi potpora činila otprilike 47 % ukupnih troškova ulaganja i operativnih troškova uspostave triju prijelaznih mreža ⁽⁶⁴⁾. Preliminarno je procijenila da bi ukupni troškovi ulaganja iznosili 1 007 476 444 CZK (otprilike 39 milijuna EUR) ⁽⁶⁵⁾.

2.3.5. Zbrajanje potpora

- (67) Češka je potvrdila da se potpora u okviru prijavljene mjere ne može zbrajati ni s jednom drugom mjerom kojom se financiraju isti prihvatljivi troškovi.
- (68) Češka je potvrdila da korisnici potpore ne bi mogli podnijeti zahtjev za fiskalnu amortizaciju imovine na koju se primjenjuje naknada u okviru predmetne mjere.

2.3.6. Transparentnost

- (69) Češka tijela obvezala su se objaviti tekst mjere i informacije o korisnicima potpore koja premašuje 500 000 EUR.

2.4. Pritužbe

- (70) Komisija je 2016. i 2018. zaprimila dvije pritužbe koje su dostavila dva subjekta, ČASO i Telly, koji pružaju usluge radiodifuzijskog emitiranja putem satelita i interneta ili zastupaju pružatelje takvih usluga (vidjeti uvodnu izjavu 1.).
- (71) ČASO je u prvoj pritužbi obavijestio Komisiju o navodnim nezakonitim i nespojivim mjerama potpore u obliku potpore za nadogradnju postojećih platformi za radiodifuziju sa standarda DVB-T na standard DVB-T2, pri čemu je riječ bila o više mjera koje proizlaze iz strategije iz 2016. Te mjere uključuju prijavljenu mjeru, ali i druge aspekte, kao što su informativna kampanja, usluge upravljanja projektima itd. ČASO je smatrao da bi se državnom potporom dodijelila konkurentna prednost operatorima infrastrukture DTT-a (društva CRA i DB), a potencijalno i neizravna prednost televizijskim operatorima (televizijskim kućama) koji koriste platformu DTT-a.
- (72) Telly je također podnio pritužbu na više mjera potpore koje konkretno proizlaze iz Digitalne izmjene. Pritužba je obuhvaćala prijavljenu mjeru.
- (73) Podnositelji pritužbe smatrali su da bi se mjerom dodijelila diskriminirajuća i nepoštena konkurentna prednost operatorima DTT-a, koji bi primili državnu potporu za nadogradnju svojih platformi/mreža, dok su podnositelji pritužbe, kao njihovi konkurenti, morali sami snositi troškove tehnološke nadogradnje i povezanog istodobnog/paralelnog emitiranja ⁽⁶⁶⁾, što je dovelo i do smanjenja njihove baze korisnika. Tvrdili su da se mjerom, koja je navodno usmjerena na prijelazne mreže, zapravo financira uvođenje i rad konačnih mreža DVB-T2. Tvrdili su da bi mjera mogla dovesti do povećanja tržišne neravnoteže (tj. do velikog prodora DTT-a), što je u suprotnosti s načelom tehnološke neutralnosti.
- (74) Primjedbe podnositelja pritužbe zaprimljene prije odluke o pokretanju postupka sažete su u uvodnim izjavama od 51. do 55. odluke o pokretanju postupka.
- (75) Ova se Odluka odnosi samo na aspekte pritužbi povezane s prijavljenom mjerom.

⁽⁶⁴⁾ Treba podsjetiti na to da se u okviru mjere nastoji nadoknaditi samo proporcionalna amortizacija ulaganja (uvodna izjava 65.), dok su operativni troškovi u cijelosti pokriveni. Ukupni troškovi ulaganja u uspostavu prijelaznih mreža bili su veći.

⁽⁶⁵⁾ Troškovi koji uključuju režijske troškove i ponderirani prosječni trošak kapitala (WACC), preostalu amortizaciju nakon završetka faze istodobnog emitiranja i druge zajedničke troškove, ali bez troškova koji su nadoknađeni na temelju drugih odluka Komisije.

⁽⁶⁶⁾ Društvo DIGI s.r.o. odnosno Telly navelo je da je 2015. i 2016. prešlo sa standarda emitiranja DVB-S/MPEG-2 na DVB-S2/MPEG-4. Objasnio je da se jedan od znatnih operativnih troškova odnosi na troškove nastale zbog istodobnog/paralelnog emitiranja u standardima DVB-S i DVB-S2 od listopada 2015. do rujna 2016. Kapitalni rashodi obuhvaćali su prvenstveno kupnju nove opreme za prostorije klijenata kompatibilne s tehnologijom DVB-S2/MPEG-4. Član udruženja ČASO objasnio je da je u razdoblju od 2012. do 2016. nadogradio svoju tehnologiju emitiranja sa standarda DVB-S/MPEG-2 na DVB-S2/MPEG-4. Zbog toga su mu nastali troškovi prelaska, posebno za satelitski kapacitet za potrebe istodobnog emitiranja sadržaja.

3. RAZLOZI ZA POKRETANJE SLUŽBENOG ISTRAŽNOG POSTUPKA

3.1. Postojanje potpore

- (76) U odluci o pokretanju postupka Komisija je preliminarno smatrala da mjera čini državnu potporu za operatore DTT-a jer se financira javnim sredstvima (račun za radiokomunikacije) i može se pripisati državi (jer je predviđena u zakonodavnim i upravnim aktima). Korisnici su poduzetnici koji pružaju usluge zemaljskog emitiranja, što čini gospodarsku djelatnost.
- (77) Mjerom se daje gospodarska prednost određenim operatorima DTT-a jer je namijenjena nadoknađivanju troškova koji proizlaze iz ispunjavanja regulatornih obveza, konkretno onih iz Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska, koje su svojstvene gospodarskoj djelatnosti operatora DTT-a. Nadalje, nakon završetka prelaska korisnici bi mogli koristiti nadograđene mreže s većim kapacitetom koje mogu podržati kvalitetnije televizijske usluge. Televizijske kuće ne dobivaju neizravnu prednost jer je prelazak na standard DVB-T2/HEVC za njih podrazumijevao visoke troškove (uvodna izjava 54. odluke o pokretanju postupka).
- (78) Komisija je smatrala da je prijavljena mjera selektivna jer predviđa naknadu koja operatorima DTT-a omogućuje da ispunje regulatorne obveze (nadogradnja na standard DVB-T2/HEVC i istodobno emitiranje) koje su za njih propisane zakonom. Nadalje, mjera operatorima DTT-a omogućuje da osiguraju kontinuitet svojih aktivnosti. Oprema prijelaznih mreža djelomično se ponovno koristi u konačnim mrežama. S druge strane, na druge operatore mreža za radiodifuziju, kao što su oni koji koriste satelitske tehnologije, primjenjuju se slična regulatorna ograničenja i moraju snositi povezane troškove tehničkih nadogradnji i razdoblja istodobnog emitiranja.
- (79) Naposljetku, mjera bi mogla narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama jer jača položaj određenih operatora DTT-a koji se natječu s operatorima koji koriste druge televizijske platforme (satelitsku, kabelsku, IPTV) i posluju na međunarodnoj razini.

3.2. Zakonitost

- (80) Komisija je izrazila sumnje u pogledu toga je li mjera provedena u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a i navela da pravna osnova možda ne sadržava odgovarajuću odredbu o mirovanju. Korisnici su već podnijeli zahtjeve, koje su razmotrila javna tijela. S druge strane, Komisija je navela da je Češka potvrdila da se potpora ne smije isplatiti prije primitka obavijesti o odluci Komisije o odobrenju mjere.

3.3. Spojivost

- (81) Komisija je provjerila je li mjera koju je prijavila Češka spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c), u skladu s kojim se „potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu” mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem.
- (82) Komisija je potvrdila da mjera olakšava razvoj gospodarske djelatnosti, tj. pružanja usluga zemaljskog emitiranja.
- (83) Komisija nije utvrdila elemente mjere kojima bi se prekršile odredbe ili načela prava Unije.
- (84) Međutim, Komisija je izrazila sumnju u to da mjera ima učinak poticaja jer postoje komercijalne koristi za operatore DTT-a koje bi ih mogle potaknuti na ulaganje na vlastitu inicijativu (npr. nadograđene mreže većeg kapaciteta i kvalitete) u kontekstu u kojem je predvidljivost ulaganja povećana zbog produljenja valjanosti dodjela spektra do 2030., a ambicija Češke da uvede dvije dodatne mreže DTT-a mogla bi se smatrati pokazateljem pozitivnih tržišnih kretanja.

- (85) Komisija je isto tako izrazila sumnju u to da bi prijavljena mjera mogla imati učinak poticaja jer su operatori DTT-a započeli s radovima na razvoju prijelaznih mreža i istodobnom emitiranju u ožujku 2017., prije donošenja Digitalne izmjene, Plana tehničkog prelaska i konačnih sporazuma o međunarodnoj koordinaciji frekvencija koje je Češka sklopila sa susjednim zemljama. U tom kontekstu strategija iz 2016. možda nije pružila dostatne smjernice o naknadi.
- (86) Osim toga, Komisija je izrazila sumnje u nužnost mjere sa stajališta nefunkcioniranja tržišta i potrebe za financiranjem prihvatljivih troškova na temelju Odluke (EU) 2017/899.
- (87) Komisija je izrazila sumnje i u primjerenost mjere, osobito u pogledu toga bi li informativne kampanje i kampanje certificiranja bile dostatne za poticanje kućanstava na promjenu opreme kako ne bi bilo potrebe za paralelnim emitiranjem, bi li vaučeri za kućanstva mogli biti prikladniji te bi li uvođenje regulatorne obveze moglo biti dovoljno s obzirom na mogućnost odgode oslobađanja pojasa od 700 MHz na temelju odstupanja predviđenih Odlukom (EU) 2017/899.
- (88) Nadalje, Komisija je izrazila sumnje u proporcionalnost mjere, osobito u pogledu trajanja paralelnog emitiranja, relevantnosti određenih prihvatljivih troškova (npr. kapitalnih rashoda za amortizaciju) i parametara za izračun iznosa potpore te u pogledu toga bi li komercijalne koristi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2 s obzirom na potrebe korisnika za financiranjem. Komisija je željela razjasniti i jesu li prihvatljivi troškovi nadoknađeni u okviru drugih programa potpore.
- (89) Komisija je primila na znanje pozitivne učinke mjere na razvoj i kontinuitet gospodarskih djelatnosti DTT-a u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz te važnu ulogu medija, uključujući televizijske usluge, u socijalnoj koheziji, funkcioniranju demokracija i gospodarstvu općenito. S druge strane, Komisija je uzela u obzir negativne učinke mjere, koji proizlaze iz toga da mjera nadilazi ono što je potrebno za zadržavanje postojećeg stanja jer operatorima DTT-a omogućuje da ostanu konkurentni i da smanje troškove ulaganja u nadogradnju opreme koje drugi operatori, kao što su oni koji koriste satelitske tehnologije, moraju financirati privatnim sredstvima.

4. PRIMJEDBE ČEŠKE I ZAINTERESIRANIH STRANA PRIMLJENE ZA VRIJEME SLUŽBENOG ISTRAŽNOG POSTUPKA

4.1. Primjedbe Češke

- (90) Češka je potvrdila svoja ranije dostavljena stajališta o raznim elementima i dostavila dodatne argumente i pojašnjenja. Češka tijela složila su se i s primjedbama koje je dostavilo društvo CRa i koje su navedene u odjeljku 4.3.

4.1.1. Općenite primjedbe

- (91) Češka je ponovno potvrdila da je DTT jedina platforma za usluge besplatne televizije u Češkoj, što je u skladu sa stanjem na tržištu televizijskog emitiranja nakon prelaska na standard DVB-T2. Češka je potvrdila da postoji istovjetnost između tržišta DTT-a i usluga besplatne televizije u Češkoj. Pojasnila je da pravni okvir omogućuje emitiranje naplatne televizije putem platforme DTT-a. Međutim, eksperiment s naplatnom televizijom putem platforme DTT-a (koji je provela grupa Skylink/M7) nije bio uspješan.
- (92) Češka je uputila na Odluku Komisije u predmetu SA.55953 o naknadi slovačkom operatoru DTT-a za oslobađanje pojasa od 700 MHz („Odluka u predmetu SA.55953”) ⁽⁶⁷⁾. Navela je da bi proglašenje naknade troškova povezanih s modernizacijom i paralelnim emitiranjem nespojivom s unutarnjim tržištem moglo dovesti do nejednakog postupanja među državama članicama koje su morale uzeti u obzir posebne tehničke i regulatorne uvjete na svojem tržištu.

⁽⁶⁷⁾ Odluka Komisije u predmetu SA.55953 – Slovačka – Naknada društvu Towercom za troškove koji proizlaze iz oslobađanja pojasa od 700 MHz, C(2024) 2577 final (SL C 2573, 28.6.2024., str. 1.).

4.1.2. Povreda prava EU-a

- (93) Češka se snažno usprotivila tvrdnji podnositelja pritužbe o povredi načela tehnološke neutralnosti. Tvrdila je da Odluka (EU) 2017/899 sama po sebi nije tehnološki neutralna jer je utjecala samo na platformu DTT-a. Naime, bez prijavljene mjere došlo bi do ozbiljne povrede načela tehnološke neutralnosti jer oslobađanje pojasa od 700 MHz šteti samo platformi DTT-a.
- (94) Budući da nijedna od alternativnih platformi nije bila pogođena nefunkcioniranjem tržišta zbog oslobađanja pojasa od 700 MHz, logično je da su njihove odluke o nadogradnji tehnologija uvijek bile reakcija na potražnju na tržištu. Zapravo, konkurentna platforma IPTV-a može ostvariti koristi od činjenice da su frekvencije iz pojasa od 700 MHz postale dostupne za usluge IPTV-a koje nude operatori mobilnih mreža koji trenutačno uvode mobilne mreže 5G.

4.1.3. Učinak poticaja

4.1.3.1. Postojanje komercijalnog poticaja za operatore DTT-a

- (95) Češka je tvrdila da je stanje na nacionalnom tržištu DTT-a slično stanju u Slovačkoj kako je opisano u Odluci u predmetu SA.55953, u kojoj je Komisija odobrila potporu za tehnološku nadogradnju mreže povezanu s oslobađanjem pojasa od 700 MHz ⁽⁶⁸⁾. Češka je smatrala da bi taj predmet trebalo koristiti kao presedan, u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije.
- (96) U Odluci u predmetu SA.55953 Komisija je potvrdila da je odluka o oslobađanju pojasa od 700 MHz do lipnja 2020. regulatorna mjera koordinirana na razini Unije i stoga ne ovisi o pojedinačnom tržištu. Slično tomu, operatori DTT-a u Češkoj nisu imali komercijalni interes za nadogradnju standarda DTT-a u roku utvrđenom u Odluci (EU) 2017/899. Operatori DTT-a nisu mogli očekivati povrat troškova prelaska na standard DVB-T2 jer televizijske kuće nisu bile zainteresirane za taj prelazak. Budući da nije bilo regulatorne promjene, nije bilo poticaja za ulaganja potrebna za oslobađanje pojasa od 700 MHz i prelazak na pojas ispod 700 MHz. Mreže za emitiranje DTT-a nisu ostvarile dodatni prihod zbog oslobađanja pojasa od 700 MHz, već su imale dodatne troškove.
- (97) Češka je podsjetila na to da se općenito smatra da prirodni ciklus ulaganja u sektoru elektroničkih komunikacija traje od 12 do 15 godina, da su postojeći komercijalni ugovori između operatora DTT-a i televizijskih kuća općenito sklopljeni na razdoblje valjanosti predmetnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra (tj. do 2021. – 2024.) i da ciklus zamjene televizijskih prijemnika u kućanstvima u Češkoj ⁽⁶⁹⁾ upućuje na prirodni prelazak na tehnologiju DVB-T2 od 2022. – 2024.
- (98) Dodatno je objasnila da su prije donošenja Odluke (EU) 2017/899 javna tijela i operatori općenito pretpostavljali da će se prelazak na nove tehnologije odvijati u razdoblju 2022. – 2024., kad će doći i do uvođenja jedne do dvije dodatne mreže za emitiranje u standardu DVB-T2. Češka je zapravo donijela strategiju iz 2016. na temelju tad aktualnih rasprava o predstojećem oslobađanju pojasa od 700 MHz.
- (99) Češka je tvrdila da činjenica da je postupak proveden na temelju konsenzusa između vlade i uključenih operatora DTT-a ne umanjuje učinak poticaja te mjere. Naprotiv, o učinku poticaja svjedoči početak izgradnje prijelaznih mreža i početak informativne kampanje relevantnih subjekata prije odobrenja odgovarajućih zakonodavnih koraka.
- (100) Češka tijela nisu se složila s argumentom da eksperimentalna testiranja tehnologije DVB-T2 iz 2012. upućuju na to da mjera nije imala učinak poticaja. Operatori obično ulažu u provjeru novih tehnologija, ali to ne znači da će na temelju toga uvesti cijelu mrežu, naročito ne prije potpune amortizacije tehnologija koje su već u upotrebi.

⁽⁶⁸⁾ Vidjeti uvodnu izjavu 64. Odluke u predmetu SA.55953.

⁽⁶⁹⁾ U Češkoj je bila riječ o rasponu od 8 do 12 godina u razdoblju nakon završetka prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju (tj. 2012.).

- (101) Podaci o tržišnim udjelima po platformi pokazuju da se nakon prelaska (tj. 2023.) udio platforme DTT-a blago smanjio na 52,9 % u odnosu na gotovo 60 % prije prelaska. Zajednički tržišni udio kabelske televizije i IPTV-a znatno se povećao na 42,1 %, dok je tržišni udio satelitske televizije, koji bilježi smanjenje od 2013., dosegnuo 19,7 %.
- (102) S druge strane, tržište DTT-a u Češkoj relativno je stabilno. O ugovorima između operatora mreža DTT-a i televizijskih kuća koje emitiraju besplatne televizijske kanale pregovara se na temelju očekivanih prihoda ostvarenih na tržištu televizijskog oglašavanja, koji su u Češkoj stabilni. Češka je potvrdila da operatori DTT-a veliku većinu (gotovo 100 %) svojeg prihoda ostvaruju od usluga emitiranja koje pružaju televizijskim kućama koje emitiraju besplatne televizijske kanale. Prihodi operatora DTT-a povezani su s brojem kanala te s kvalitetom i mogućom regionalizacijom (čija je mogućnost ograničena uspostavom velikih SFN-a nakon prelaska na standard DVB-T2).
- (103) Glavni rizik u razdoblju planiranog prelaska sa standarda DVB-T na DVB-T2 bila je nesigurnost zadržavanja istog broja gledatelja. Korištenje prijelaznih mreža ne bi dovelo do povećanja publike DTT-a, već bi samo ublažilo moguće poremećaje. Zabrinutost televizijskih kuća zbog gubitka publike povezanog s prelaskom neizbježno se odrazila u pregovorima s operatorima mreža DTT-a, što je smanjilo prihode tih operatora nakon prelaska. Osim toga, zbog rezervnog kapaciteta u mrežama DTT-a nakon nadogradnje operatori DTT-a morali su smanjiti cijenu distribucije signala kako bi privukli ili zadržali televizijske kuće. To je dovelo do smanjenja cijena i povećanja tržišnog natjecanja.
- (104) Češka je dostavila podatke o broju televizijskih kanala koje emitiraju komercijalni operatori DTT-a, koji pokazuju da su i grupa CRa (CRa i CDG) i društvo DB povećali broj televizijskih kanala koje emitiraju ⁽⁷⁰⁾. Češka je dostavila informacije društva CRa kako bi objasnila da naknada koju televizijske kuće koje emitiraju besplatne televizijske kanale plaćaju operatorima DTT-a u konačnici ovisi o tržištu televizijskog oglašavanja te se stoga temelji na televizijskoj publici, a ne na broju televizijskih kanala koji se emitiraju.
- (105) Stoga su, unatoč povećanju broja televizijskih kanala koji se emitiraju, kretanja na tržištu DTT-a potvrdila da komercijalni operatori DTT-a nisu mogli ostvariti komercijalnu korist od prelaska, kako je Komisija tvrdila u uvodnoj izjavi 149. odluke o pokretanju postupka. Prihodi operatora DTT-a zapravo su se smanjili nakon prelaska. Operatori DTT-a snosili su znatne troškove ulaganja, a usluge za prijelazne mreže nisu se naplaćivale televizijskim kućama. Ti su operatori zabilježili i postupno smanjenje EBITDA-e za razdoblje od 2018. nadalje.
- (106) Češka je dostavila podatke koji pokazuju da su se prihodi komercijalnih operatora DTT-a (CRa, CDG i DB) od distribucije televizijskog signala putem platforme DTT-a smanjili od 2017. do 2020., nakon čega su bili relativno stabilni do 2023. ⁽⁷¹⁾ Češka smatra da to pokazuje da prelazak zapravo nije doveo do komercijalnih koristi za operatore DTT-a nego do smanjenja prihoda. Nadalje, podaci o profitabilnosti komercijalnih operatora DTT-a (grupa CRa i DB) prije i nakon prelaska pokazali su da je profitabilnost grupe CRa neznatno varirala od 2017., ali je uglavnom bila iznad razine iz te godine ⁽⁷²⁾. Profitabilnost društva DB smanjila se u odnosu na 2017., ali se 2023. kretala oko [0 – 50] % ⁽⁷³⁾.

⁽⁷⁰⁾ CRa/CDG povećali su broj televizijskih kanala s 14 u 2017. na 20 u 2020. i 23 u 2023. (emitiraju se putem mreža 2 i 3). Broj televizijskih kanala povećao je i DB: od devet nacionalnih televizijskih kanala i sedam regionalnih kanala 2017. do 15 nacionalnih i devet regionalnih kanala 2020. te 13 nacionalnih televizijskih kanala i 13 regionalnih kanala 2023.

⁽⁷¹⁾ Prihodi društava CRa/CDG (prije svega oni ostvareni od usluga distribucije televizijskog signala) blago su se povećali s [0 – 1500] milijuna CZK u fiskalnoj godini koja je završila u ožujku 2017. na [0 – 1500] milijuna CZK u fiskalnoj godini koja je završila u ožujku 2020. i na [0 – 1500] milijuna CZK u fiskalnoj godini koja je završila u ožujku 2021., a zatim su se smanjili za oko [0 – 50] % na [0 – 1500] milijuna CZK do ožujka 2022., [0 – 1500] milijuna CZK do ožujka 2023. i [0 – 1500] milijuna CZK do ožujka 2024. U razdoblju 2016. – 2023. prihodi (promet) društva DB oscilirali su u rasponu od [0 – 500] milijuna CZK.

⁽⁷²⁾ Profitabilnost grupe CRa iznosila je [0 – 1500]/[0 – 1000] milijuna CZK u 2017. (EBITDA/EBIT) i [0 – 1500]/[0 – 1000] milijuna CZK u 2023. Međutim, treba napomenuti da je Češka dostavila podatke o profitabilnosti društva CRa samo na razini grupe, što znači da ti podaci obuhvaćaju i druge djelatnosti koje grupa obavlja.

⁽⁷³⁾ Profitabilnost društva DB u 2017. iznosila je [0 – 200]/[0 – 200] milijuna CZK (EBITDA/EBIT), da bi se 2023. smanjila na [0 – 100]/[0 – 100] milijuna CZK. Profitna marža (EBIT/promet) iznosila je [0 – 50] % u 2017. i smanjila se na [0 – 50] % u 2023.

- (107) Osim toga, DB je preuzeo dodijeljenu frekvenciju u siječnju 2012., a njegova izvorna mreža DVB-T (multipleks 4) dovršena je nedugo prije početka prelaska na standard DVB-T2 (njegov prvi odašiljač u tehnologiji DVB-T2 započeo je s radom u studenom 2017.). Zbog toga ulaganje u tehnologiju DVB-T nije otpisano u računovodstvenom ili tehnološkom smislu. DB je prihvatio prelazak na standard DVB-T2 kako bi zadržao svoj položaj na tržištu i smanjio gubitke.

4.1.3.2. Početak radova prije donošenja službenih akata o dodjeli potpore

- (108) Češka je pojasnila da su operatori DTT-a aktivno planirali svoje aktivnosti prije oslobađanja pojasa od 700 MHz. U razdoblju 2013. – 2016. započeli su suradnju s proizvođačima prijamne opreme (laboratorij za certifikaciju, utvrđivanje postupka i promicanje certifikacije televizijskih prijemnika). Osim toga, sudjelovali su na seminarima i u raspravama s poduzećima koja pružaju usluge održavanja televizijskih antena. Operatori DTT-a uložili su u taj postupak prije ožujka 2017., iako ti troškovi nisu obuhvaćeni naknadom.

4.1.4. Nužnost

4.1.4.1. Nužnost financiranja prihvatljivih troškova na temelju Odluke (EU) 2017/899

- (109) Češka je smatrala da su za naknadu prihvatljivi izravni troškovi jer su oni izravno povezani s oslobađanjem pojasa od 700 MHz i kao takvi su priznati u sličnim slučajevima na razini Unije. Prijelazne mreže, tehnologija DVB-T2 i standardi kompresije HEVC bili su nužni za neometan prelazak, optimizaciju spektra i održavanje dostupnosti usluga za gledatelje. Naknada za ta ulaganja opravdana je jer se temelji na objektivnoj potrebi da se omogući kontinuitet emitiranja i da se poštuju europski ciljevi usklađivanja.
- (110) Češka je smatrala da je tehnološka nadogradnja preduvjet za neometan prelazak u nacionalnim okolnostima, čak i ako programi potpore koje su osmislile druge države članice možda nisu uključivali tehnološku nadogradnju.
- (111) Kad je riječ o potrebi za tehnološkom nadogradnjom, vrijedi sljedeće:
1. Svi su operatori DTT-a koristili dodijeljene frekvencije u pojasu od 700 MHz na koji je utjecala Odluka (EU) 2017/899. Jednostavno oslobađanje ne bi bilo moguće bez ozbiljnog prekida televizijskog emitiranja u Češkoj. U toj je situaciji trebalo provesti složenu prenamjenu mreža DTT-a u preostalom spektru u pojasu ispod 700 MHz.
 2. Međutim, zbog međunarodne koordinacije frekvencija (za oko 30 % frekvencija), u nacionalnim okolnostima nije bilo moguće osloboditi pojas od 700 MHz provedbom prenamjene, dakle bez nadogradnje na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar, jer bi prenamjena dovela do znatnog smanjenja dostupnosti televizijskog signala. Češka je u pripremi strategije iz 2016. razmatrala mogućnost izravne prenamjene (bez nadogradnje) te je zaključila da ne bi bilo moguće zadržati četiri mreže s pokrivenošću od 98 % bez poremećaja⁽⁷⁴⁾. Operatori DTT-a u tom slučaju ne bi ispunili svoje obveze iz ugovora s televizijskim kućama. To bi naštetilo platformi DTT-a i pogodovalo alternativnim platformama. Osim toga, zadržavanje mreža DVB-T ne bi bilo u skladu sa situacijom u susjednim zemljama (posebno u Njemačkoj, Austriji i Poljskoj).
 3. Korištenje velikih SFN-a s tehnologijom DVB-T2 bilo je nužno za učinkovitu preraspodjelu preostalog spektra. Ti veliki SFN-i nisu bili mogući s tehnologijom DVB-T⁽⁷⁵⁾. Kad bi veliki SFN-i nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz radili sa standardom DVB-T, došlo bi do smetnji i gubitka pokrivenosti (vidjeti uvodnu izjavu 64. odluke o pokretanju postupka i u njoj navedenu tablicu).

⁽⁷⁴⁾ Oko 40 % građana izgubilo bi signal za najmanje 25 % televizijskih programa.

⁽⁷⁵⁾ SFN-i koji rade sa standardom emitiranja DVB-T općenito mogu opskrbljivati samo mala područja, ne veća od 67 km. S druge strane, SFN-i koji rade sa standardom emitiranja DVB-T2 mogu opskrbljivati veća područja i dosegnuti 134 km. Stoga, kako bi se obuhvatila cijela zemlja bez smetnji.

4. Tehnološka nadogradnja na standard DVB-T2 preporučena je u Odluci (EU) 2017/899.
5. Češka je istaknula više aspekata koji proizlaze iz studije ADL-a koju je provelo društvo Arthur D. Little. Odluka o oslobađanju pojasa od 700 MHz nije bila tehnološki neutralna i njome je narušeno funkcionalno tržište na štetu operatora DTT-a i kućanstava. Prijavljenom mjerom osigurava se financiranje prijevremenog prelaska na standard DVB-T2 i djelomično se nadoknađuju nepovratni troškovi ulaganja u tehnologiju DVB-T, nastali u očekivanom ciklusu ulaganja u razdoblju barem do isteka valjanih dodjela (2021. – 2024.), čime se ublažava nepovoljan položaj operatora DTT-a.
6. Nepostojanje velikih SFN-a u mreži 4 posljedica je regionalizacije mreže (koja omogućuje regionalni televizijski sadržaj). Međutim, unatoč tomu što ne upotrebljava velike SFN-e, mreža 4 i dalje ostvaruje tehničke koristi od nadogradnje na standard DVB-T2, kao što su veći kapacitet i bolje funkcioniranje. Nadalje, u slučaju neprovođenja nadogradnje mreža 4 došla bi u nepovoljan položaj nakon nadogradnje drugih mreža.
7. Nadogradnja na standard kompresije HEVC bila je nužna i kako bi se osigurao dostatan kapacitet za emitiranje programa potrebne kvalitete uz istodobno održavanje dostupnosti javne radiodifuzije i komercijalnog sadržaja. Alternativno rješenje, kao što je korištenje starijih standarda kompresije (npr. AVC/H.264), dovelo bi do potrebe za ograničavanjem broja dostupnih programa ili smanjenjem njihove kvalitete. Prelazak na standard DVB-T2 bio je neizbježan zbog spektralne učinkovitosti, a riječ je o standardu koji se u europskim zemljama obično koristi zajedno s HEVC-om. HEVC je moderan standard koji ispunjava trenutačne zahtjeve za digitalnu radiodifuziju, a njegovo je uvođenje bilo u skladu s dugoročnim trendovima u tehnologiji.

(112) Kad je riječ o potrebi za prijelaznim mrežama, vrijedi sljedeće:

1. Te su mreže bile nužne kako bi se izbjegli poremećaji i kako bi se potaknulo kućanstva da zamijene svoju prijamnu opremu i upoznaju se s emitiranjem u tehnologiji DVB-T2. Istodobno emitiranje skratilo je prosječno vrijeme zamjene prijamnika na četiri godine ⁽⁶⁾ (u odnosu na uobičajeni ciklus zamjene od šest ili više godina). Postupak certificiranja ⁽⁷⁾ prijamnika (bez ikakve naknade) isto je tako bio važan za uspješan prelazak. Certificirani uređaji prodavali su se s naljepnicom koja je također bila dio informativnih kampanja. Istodobno emitiranje u HD formatu kuće Česká televize potaknulo je i kupnju kompatibilnih prijamnika.
2. Socijalno neosjetljiv prelazak imao bi negativan učinak na emitiranje DTT-a. Bez provedbe mjere, istodobno emitiranje odvijalo bi se pod restriktivnijim uvjetima (u određenim regijama i na ograničeno vrijeme).
3. Prelazak na standard DVB-T2 korištenjem prijelaznih mreža u razdoblju istodobnog emitiranja ne bi se mogao izvesti nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz zbog smanjene raspoloživosti spektra.

4.1.4.2. Nefunkcioniranje tržišta

(113) Češka je tvrdila da je naknada bila nužna prije svega zbog toga što je nadogradnja kao posljedica oslobađanja pojasa od 700 MHz uslijedila nakon ranijeg oslobađanja pojasa od 800 MHz (dovršenog 2012.), koje je isto tako prouzročilo troškove operatorima DTT-a.

⁽⁶⁾ Češka je dostavila informacije o povećanju prodaje televizijskih prijamnika, posebno od 2017. Procijenjeni udio kućanstava opremljenih prijamnicima za DVB-T2/HEVC povećala se s 13 % u 2016. na 28 % u 2017., 49 % u 2018., 77 % u 2019. i 100 % u 2020. Treba bi uzeti u obzir da su se prijelazne mreže uvodile postupno: 2017. postojala je samo jedna mreža s pokrivenošću od 60 %, dok su već 2018. postojale tri mreže s ukupnom pokrivenošću od 238 %.

⁽⁷⁾ Taj su postupak proveli CRA (laboratorij za certifikaciju) i trgovci na malo na temelju dorađene verzije priručnika D-Book CZ koji je izdao Češki ured za telekomunikacije (kompatibilan sa sličnim priručnikom D-Book koji je izdan u Njemačkoj).

- (114) Operatori DTT-a 2020. nisu bili spremni ulagati na vlastitu inicijativu. U ažuriranoj studiji ADL-a o nefunkcioniranju tržišta u području emitiranja DTT-a koje proizlazi iz oslobađanja pojasa od 700 MHz već je procijenjeno da će ciklus ulaganja operatora DTT-a trajati do 2024., dokumentirani su negativni učinci za gledatelje i operatore DTT-a koji proizlaze iz oslobađanja pojasa od 700 MHz u 2020. te je predmetna mjera (kontrolirani prelazak) predstavljena kao rješenje za poticanje operatora DTT-a na potrebna ulaganja.
- (115) Češka je dokumentirala snažno protivljenje televizijskih kuća financiranju tog prelaska ⁽⁷⁸⁾.

4.1.5. *Primjerenost*

4.1.5.1. Pitanje moguće dostatnosti informativne kampanje / kampanje certificiranja

- (116) Češka je ustrajala na tome da su podaci o povećanju prodaje kompatibilne prijamne opreme relevantni za dokazivanje opravdanosti trajanja paralelnog emitiranja. Ponovila je da su povećanje prodaje i široko prihvaćanje opreme bitan pokazatelj primjerenosti paralelnog emitiranja.
- (117) Češka je pojasnila da je informativna kampanja koja je povezana s početkom isključivanja postojećih mreža DVB-T pokrenuta tek u listopadu 2019. Međutim, drugi dijelovi informativne kampanje pokrenuti su već nakon donošenja strategije iz 2016. sredinom te godine, a kampanja je postupno rasla korištenjem televizije i drugih medija, na primjer pružanjem informacija o certifikaciji, postupku i regionalnim aspektima.

4.1.5.2. Mogućnost korištenja vaučera za kućanstva

- (118) Češka je navela da je dostavljeno dovoljno činjeničnih dokaza, uključujući izračune troškova vaučera za kućanstva, koji jasno pokazuju da je mjera bila korisnija za državu i kućanstva od drugih opcija. Osim troška samih vaučera, treba imati na umu i troškove distribucije te potrebu donošenja relevantnog zakonodavstva zbog koje bi se postupak oduljio za jednu do dvije godine.
- (119) Kad je riječ o tehnološkoj neutralnosti vaučera, Češka je izrazila sumnju u to da bi donošenje tehnološki neutralne mjere koja ima pozitivne učinke na konkurentne platforme bilo poželjno rješenje za ublažavanje negativnih učinaka oslobađanja pojasa od 700 MHz koje provode operatori DTT-a. To bi dodatno pogoršalo nefunkcioniranje tržišta.

4.1.5.3. Mogućnost odgode oslobađanja pojasa od 700 MHz

- (120) Češka je objasnila da je u skladu s Odlukom (EU) 2017/899 mogućnost odgode oslobađanja pojasa od 700 MHz za dvije godine u praksi dana samo državama članicama koje graniče s trećim zemljama. Češka je odbacila tu mogućnost jer je usklađivanje sa susjednim državama (posebno onima s kojima ima najdužu granicu) bilo izvedivo i moguće u zadanom roku.

4.1.6. *Proporcionalnost*

4.1.6.1. Trajanje istodobnog emitiranja

- (121) Češka je podsjetila na to da razdoblje istodobnog emitiranja mora biti dovoljno dugo kako bi se prije svega mogle uzeti u obzir potrebe kućanstava. Naknada odgovara stvarnim troškovima nastalima za vrijeme rada prijelaznih mreža i nije uvedena kako bi se dala tržišna prednost operatorima DTT-a, već je zamišljena kao nužan odgovor na regulatorne zahtjeve. Utvrđen je vremenski rok za prelazak kako bi se učinak na korisnike sveo na najmanju moguću mjeru, a naknada se temelji na stvarnim troškovima operatora DTT-a, bez obzira na trajanje prava korištenja.

⁽⁷⁸⁾ Zajednička izjava udruženja televizijskih kuća o budućem korištenju pojasa ultravisoke frekvencije (UHF) u Češkoj Republici (17. rujna 2015.).

- (122) Češka je objasnila da se zahvaljujući dovoljno dugom prijelaznom razdoblju znatno smanjio broj kućanstava koja bi bila prisiljena ulagati u novi prijamnik izvan prirodnog ciklusa zamjene, što je smanjilo dodatno opterećenje koje oslobađanje pojasa od 700 MHz stvara za kućanstva. Češka je istodobno emitiranje prvenstveno temeljila na stvarnim potrebama građana za zamjenom prijamne opreme i na kapacitetu maloprodajnog tržišta za opskrbu tom opremom. Zamjenu prijamnika trebalo je potaknuti prije nego što bi do nje došlo u okviru prirodnog ciklusa zamjene.
- (123) Bilo je potrebno uzeti u obzir i aspekte kao što su vremenski uvjeti (npr. zamjena odašiljačkih antenskih sustava nije praktična zimi) i kapacitet pomoćnih poduzeća (u slučaju znatno kraćeg trajanja istodobnog emitiranja ne bi bilo vremena za servisiranje antenske opreme u kućanstvima) ⁽⁷⁹⁾. Osim toga, pri odlučivanju o trajanju razdoblja istodobnog emitiranja u obzir su uzeti i praktična provjera, izgradnja i rad velikih SFN-a ⁽⁸⁰⁾.
- (124) Kraće razdoblje moglo je dovesti do tehničkih i gospodarskih problema, posebno u regijama sa sporijim tempom obnove prijamne opreme. Prednosti (kvaliteta, dostupnost, daljnje povećanje broja dostupnih kanala itd.) nove tehnologije (DVB-T2/HEVC) morale su se jasno pokazati kućanstvima tijekom duljeg razdoblja.
- (125) Češka je navela da je korištenje prijelaznih mreža omogućilo neometan prelazak na mreže DVB-T2 za sve televizijske postaje, što se ne bi moglo postići izravnim prelaskom, tj. u kratkom razdoblju od tri do četiri mjeseca, kako su pretpostavili podnositelji pritužbe. Nije točno da je razdoblje istodobnog emitiranja trajalo tri i pol godine; ta se brojka odnosi na ukupno trajanje prijelaznog razdoblja, a ne na stvarno trajanje istodobnog emitiranja po odašiljaču. Na primjer, istodobno emitiranje u mreži 1 u prosjeku je trajalo 19 mjeseci ⁽⁸¹⁾.
- (126) Razdoblje prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju u trajanju od šest mjeseci, koje je Češki ured za telekomunikacije smatrao nepotrebno dugim ⁽⁸²⁾, specifično je za tu situaciju. Prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju (u Češkoj u razdoblju 2008. – 2012.) tržište je prihvatilo kao važan inovativni korak koji, za razliku od obveznog oslobađanja pojasa od 700 MHz, donosi znatnu dodanu vrijednost.
- (127) Češka je podsjetila na to da je istodobno emitiranje bilo ograničeno na vrijeme nužno za postizanje društveno prihvatljivog prelaska i da operatori DTT-a nisu ostvarili nikakve prihode od prijelaznih mreža.
- (128) Češka je uvjereni u to da je pitanje trajanja istodobnog emitiranja u ta dva standarda u potpunosti u nacionalnoj nadležnosti i da je u isključivoj nadležnosti odlučivanja nacionalnih tijela. Taj pristup ne uzima u obzir samo tehničke i gospodarske aspekte prelaska na novi standard emitiranja, nego i socijalnu dimenziju postupka. Češka smatra da su negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu ograničeni i da ih pozitivni učinci jasno nadmašuju.

4.1.6.2. Relevantnost određenih prihvatljivih troškova

- (129) Naknada odgovara stvarnim troškovima nastalima kako bi se omogućilo neometano oslobađanje pojasa od 700 MHz i ne može se smatrati prekomjernom. Mjera je osmišljena kako bi se poremećaji na tržištu sveli na najmanju moguću mjeru i kako bi se osigurao kontinuitet emitiranja zemaljske televizije. Operatori DTT-a nisu primarni korisnici ulaganja, ali su snosili glavne troškove povezane s prelaskom, pa je stoga naknada opravdana.

⁽⁷⁹⁾ Čini se da dostavljene informacije pokazuju da je bilo potrebno prilagoditi neke antene radi boljeg prijema (antene na krovovima obiteljskih kuća i zajedničke televizijske antene na stambenim zgradama).

⁽⁸⁰⁾ Trebalo je provjeriti i podesiti prijelazne mreže kako bi funkcionirale u skladu sa zakonom. To je, među ostalim, uključivalo provjeru postupaka za uklanjanje problema kao što su jeka ili dozvuk SFN-a u nekim posebnim područjima ili problemi smetnji (između DVB-T2 i 4G LTE). Uspostava i upravljanje radom mreža na temelju novog standarda bili su tehnički zahtjevni, uključivali su rješavanje niza problema i uklanjanje velikog broja poteškoća s izravnim učinkom na krajnjeg korisnika. Na primjer, u razdoblju od rujna 2019. do prosinca 2020. jedan od operatora mreža DTT-a zabilježio je 8773 pritužbe na prijam signala u standardu DVB-T2.

⁽⁸¹⁾ Riječ je o planiranom trajanju iz Plana tehničkog prelaska, koji je naknadno izmijenjen zbog potrebe za uvođenjem mjera povezanih s bolešću COVID-19, koje nisu obuhvaćene naknadom u okviru prijavljene mjere.

⁽⁸²⁾ Dostupno na: https://www.ctu.cz/cs/download/digitalni_vysilani/prubezna_zprava_tpp_06-2010.pdf.

- (130) Češka se nije složila s argumentom da se pri utvrđivanju razine potpore ne uzima u obzir vrijeme prelaska na standard DVB-T2/HEVC u okviru prava korištenja. U argumentu da se potpora trebala razlikovati s obzirom na preostalo trajanje prava korištenja zanemaruje se činjenica da su ti operatori morali provesti prelazak u određenom roku bez obzira na preostalo razdoblje njihovih prava korištenja. Osim toga, produljenje valjanosti prava korištenja frekvencija do 2030. ne mijenja činjenicu da su ulaganja u nove tehnologije bila nametnuta regulatornim zahtjevima i nužna za kontinuitet emitiranja.
- (131) U svakom slučaju, Češka je pojasnila da produljenje valjanosti prava korištenja do 2030. nije uvjetovano prelaskom i tehnološkom nadogradnjom. Provedeno produljenje valjanosti dodjela do 2030. nije imalo kompenzacijsku svrhu, već je jasno proizlazilo iz pravnog okvira, s obzirom na to da bi bez oslobađanja pojasa od 700 MHz operatori DTT-a imali pravo zatražiti produljenje do 2030. (čak i ako bi zadržali standard DVB-T).
- (132) Češka se nije složila ni s tim da relevantnost parametara upotrijebljenih za izračun iznosa potpore za naknadu troškova ulaganja u mreže DVB-T2/HEVC nije opravdana. Primjena mjesečne amortizacije materijalne imovine standardna je metoda koja omogućuje postupno uvođenje stvarnih troškova ulaganja i koja je u skladu s računovodstvenim načelima: omogućuje točno utvrđivanje gospodarske vrijednosti ulaganja tijekom vremena i određivanje potpore koja odgovara stvarno nastalim troškovima.
- (133) Kad je riječ o prikladnosti amortizacije za procjenu kapitalnih rashoda povezanih s prijelaznim mrežama, Češka je potvrdila da se razdoblje amortizacije temelji na korisnom vijeku trajanja⁽⁸³⁾ relevantne opreme u skladu s računovodstvenom dokumentacijom odgovarajućeg operatora (korisnika). U skladu s češkim zakonodavstvom o računovodstvu⁽⁸⁴⁾ korisni vijek trajanja koji se primjenjuje u računovodstvene svrhe mora odgovarati stvarnosti. Stoga se amortizacijom sprečava precjenjivanje kapitalnih rashoda koji se odnose na relevantnu imovinu. Osim toga, pri amortizaciji se uzima u obzir smanjenje vrijednosti imovine u slučaju da se ona ponovno upotrijebi u konačnim mrežama (npr. ako se imovina s korisnim vijekom trajanja od pet godina koristi dvije godine u prijelaznim mrežama, preostaje joj samo tri godine vijeka trajanja za korištenje u konačnim mrežama).

4.1.6.3. Pitanje bi li komercijalne koristi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2

- (134) Češka je objasnila da u trenutku prisilnog prelaska na temelju Odluke (EU) 2017/899 nije ni postojao detaljni protučinjenični scenarij sporijeg uvođenja standarda DVB-T2. S obzirom na dugoročnost ciklusa obnove tehnologije na tržištu, operatori u vrijeme provedbe mjere nisu imali izrađen nijedan alternativni scenarij modernizacije tržišta. Češka je dostavila poslovni plan jednog od korisnika za mrežu DVB-T iz 2010.⁽⁸⁵⁾, ali nije dostavila poslovne planove koji su postojali u vrijeme provedbe mjere. Međutim, Češka je uputila na ažuriranu studiju ADL-a, stručnu studiju koju je naručilo Ministarstvo industrije i trgovine, u kojoj je analizirano više scenarija: (i) nadogradnja na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem, (ii) nadogradnja na standard DVB-T2 bez paralelnog emitiranja i (iii) zadržavanje standarda DVB-T-a uz pretpostavku smanjenja pokrivenosti⁽⁸⁶⁾. Studija sadržava kvalitativnu i kvantitativnu procjenu troškova za dionike (tj. operatore DTT-a, televizijske kuće, kućanstva i državu). Češka smatra da su kvantificirani troškovi koji su dobiveni na temelju *ex ante* analize jasno pokazali da je istodobni prelazak najbolja opcija za svođenje učinka mjere na sve dionike na potrebni minimum.

⁽⁸³⁾ U pravilu: odašiljači i pretvarači ([manje od 10] godina), prijamnici za GPS ([manje od 10] godina), izvori napajanja antena ([manje od 10] godina), oprema za hlađenje ([7 – 15] godina), sustav za besprekidno napajanje ([7 – 15] godina), oprema za praćenje ([manje od 10] godina), distribucija ([manje od 10] godina), koderi i stalci u glavnoj stanici ([manje od 10] godina), sklopke i poslužitelji u glavnoj stanici ([manje od 10] godina).

⁽⁸⁴⁾ Zakon br. 563/1991 zb., o računovodstvu.

⁽⁸⁵⁾ Prezentacija Upravnom odboru društva CRa od 21. srpnja 2010. koja je sadržavala vrednovanje / poslovni model od rujna 2010. do prosinca 2023.

⁽⁸⁶⁾ Češka tijela su u preliminarnoj procjeni scenarija prelaska razmotrila mogućnost scenarija tržišno vođenog uvođenja standarda DVB-T2, ali taj scenarij nije bio uključen u završnu verziju studije jer nije mogao ponuditi odgovarajuće rješenje za situaciju u Češkoj.

4.1.6.4. Pitanje jesu li prihvatljivi troškovi nadoknađeni u okviru drugih programa potpore

- (135) Kad je riječ o tome da nema zbrajanja s drugim mjerama potpore, Češka je potvrdila da je Češki ured za telekomunikacije proveo detaljnu provjeru prihvatljivih troškova kako bi zajamčio da su uključeni samo relevantni troškovi i da se ne ubrajaju troškovi za koje je naknada već isplaćena na temelju neke druge mjere potpore. Češka je istaknula da su svi relevantni troškovi zabilježeni u računovodstvenoj evidenciji svakog korisnika i da zbroj svih troškova nadoknađenih svakom korisniku u skladu s mjerama koje je odobrila Komisija ne smije biti veći od ukupnih relevantnih troškova u računovodstvenoj evidenciji svakog korisnika. Češki ured za telekomunikacije proveo je detaljnu provjeru prihvatljivih troškova i isključio sve troškove za koje je isplaćena naknada na temelju drugog programa potpore. Češka smatra da je tvrdnja podnositelja pritužbe da su stručnjaci Češkog ureda za telekomunikacije pristrani nerelevantna i neutemeljena. Češki ured za telekomunikacije provodi razmatranja troškova u skladu s pravnim okvirom (članak 27. stavak 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama).

4.1.7. Pozitivni učinci

- (136) Češka se nije složila s tvrdnjom društva Telly da su pozitivni učinci mjere bili ograničeni (uvodna izjava 153.). Podnositelj pritužbe zanemario je činjenicu da se distribucija televizijskih signala na platformi DTT-a temelji na drukčijem gospodarskom modelu u usporedbi s alternativnim platformama (satelitskom, kablskom, IPTV-om). Kad je riječ o DTT-u, dominantan su model usluge besplatne televizije, u okviru kojeg troškove prijenosa televizijskog signala televizijske kuće plaćaju operatorima mreža DTT-a, a taj je prijenos za gledatelje besplatan. U slučaju alternativnih platformi gledatelji plaćaju i prijenos signala i televizijski sadržaj.
- (137) Češka je objasnila da su pozitivni učinci prelaska na standard DVB-T2/HEVC doveli do bolje opremljenosti kućanstava prijamnom opremom, što je pogodovalo i drugim konkurentnim platformama.

4.1.8. Negativni učinci

- (138) Oslobođanje pojasa od 700 MHz dogodilo se relativno brzo nakon što su operatori DTT-a oslobodili pojas od 800 MHz (dovršeno 2012.). Češka je navela da od 2012. postoji zdravo tržišno natjecanje među platformama na tržištu televizijskog sadržaja. Međutim, oslobođanje pojasa od 700 MHz utjecalo je samo na operatore DTT-a, koji su snosili povezane troškove i čiji se položaj na tržištu pogoršao u korist konkurentnih platformi.
- (139) Podsjetila je to da bi svaka potencijalna šteta prouzročena platformi DTT-a zbog nekontroliranog oslobođanja pojasa od 700 MHz, koje je za kućanstva besplatno, mogla utjecati na kućanstva ako bi ih se u slučaju smanjenja pokrivenosti DTT-om primoralo da prijeđu na alternativne platforme.
- (140) Češka se nikako nije složila s tvrdnjom da daje prednost najmanje naprednoj platformi, čime navodno šteti konkurentnim platformama i negativno utječe na javni interes. Odabir tehnologija jednostavno se temeljio na prijedlogu iz Odluke (EU) 2017/899, uz osiguravanje kompatibilnosti sa susjednim zemljama. Naprotiv, dokazi pokazuju da se interes za širokopojasne usluge povećava zahvaljujući prelasku na standard DVB-T2/HEVC i korištenju opcija HBBTV-a. DTT je doista počeo djelovati kao ulazna točka za povećanje korištenja širokopojasnih usluga.

4.1.9. Zbrajanje potpora

- (141) Češka je potvrdila da se naknada koja je u okviru prijavljene mjere dodijeljena trima operatorima DTT-a ne može zbrajati ni s jednom drugom mjerom kojom se financiraju isti prihvatljivi troškovi.

4.2. Primjedbe koje su dostavili podnositelji pritužbe

4.2.1. Općenite primjedbe

- (142) Društvo Telly podsjetilo je na primjedbe koje je dostavilo prije donošenja odluke o pokretanju postupka, u kojima je objasnilo da bi Komisija u ovom slučaju trebala primijeniti iste kriterije ocjene kao u odluci u predmetu SA.28599 koja se odnosi na DTT u Španjolskoj ⁽⁸⁷⁾.

⁽⁸⁷⁾ Odluka Komisije C(2021) 4048 final od 10. lipnja 2021. o državnoj potpori SA.28599 (C 23/2010 (ex NN 36/2010, ex CP 163/2009)) koju je provela Španjolska za uvođenje digitalne zemaljske televizije na udaljenim i manje urbaniziranim područjima (izvan Kastilje-La Manche) (SL L 417, 23.11.2021., str. 1.).

- (143) Društvo Telly navelo je da je na temelju nacionalnih pravila o slobodnom pristupu informacijama imalo pristup primjedbama koje je Češka iznijela na odluku o pokretanju postupka. Podnositelj pritužbe smatrao je da su opažanja Češke kratka i da ne sadržavaju nove informacije ni dokaze, što nije u skladu sa zahtjevom da država članica snosi teret dokazivanja spojivosti mjere s unutarnjim tržištem.

4.2.2. *Povreda prava EU-a*

- (144) Društvo Telly nije se složilo sa zaključkom Komisije da nije utvrdila povredu odredaba ni načela prava EU-a (uvodna izjava 116. odluke o pokretanju postupka). Konkretno, podnositelj pritužbe smatrao je da je mjera u suprotnosti s načelom jednakog postupanja ⁽⁸⁸⁾ i načelom tehnološke neutralnosti, koja su, prema njegovu mišljenju, neizostavan element prakse Komisije u području državnih potpora, što su potvrdili i sudovi EU-a ⁽⁸⁹⁾. Društvo Telly nema informacija o tome da bi bilo koja druga država članica makar teoretski razmotrila pružanje potpore operatorima DTT-a za tehnološku nadogradnju ili paralelno emitiranje.

4.2.3. *Učinak poticaja*

- (145) Društvo Telly smatralo je da tvrdnja Češke prema kojoj su operatori DTT-a uložili u prelazak na standard DVB-T2/HEVC čak i prije 1. ožujka 2017. (uvodna izjava 108.) dodatno potvrđuje da mjera nije imala učinak poticaja jer pokazuje da su operatori bili spremni ulagati znatno prije donošenja Plana tehničkog prelaska. Činjenica da troškovi nastali prije početka rada prijelaznih mreža ni na koji način nisu bili nadoknađeni nije relevantna.

4.2.4. *Nužnost*

- (146) Društvo Telly složilo se s tvrdnjom da je politička odluka o oslobađanju pojasa od 700 MHz rezultat regulatornih mjera EU-a, no smatra da to samo po sebi ne upućuje na nefunkcioniranje tržišta. Složilo se sa sumnjama koje je Komisija izrazila u odluci o pokretanju postupka i navelo da nije objašnjeno zašto operatori DTT-a ne bi bili voljni nastaviti obavljati tu djelatnost bez državne potpore.
- (147) Kad je riječ o potrebi za uspostavom prijelaznih mreža, podnositelj pritužbe smatrao je da ne bi bilo znatnih smetnji jer su druge države članice očito uspjele osloboditi pojas od 700 MHz bez tih negativnih vanjskih učinaka. Podnositelj pritužbe podsjetio je na to da su druge tehnološke platforme morale same snositi troškove povezane s nadogradnjom i istodobnim emitiranjem. Društvo Telly smatralo je da kućanstva ne bi izgubila pristup emitiranju DTT-a da je oslobađanje pojasa od 700 MHz bilo provedeno na razborit način, kao u drugim državama članicama.

4.2.5. *Primjerenost*

- (148) Podnositelj pritužbe uvjeren je u to da mjera nije primjerena jer su postojale učinkovitije i manje drastične alternative. Smatra da bi izravna potpora kućanstvima znatno manje narušavala tržišno natjecanje te da bi bila jeftinija i tehnološki neutralna. To je rješenje dobro funkcioniralo u drugim državama članicama ⁽⁹⁰⁾. Podnositelju pritužbe nije jasno kako je mjera pomogla u ublažavanju navodnog negativnog stava kućanstava prema gubitku pristupa platformi DTT-a u slučaju provedbe prelaska kojim ne upravlja država.

⁽⁸⁸⁾ Vidjeti presudu od 17. veljače 2021. u predmetu T-238/20, Ryanair DAC/Komisija, EU:T:2021:91, t. 29., ili presudu od 15. travnja 2008. u predmetu C-390/06, Nuova Agricast, EU:C:2008:224, t. 50. i 51.

⁽⁸⁹⁾ Vidjeti, na primjer, presudu od 26. studenog 2015. u predmetu T-461/13, Španjolska/Komisija, EU:T:2015:891, t. 18. i 56.

⁽⁹⁰⁾ Vidjeti Odluku Komisije od 19. srpnja 2017. u predmetu SA.48386 (2017/N) – Francuska – Fonds d'accompagnement de la réception télévisuelle (SL C 307, 15.9.2017.). Vidjeti Odluku Komisije od 12. travnja 2019. u predmetu SA.51079 – Potpora za radiodifuzijski prijem audiovizualnog programa za višestambene zgrade (TRTEL) (SL C 194, 7.6.2019.).

- (149) Kad je riječ o argumentu Češke prema kojem distribucija vaučera podrazumijeva troškove distribucije, podnositelj pritužbe naveo je mogućnost korištenja univerzalnih poštanskih usluga koje pruža Češka pošta. Kad je pak riječ o argumentu Češke prema kojem bi donošenje zakonodavstva o vaučerima trajalo najmanje dvije godine, podnositelj pritužbe usporedio je to razdoblje s razdobljem paralelnog emitiranja koje je trajalo tri i pol godine.
- (150) Kad je riječ o argumentu da bi kampanja certificiranja možda bila primjerenija od dugotrajnog paralelnog emitiranja, podnositelj pritužbe tvrdi da je Češka pokrenula službenu informativnu kampanju na nacionalnoj razini tek u listopadu 2019., tj. više od dvije godine nakon početka paralelnog emitiranja 1. ožujka 2017. Dodaje da izjava da je informativna kampanja pokrenuta sredinom 2016. i da se otad postupno razvija nije potkrijepljena dokazima.

4.2.6. *Proporcionalnost*

- (151) Društvo Telly smatralo je da Češka nije dostavila nova objašnjenja za trajanje istodobnog emitiranja dulje od tri do četiri mjeseca (čak i ono od šest mjeseci), nego samo osporava odluku o pokretanju postupka ističući povećanje prodaje prijamne opreme. Podnositelj pritužbe nije se složio ni s argumentima da se prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju ne može upotrijebiti kao usporediva situacija za određivanje razumnog trajanja razdoblja istodobnog emitiranja u kontekstu tehnološke nadogradnje na standard DVB-T2/HEVC.
- (152) Društvo Telly smatralo je da Češka nije dostavila nove dokaze ni obrazloženje u pogledu toga je li mjera doista ograničena na naknadu troškova koji nisu već obuhvaćeni drugim mjerama. Češka iznosi tu izjavu bez ikakvog dokaza da je Češki ured za telekomunikacije proveo detaljnu provjeru prihvatljivih troškova za svakog korisnika. Podnositelj pritužbe pozvao se na moguću pristranost Češkog ureda za telekomunikacije i sugerirao da bi neovisni stručnjaci bili prikladniji. Naveo je i da sama činjenica da su ti prihvatljivi troškovi razmotreni ne otklanja Komisijine sumnje.

4.2.7. *Pozitivni učinci*

- (153) Društvo Telly složilo se s tim da su medijsko okruženje koje dobro funkcionira i medijski pluralizam važni za funkcionalne demokracije i gospodarstva. Međutim, pozitivni učinci mjere po prirodi su ograničeni. Konkretno, smatra da je argument Češke prema kojem je platforma DTT-a jedina platforma za usluge besplatne televizije u Češkoj pogrešan jer ne postoje zakonski propisi ni ugovorna jamstva koji bi spriječili komercijalne televizijske kuće da kodiraju svoje programe nakon prelaska na standard DVB-T2.

4.2.8. *Negativni učinci*

- (154) Podnositelj pritužbe tvrdio je da je Češka odlučila dati prednost najmanje naprednoj televizijskoj tehnologiji (tj. DTT-u), što ne bi naštetilo samo konkurentnim tehnologijama, nego bi u konačnici negativno utjecalo na korisnike. Društvo Telly podsjetilo je na to da je bilo spremno uvesti besplatnu televizijsku karticu DIGI TV na temelju legitimnog očekivanja tehnološki neutralne državne informativne kampanje. Podsjetilo je i na to da su dvije najveće komercijalne televizijske kuće u Češkoj (koje imaju zajednički udio publike od gotovo 60 %) u više navrata najavile da namjeravaju kodirati HD verzije svojih programa nakon uvođenja standarda DVB-T2.

4.3. **Primjedbe korisnika**

- (155) Komisija je zaprimila primjedbe od društava CRa i DB, dvaju korisnika mjere (uvodna izjava 5.). Osim ako je to izričito navedeno drukčije, primjedbe u ovom odjeljku dolaze od društva CRa.

4.3.1. Općenite primjedbe

- (156) Kad je riječ o opsegu mjere, društvo CRa navelo je da se iz odluke o pokretanju postupka stječe dojam da se naknada odnosi na troškove ulaganja u novu opremu potrebnu za izgradnju i rad mreža DVB-T2/HEVC (vidjeti uvodnu izjavu 3. točku i. i uvodnu izjavu 28. točku i. odluke o pokretanju postupka). Međutim, mjera se odnosi isključivo na dodatne troškove triju prijelaznih mreža koje su radile određeno vrijeme i besplatno. Konkretno, mjerom se nadoknađuje samo amortizacija opreme koja se koristila za prijelazne mreže. U tom pogledu, činjenica da bi se određena oprema mogla ponovno koristiti u konačnim mrežama nije relevantna.
- (157) Društvo CRa smatra da je cilj mjere (a) osigurati neometano i pravodobno oslobađanje pojasa od 700 MHz, što ne bi bilo moguće bez dogovora s operatorima DTT-a, (b) osigurati održivost mreža DTT-a barem do 2030., kako je predviđeno u Odluci (EU) 2017/899, i (c) zadržati postojeće stanje među tehnološkim platformama za televizijsko emitiranje, što bi spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja.
- (158) Društvo CRa objasnilo je da je platforma DTT-a neosporno najveća platforma za televizijsko emitiranje u Češkoj i da postoji očita veza između DTT-a i usluga besplatne televizije u Češkoj. Na platformi za emitiranje DTT-a ne nude se usluge naplatne televizije, a putem satelitske ili kablске platforme ili IPTV-a ne nude se usluge besplatne televizije, čak ni na dijelu državnog područja Češke. U uvodnoj izjavi 106. odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da bi grupa Skylink/M7 mogla početi pružati usluge naplatnog DTT-a, no riječ je o zastarjelim informacijama ⁽⁹¹⁾.
- (159) Društvo CRa smatralo je da ocjena mjere mora biti u skladu s ocjenom drugih mjera povezanih s oslobađanjem pojasa od 700 MHz koje je Komisija već odobrila.

4.3.2. Postojanje potpore

4.3.2.1. Pripisivost

- (160) Društvo CRa tvrdilo je da se mjera ne može pripisati državi jer se oslobađanjem pojasa od 700 MHz i prelaskom na standard DVB-T2 izravno provodi zakonodavni akt koji je donijela Unija (Odluka (EU) 2017/899). Odlukom (EU) 2017/899 predviđa se da države članice mogu osigurati naknadu kako bi se olakšao prelazak na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar. Mjerom se samo osigurava da Češka ispunjava ciljeve utvrđene u Odluci (EU) 2017/899.

4.3.2.2. Selektivna prednost

- (161) Društvo CRa smatralo je da ne postoji selektivna prednost jer mjera samo ublažava negativne učinke na platformu DTT-a koji proizlaze iz prisilnog postupka oslobađanja pojasa od 700 MHz i povezanog prelaska na standard DVB-T2. Mjerom se samo nadoknađuje strukturni nedostatak operatorima DTT-a. Mjera na isti način utječe na sve operatore DTT-a.
- (162) Društvo CRa podsjetilo je na to da je Sud utvrdio da se zakonom kojim se samo sprečava opterećivanje proračuna poduzetnika troškom koji u uobičajenoj situaciji ne bi postojao tom poduzetniku ne dodjeljuje prednost ⁽⁹²⁾. S obzirom na okolnosti ovog predmeta, u kojem se propisima Unije postupno smanjuje količina spektra rezerviranog za usluge DTT-a, znatno prije nego što bi to bilo prihvatljivo sa stajališta ciklusa ulaganja u DTT i bez uzimanja u obzir valjanosti povezanih prava korištenja, primjereno je s troškovima povezanim s provedbom tih mjera postupati kao s neuobičajenim opterećenjem za proračun poduzetnika. To nisu ni uobičajeni regulatorni troškovi ni troškovi povezani sa svakodnevnim upravljanjem uobičajenim aktivnostima poduzetnika. Sud je zaključio da uobičajenim troškovima koje snosi poduzetnik treba smatrati troškove koje snose svi konkurenti ⁽⁹³⁾.

⁽⁹¹⁾ Usluga naplatnog DTT-a grupe Skylink bila je neuspješna, broj pretplatnika mjerio se u stotinama, a društvo je odlučilo prekinuti probno emitiranje 30. lipnja 2022.

⁽⁹²⁾ Presuda od 23. ožujka 2006., Enirisorse SpA/Sotacarbo SpA, C-237/04, EU:C:2006:197, t. 48.

⁽⁹³⁾ Presuda od 14. srpnja 2016., Njemačka/Komisija, T-143/12, EU:T:2016:406, t. 132.

- (163) Društvo CRa navelo je da je tvrdnja iz uvodne izjave 79. odluke o pokretanju postupka prema kojoj su češka tijela na temelju članka 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama mogla jednostrano osloboditi radijske frekvencije iz pojasa od 700 MHz izmjenom radijskih frekvencija koje su dodijeljene operatorima DTT-a prekomjerno pojednostavnjenje. To je društvo smatralo da Odluka (EU) 2017/899 nije izravno primjenjiva jer nije obvezujuća za operatore DTT-a, već je upućena državama članicama. Stoga, iako Zakon o elektroničkim komunikacijama sadržava odredbe o mogućoj izmjeni dodijeljenih frekvencija radi usklađivanja s pravom EU-a, primjena te pravne osnove nije se smatrala izvedivom.
- (164) Društvo CRa tvrdilo je da su češka tijela nedvojbeno morala postići konsenzus s operatorima DTT-a kako bi djelotvorno i pravodobno napustili pojas od 700 MHz jer bi u suprotnom bila izložena riziku od dugoročnih sporova i/ili međunarodne arbitraže. Osim toga, da se država pozvala na članak 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama, postojao bi izravan rizik od podnošenja tužbi za naknadu štete na temelju *de facto* izvlaštenja relevantnih radijskih frekvencija ⁽⁹⁴⁾.
- (165) Društvo CRa istaknulo je da se radom prijelaznih mreža upravlja besplatno i na neprofitnoj osnovi te da su uspostavljene kako bi se ostvario cilj javne politike, pri čemu je jedina moguća naknada za operatore DTT-a naknada u okviru predmetne mjere. U okviru opsežnog savjetovanja o oslobađanju pojasa od 700 MHz sve televizijske kuće jasno su odbile snositi bilo kakve troškove, osobito one istodobnog emitiranja.
- (166) Društvo CRa tvrdilo je da se ne može pretpostaviti ni da postoji prednost za pružatelje usluga DTT-a. Njegovi su se prihodi smanjili nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz i povezanog prelaska na standard DVB-T2, bez obzira na eventualno povećanje podatkovnog kapaciteta koje proizlazi iz tog prelaska i na koje se upućuje u uvodnoj izjavi 27. odluke o pokretanju postupka.
- (167) Kad je riječ o selektivnosti, društvo CRa ustrajalo je na tome da Komisija mora objasniti zašto bi trebalo smatrati da se poduzetnici koji koriste DTT nalaze u činjeničnoj i pravnoj situaciji usporedivoj sa situacijom poduzetnika koji koriste druge tehnologije ⁽⁹⁵⁾, na koje postupak oslobađanja pojasa od 700 MHz nema izravan i/ili negativan utjecaj. Opći regulatorni zahtjevi propisani za druge platforme (npr. satelitsku) nisu usporedivi sa specifičnom situacijom povezanom s oslobađanjem pojasa od 700 MHz. Poslovni modeli platformi dijametralno se razlikuju ⁽⁹⁶⁾. Platforma DTT-a nije u izravnom tržišnom natjecanju s drugim tehnološkim platformama jer DTT nudi besplatnu televiziju, dok druge platforme nude usluge naplatne televizije. To je u skladu s odlukama Komisije u predmetima o koncentracijama u kojima Komisija nastoji odvojiti zasebno tržište za distribuciju usluga besplatne televizije od tržišta za usluge naplatne televizije zbog njihovih različitih poslovnih modela ⁽⁹⁷⁾.
- (168) Pozivajući se na uvodnu izjavu 88. odluke o pokretanju postupka, društvo CRa navelo je da je mjera usmjerena na sve operatore mreža DTT-a. Postojale su samo tri prijelazne mreže jer za četvrtu prijelaznu mrežu nije bilo dostupnog spektra ⁽⁹⁸⁾. Društvo CRa stoga je postiglo dogovor s Češkim uredom za telekomunikacije o tome da CDG, njegovo društvo kći, neće izgraditi vlastitu prijelaznu mrežu, nego će koristiti prijelaznu mrežu 12 čijim radom upravlja društvo CRa.

⁽⁹⁴⁾ U ažuriranoj studiji ADL-a procijenjeno je da bi u slučaju nepostizanja konsenzusa operatori DTT-a mogli potraživati iznos od približno 5 448 – 6 494 milijuna CZK zbog gubitka dobiti. Vidjeti ažuriranu studiju ADL-a, str. 77.

⁽⁹⁵⁾ Presuda od 20. prosinca 2017., Comunidad Autónoma de Galicia, Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal)/Komisija, C-70/16 P, EU: C:2017:1002, t. 61.

⁽⁹⁶⁾ Televizijske kuće plaćaju operatorima DTT-a za distribuciju televizijskog sadržaja. Na svim drugim platformama televizijske kuće prodaju svoj sadržaj pakiran u kanale televizijskim trgovcima na malo (distributerima), koji televizijske kanale objedinjuju u pakete i nude ih krajnjim korisnicima (gledateljima). Televizijski distributeri televizijskim kućama plaćaju naknade za emitiranje. Međutim, operatori DTT-a prodaju kapacitet svojih mreža televizijskim kućama. Emitiranje DTT-a podrazumijeva znatne troškove distribucije za televizijske kuće, a one ne primaju povezane naknade za emitiranje. Televizijske kuće koje emitiraju besplatne televizijske kanale ostvaruju prihode od oglašavanja.

⁽⁹⁷⁾ Vidjeti, na primjer, Odluku Komisije od 21. prosinca 2011. u predmetu M.6369 – HBO/Ziggo/HBO Nederland, t. 28., ili Odluku Komisije od 21. prosinca 2010. u predmetu M.5932 – News Corp/BskyB, t. 99.

⁽⁹⁸⁾ Prema Ženevskom planu iz 2006. Češka ima ukupno šest slojeva. Budući da su u to vrijeme u Češkoj bile u upotrebi samo četiri mreže DVB-T, korištenjem frekvencija iz preostala dva sloja i uz privremenu koordinaciju sa susjednim zemljama mogle su se uspostaviti tri prijelazne mreže.

4.3.2.3. Narušavanje tržišnog natjecanja

- (169) Društvo CRa tvrdilo je da bi, kako bi se moglo smatrati da postoji narušavanje tržišnog natjecanja, to narušavanje moralo dovesti do poboljšanja konkurentskog položaja primatelja u odnosu na druge poduzetnike s kojima se natječe. Međutim, svrha je prijavljene mjere primateljima nadoknaditi dodatne troškove nastale zbog regulatornih promjena koje je uvela država. Osim toga, kako je već objašnjeno, društvo CRa smatra da se operatori DTT-a ne natječu s operatorima drugih platformi.

4.3.3. Povreda prava EU-a

- (170) Društvo CRa nije smatralo da se mjerom može povrijediti načelo jednakog postupanja jer je dostupna svim operatorima DTT-a u Češkoj na jednak, transparentan i nediskriminirajući način, tj. usmjerena je na sve gospodarske subjekte koji se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji.

4.3.4. Zakonitost

- (171) Društvo CRa navelo je da je trenutak dodjele potpore trenutak u kojem nastaje bezuvjetno i pravno obvezujuće pravo na primanje potpore⁽⁹⁹⁾. Iako su korisnici potpore Češkom uredu za telekomunikacije već podnijeli zahtjeve za naknadu troškova, jasno je da taj ured neće izvršiti plaćanje dok Komisija ne dovrši svoju ocjenu. Dodjela naknada u svakom je trenutku bila uvjetovana Komisijinim odobrenjem.
- (172) Društvo CRa objasnilo je da u odredbi članka 27. stavka 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama, kako je izmijenjen Digitalnom izmjenom, nisu navedene pojedinosti o prihvatljivim troškovima i iznosu naknade, stoga je dodjela potpore bila predmet procjene Češkog ureda za telekomunikacije.
- (173) Društvo CRa objasnilo je da su odredbe članka 27. stavka 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama očito uključene u Digitalnu izmjenu kako bi se stvorio postupovni okvir za javna tijela u svrhu poštovanja obveze mirovanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a. Ta je obveza slično formulirana, na primjer, u Zakonu o poštanskim uslugama⁽¹⁰⁰⁾. U skladu s ustaljenom praksom nacionalnih sudova u donošenju odluka o suspenziji upravnog postupka dok drugo tijelo ne riješi prethodno pitanje, upravno tijelo mora uzeti u obzir okolnosti predmetnog postupka. Činjenica da su naknade o kojima treba odlučiti upravno tijelo predmet postupka u kojem Komisija ocjenjuje njihovu usklađenost s člankom 107. UFEU-a nedvojbeno je važna okolnost koju upravno tijelo treba uzeti u obzir. Prijevremeno plaćanje naknade moglo bi dovesti do obveze povrata potpore u slučaju da Komisija donese negativnu odluku. Odredba članka 108. stavka 3. UFEU-a, kojom se zabranjuje dodjela potpore prije nego što Komisija donese odluku, izravno je primjenjiva i stoga upravno tijelo nije imalo drugog izbora nego suspendirati postupak i čekati Komisijinu odluku, što je i učinilo.
- (174) Osim toga, u skladu s Digitalnom izmjenom kompenzacijske mjere nisu se trebale automatski dodjeljivati, već su trebale biti predmet procjene Češkog ureda za telekomunikacije, kojeg izravno obvezuje članak 108. stavak 3. UFEU-a. Kako Komisija sama priznaje u uvodnoj izjavi 44. odluke o pokretanju postupka, Češka planira isplatiti potporu tek nakon što Komisija odobri mjeru.
- (175) Društvo CRa objasnilo je da je, kako bi se izbjegla svaka sumnja, relevantna odredba Zakona o elektroničkim komunikacijama naknadno izmijenjena Zakonom br. 374/2021 zb. od 15. rujna 2021., koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022.⁽¹⁰¹⁾

⁽⁹⁹⁾ Vidjeti, na primjer, presudu od 25. siječnja 2018., Brussels South Charleroi Airport (BSCA)/Komisija, T-818/14, EU:T:2018:33, t. 72.

⁽¹⁰⁰⁾ Članak 34.a stavak 3. Zakona o poštanskim uslugama, Zakon br. 29/2000 zb. od 18. siječnja 2000.

⁽¹⁰¹⁾ Sadašnji tekst Zakona o elektroničkim komunikacijama (konkretno njegov članak 122. stavak 6.) izričito predviđa ono što se prethodno podrazumijevalo u tumačenju, odnosno da upravno tijelo mora suspendirati postupak: „Ako je pred Komisijom u tijeku postupak povezan s državnim potporama u pitanjima iz ovog Zakona, taj se postupak smatra prethodnim postupkom u smislu Zakona o upravnom postupku. Tijelo ne odobrava potporu niti prenosi sredstva dok Komisija ne donese odluku o prihvatljivosti potpore.”

- (176) Naposljetku, društvo CRa tvrdilo je da Komisija nije osporavala zakonitost državne potpore u kontekstu troškova u okviru drugih mjera povezanih s oslobađanjem pojasa od 700 MHz (npr. Odluka u predmetu SA.55742), koje se temelje na istim pravnim aktima kao prijavljena mjera.

4.3.5. Učinak poticaja

4.3.5.1. Postojanje komercijalnog poticaja za operatore DTT-a

- (177) Društvo CRa tvrdilo je da operatori DTT-a nisu imali tržišni poticaj za napuštanje pojasa od 700 MHz kako je propisano Odlukom (EU) 2017/899. Češka je trebala postići konsenzus s operatorima DTT-a donošenjem paketa kompenzacijskih mjera kako bi se tim operatorima nadoknadio strukturni nedostatak nastao na temelju Odluke (EU) 2017/899.
- (178) Društvo CRa tvrdilo je da je oslobađanje pojasa od 700 MHz do lipnja 2020. bilo u suprotnosti s prirodnim ciklusima ulaganja u DTT (obično 12 – 15 godina, a ulaganja povezana s prelaskom s analogne na digitalnu radiodifuziju dovršena su 2012.), s postojećim komercijalnim ugovorima između operatora DTT-a i televizijskih kuća te s ciklusom zamjene televizijskih prijamnika u kućanstvima.
- (179) Društvo CRa navelo je da, iako se podatkovni kapacitet mreža povećao zbog prelaska na standard DVB-T2, nije moglo prodati cijeli kapacitet novih mreža i njegovi su se prihodi nakon prelaska čak smanjili. Činjenica da su mreže koristile puni kapacitet sama po sebi nije bila dovoljan motiv za nadogradnju tehnologije ⁽¹⁰²⁾.
- (180) Činjenica da je društvo CRa (preko svojeg društva kćeri CDG) financiralo nadogradnju mreže 3 na standard DVB-T2 (sada konačna mreža 23) ne može se upotrijebiti kao dokaz da nije postojao učinak poticaja. Kako je prethodno objašnjeno, društvo CRa postiglo je dogovor s Češkim uredom za telekomunikacije o tome da CDG neće izgraditi vlastitu prijelaznu mrežu zbog nedostatka spektra za upravljanje radom četvrte prijelazne mreže, nego će se umjesto toga osloniti na prijelaznu mrežu 12.
- (181) Društvo CRa navelo je da se eksperimentalno emitiranje mreže DVB-T2 koje je to društvo provelo 2012., kako je navedeno u uvodnoj izjavi 124. točki (a) odluke o pokretanju postupka, ne može iskoristiti kako bi se osporio učinak poticaja predmetne mjere. Eksperimentalno emitiranje novih tehnologija obično se provodi mnogo godina prije donošenja komercijalne odluke i znatno prije njihova stvarnog uvođenja (npr. Češka je pokrenula eksperimentalno emitiranje na mreži DVB-T još 1999., dok je stvarni prelazak na DTT dovršen tek 2012.). Društvo CRa objasnilo je da je eksperimentalno emitiranje koje je provedeno 2012. provedeno isključivo u svrhu provjere tehničkih parametara i na temelju kratkoročnih pojedinačnih ovlaštenja koja je izdao Češki ured za telekomunikacije.
- (182) Slično tomu, činjenica da je društvo CRa u svojem godišnjem izvješću za 2011. navelo da bi tehnologija DVB-T2 mogla doprinijeti razvoju njegova poslovanja ne znači da je namjeravalo uvesti tu tehnologiju. Osim toga, u izvješću nije utvrđen konkretan vremenski okvir. Društvo CRa potvrdilo je da prije donošenja strategije iz 2016. i Odluke (EU) 2017/899 u njegovu poslovnom planu nije bio predviđen brzi prelazak na standard DVB-T2 s obzirom na valjanost izvornih dodjela radijskih frekvencija, koja je produljena na razdoblje nakon 2020. Osim toga, u strategiji iz 2016. već je istaknuto snažno protivljenje televizijskih kuća financiranju prelaska.
- (183) Društvo CRa smatralo je da odluka o pokretanju postupka nije dosljedna jer se u njoj dovelo u pitanje postojanje učinka poticaja predmetne mjere s obzirom na to da su korisnici počeli ulagati prije donošenja Digitalne izmjene. Ako naknada u trenutku ulaganja nije bila dovoljno izvjesna, Komisija onda ne može istodobno tvrditi da su se

⁽¹⁰²⁾ Štoviše, bilo je dostupno još jedno, jeftinije rješenje. Da je društvo CRa htjelo emitirati više kanala preko svojih mreža DVB-T, moglo je upotrijebiti kodek MPEG-4 umjesto kodeka MPEG-2. U usporedbi s prelaskom na standard DVB-T2, nadogradnja s tehnologije kompresije MPEG-2 na MPEG-4 bez potrebe za zamjenom odašiljača DVB-T jeftino je rješenje kojim bi se kapacitet mreža DVB-T društva CRa povećao za otprilike [50 – 100] %. Međutim, društvo CRa nije odabralo tu strategiju jer nije vidjelo poslovni potencijal u povećanju kapaciteta.

korisnici mogli osloniti na produljenje valjanosti prava korištenja spektra do 2030. i da su tu činjenicu trebali uzeti u obzir u svojem poslovnom planu. Komisija ne može tvrditi ni da su se operatori mogli osloniti na potrebne frekvencije za prijelazne mreže, koje, unatoč obećanju iz strategije iz 2016., još nisu bile dodijeljene operatorima DTT-a. Naprotiv, sve te mjere čine jedinstveni paket mjera opisanih u strategiji iz 2016., koje je Češka zajedno prijavila.

4.3.5.2. Početak radova prije donošenja službenih akata o dodjeli potpore

- (184) Društvo CRa navelo je i da je Komisija prihvatila postojanje učinka poticaja drugih mjera povezanih s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, na primjer u Odluci u predmetu SA.55742, a riječ je o mjerama koje se temelje na istoj pravnoj osnovi. Društvo CRa smatralo je da se ocjena učinka poticaja treba temeljiti na presudi Općeg suda u predmetu *Graphischer Maschinenbau* ⁽¹⁰³⁾, u skladu s kojom pri ocjenjivanju učinka poticaja u obzir mora uzeti širi kontekst u kojem su nastali prihvatljivi troškovi, uključujući priopćenja nacionalnih tijela.
- (185) Društvo CRa objasnilo je da je još prije ožujka 2017. od čeških tijela dobilo jamstva povezana s mehanizmom naknade. Odluka operatora DTT-a da poduzmu korake za oslobađanje pojasa od 700 MHz (uključujući ulaganja u prijelazne mreže) u prvom se redu temeljila na višegodišnjim javnim raspravama koje su započele još 2013. ⁽¹⁰⁴⁾ Prije njihova donošenja o najvažnijim se dokumentima o oslobađanju pojasa od 700 MHz u Češkoj (npr. strategija iz 2016.) intenzivno raspravljalo s predstavnicima tržišta, među ostalim s društvom CRa. Društvo CRa bilo je aktivan član stručne skupine koju je osnovalo češko Ministarstvo industrije i trgovine i koja je radila na strategiji iz 2016.
- (186) Društvo CRa smatra da je strategija iz 2016. glavni dokument kojim se operatorima DTT-a daje odgovarajuće jamstvo. Strategijom iz 2016. Ministarstvu industrije i trgovine određena je obveza da u skladu s tom strategijom surađuje s Ministarstvom kulture i Češkim uredom za telekomunikacije, među ostalim kako bi se nakon odobrenja Komisije zajamčila provedba kompenzacijskih mjera opisanih u toj strategiji.
- (187) Društvo CRa navelo je da mu je Češki ured za telekomunikacije još 2016. izdao dva pojedinačna ovlaštenja za korištenje frekvencija (od 26 pojedinačnih ovlaštenja za odašiljače i približno 50 pojedinačnih ovlaštenja za dopunske odašiljače koji su korišteni kasnije) kako bi se postupilo u skladu sa strategijom, a društvu CRa omogućilo da započne gradnju prijelazne mreže 12.

4.3.6. Nužnost

4.3.6.1. Nužnost financiranja prihvatljivih troškova na temelju Odluke (EU) 2017/899

- (188) U strategiji iz 2016. Češka je već utvrdila da „prelazak nije izvediv bez određenog razdoblja istodobnog rada postojeće mreže DVB-T i prijelazne mreže DVB-T2 te korištenja pojasa od 700 MHz za DTT. Stoga je općeprihvaćeni konsenzus da se prvo mora provesti prelazak na standard DVB-T2, tj. na tehnologiju DVB-T2/HEVC koja bolje koristi spektar, a tek tad se prema potrebi može osloboditi pojas od 700 MHz. U protivnom bi moglo doći do dramatičnog pada dostupnosti (pokrivenost stanovništva signalom) i kvalitete DTT-a, a time i javnog radiodifuzijskog emitiranja, što bi u konačnici najvjerojatnije dovelo do propadanja DTT-a.” ⁽¹⁰⁵⁾

⁽¹⁰³⁾ Vidjeti presudu od 14. svibnja 2002. u predmetu T-126/99, *Graphischer Maschinenbau/Komisija*, EU:T:2002:116, t. 44.: „[...] kako bi ocijenila je li prisutan element poticaja, Komisija je trebala uzeti u obzir točan oblik i prirodu priopćenja i akata nadležnih nacionalnih tijela, uz druge relevantne čimbenike [...]”.

⁽¹⁰⁴⁾ Službena izvješća i mišljenja izrađena za Komisiju (npr. Lamyjevo izvješće) i rasprave održane u razdoblju 2014. – 2015. otkrivaju jasnu namjeru Komisije da ubrza oslobađanje pojasa od 700 MHz, a time i praktičnu primjenu ključnih tehnoloških trendova usmjerenih na standarde i tehnologije koji učinkovitije koriste spektar – DVB-T2, SFN i HEVC. Nakon Svjetske radiokomunikacijske konferencije iz 2015. bilo je jasno da će pojas od 700 MHz biti oslobođen.

⁽¹⁰⁵⁾ Stranica 17. strategije iz 2016.

- (189) U strategiji iz 2016. utvrđeno je i da se pri određivanju trajanja istodobnog emitiranja „mora prvenstveno poštovati potreba za opremanjem kućanstava novim televizijskim prijamnicima ili digitalnim prijamnicima koji su kompatibilni s emitiranjem u tehnologiji DVB-T2/HEVC, uzimajući u obzir njihovu dostupnost na tržištu”, a ciklus zamjene opreme procjenjuje se na najmanje pet do šest godina ⁽¹⁰⁶⁾. S obzirom na to da se pretpostavljalo da će istodobno emitiranje trajati najmanje tri godine, u strategiji iz 2016. procijenjeno je da bi se ciklus zamjene mogao skratiti na razdoblje od četiri do pet godina ⁽¹⁰⁷⁾.
- (190) Društvo CRA objasnilo je da su prijelazne mreže bile nužne zbog tehničkih razloga, konkretno zbog potrebe za međunarodnom koordinacijom i izbjegavanjem smetnji, te kako bi se osiguralo dovoljno vremena za opremanje kućanstava novim prijamnicima i prelazak na nove frekvencije.
- (191) Društva CRA i DB smatrala su da se pojas od 700 MHz ne bi mogao osloboditi bez prelaska na standard DVB-T2. Od ključne je važnosti bilo uspostavljanje velikih SFN-a koje je omogućio DVB-T2 ⁽¹⁰⁸⁾. Standard HEVC odabran je kao najučinkovitija tehnologija koja je u to vrijeme bila dostupna za kompresiju videozapisa i audiozapisa te je omogućio učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra i zaštitu ulaganja potrošača u kompatibilne televizijske prijamnike ⁽¹⁰⁹⁾.
- (192) Društvo CRA smatra da je prelazak na standard DVB-T2 bio preduvjet za oslobađanje pojasa od 700 MHz. To stajalište navodno uvelike podržavaju razna savjetodavna tijela Komisije u svojim mišljenjima sastavljenima prije Svjetske radiokomunikacijske konferencije iz 2015., osobito u Lamyjevu izvješću ⁽¹¹⁰⁾ i mišljenju Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPG) ⁽¹¹¹⁾. Nadalje, u uvodnoj izjavi 20. Odluke (EU) 2017/899 propisano je da „[...] [a]ko države članice namjeravaju zadržati DTT, u nacionalnim planovima djelovanja trebalo bi razmotriti mogućnost olakšavanja nadogradnje opreme za radiodifuzijsko emitiranje tehnologijama koje se spektrom koriste učinkovitije, kao što su napredni videoformati (npr. HEVC) ili tehnologije prijenosa signala (npr. DVB-T2)”. Nakon intenzivnih rasprava i provedbe stručnih studija (npr. studija ADL-a) Češka je odabrala prethodno navedenu opciju uvođenja tehnologija koje učinkovitije koriste spektar i prijeći na standard DVB-T2.
- (193) Društvo CRA smatralo je da bi jednostavna zamjena radijskih frekvencija u pojasu od 700 MHz bez nadogradnje na standard DVB-T2, uz poštovanje zahtjeva susjednih zemalja u kontekstu međunarodne koordinacije frekvencija, znatno ograničila zemaljsko emitiranje, što bi utjecalo na približno 60 % stanovništva Češke ⁽¹¹²⁾. U praksi bi to značilo da bi od šest nacionalnih mreža koje su *de facto* zajamčene međunarodnim sporazumom iz Ženeve iz 2006. ostale dostupne samo tri potpuno upotrebljive mreže DVB-T. Društvo DB ustrajalo je na tome da je potreba da se zadrže četiri postojeće nacionalne mreže u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz zahtijevala korištenje velikih SFN-a koji koriste standard DVB-T2 jer ne mogu raditi sa standardom DVB-T. Društvo CRA primijetilo je da bi se zadržavanjem standarda DVB-T ograničio i daljnji tehnološki razvoj, a time i emitiranje HD televizijskih programa. Osim toga, odabir standarda DVB-T2 bio je u skladu sa standardom koji su odabrale susjedne zemlje (Njemačka, Austrija).

⁽¹⁰⁶⁾ Stranica 19. strategije iz 2016.

⁽¹⁰⁷⁾ Stranica 28. strategije iz 2016.

⁽¹⁰⁸⁾ Standard DVB-T podržava kraće zaštitne intervale, zbog čega ne može raditi sa SFN-ima u tako velikom opsegu. Uvođenje tehnologije DVB-T2 bilo je nužno kako bi se produljio zaštitni interval i povećala najveća moguća veličina SFN-a. Na primjer, u slučaju mreže 1, za pokrivanje Češke signalom DVB-T iskorišteno je 10 jedinstvenih frekvencija, dok su za DVB-T2 bile dovoljne samo tri frekvencije.

⁽¹⁰⁹⁾ Argument podnositelja pritužbe prema kojem je trebalo upotrijebiti kodek MPEG-4 nerazuman je. Starija vrsta kompresije MPEG-4 objavljena je 1999.

⁽¹¹⁰⁾ Lamyjevo izvješće.

⁽¹¹¹⁾ Mišljenje RSPG-a o dugoročnoj strategiji za buduću uporabu UHF pojasa (470 – 790 MHz) u EU-u od 19. veljače 2015.

⁽¹¹²⁾ Društvo CRA smatra da bi se jednostavnom izravnom prenamjenom znatnom dijelu stanovništva ograničila dostupnost televizijskog signala u Češkoj za dio televizijskih programa (otprilike 40 % građana izgubilo bi signal za najmanje 25 % televizijskih programa). Operatori DTT-a ne bi ispunili obveze koje proizlaze iz njihovih komercijalnih ugovora sklopljenih s televizijskim kućama, zbog čega bi dio javnosti bio prisiljen okrenuti se alternativnim platformama. Svako nekontrolirano oslobađanje pojasa od 700 MHz nanijelo bi opću i jednostranu štetu platformi DTT-a.

- (194) Društvo CRa smatra da je rad prijelaznih mreža omogućio i tehnički kontinuitet emitiranja jer su operatori mreža DTT-a imali više vremena da testiraju i provjere pravilan rad novih mreža. Dulje prijelazno razdoblje bilo je važno i za kućanstva kako bi mogla u prirodnom ciklusu zamijeniti svoje televizijske prijamnike ⁽¹¹³⁾. DB smatra da je bez paralelnog emitiranja moglo doći do toga da otprilike polovina čeških kućanstava izgubi pristup uslugama DTT-a. Golema potražnja za novim prijamnicima i promjena platforme u jednom konkretnom trenutku mogu destabilizirati tržište.
- (195) Društvo CRa istaknulo je da se prihvatljivim troškovima za rad prijelaznih mreža smatraju dodatni troškovi operatora DTT-a koji su nužni za oslobađanje pojasa od 700 MHz. Navelo je i da iznos naknade uglavnom ne ovisi o odabiru tehnoloških standarda (troškovi opreme slični su za tehnologije DVB-T i DVB-T2, kao i za tehnologije MPEG2/MPEG4/HEVC ⁽¹¹⁴⁾). Prihvatljivi troškovi nastaju zbog razdoblja istodobnog emitiranja, neovisno o odabiru kodeka.

4.3.6.2. Nefunkcioniranje tržišta

- (196) Društvo CRa istaknulo je da operatori DTT-a nisu bili zakonski obvezni prijeći na standard DVB-T2. Da nije došlo do oslobađanja pojasa od 700 MHz, prelazak na standard DVB-T2 ne bi ni bio potreban za učinkovito natjecanje operatora DTT-a na tržištu. Zakonodavni okvir navodno nije omogućavao Češkoj da osigura oslobađanje pojasa od 700 MHz i prelazak na standard DVB-T2 u skladu s predviđenim vremenskim rasporedom bez suglasnosti i suradnje operatora mreža DTT-a. Češka je morala pronaći kompromisno rješenje prihvatljivo operatorima mreža DTT-a koji su imali prava korištenja radijskih frekvencija u tom pojasu jer bi se u protivnom izložila riziku od dugotrajnih sporova i međunarodne arbitraže.
- (197) Društvo CRa smatra da je oslobađanje pojasa od 700 MHz znatno ubrzalo prelazak na standard DVB-T2 jer je ograničilo raspoloživi spektar za emitiranje DTT-a. Susjedne zemlje isto su tako povezale to oslobađanje s prelaskom na viši i frekvencijski učinkovitiji standard emitiranja. Da Češka nije prešla na standard DVB-T2, to bi dodatno povećalo rizik od smetnji.

4.3.7. Primjerenost

- (198) Društvo CRa smatralo je da su alternativna rješenja koja je Komisija predložila u odluci o pokretanju postupka (tj. certificiranje, informativne kampanje ili izravna potpora kućanstvima za kupnju opreme kompatibilne s tehnologijom DVB-T2) manje prikladna od korištenja prijelaznih mreža.

4.3.7.1. Pitanje moguće dostatnosti informativne kampanje / kampanje certificiranja

- (199) Provedena je informativna kampanja, ali su je uglavnom izravno financirali operatori DTT-a ⁽¹¹⁵⁾. Češka je u iznimno maloj mjeri financirala informativnu kampanju. Certificiranje televizijskih prijamnika kako bi se osigurala potpuna usklađenost sa standardom DVB-T2, koje je financiralo i društvo CRa, u Češkoj je započelo 2016. Kombinacija tih aktivnosti privatnog sektora, zajedno s izgradnjom i radom prijelaznih mreža koje poduprta država, omogućila je neometano oslobađanje pojasa od 700 MHz uz istodobno emitiranje DTT-a kao jedine dostupne opcije za emitiranje besplatne televizije.
- (200) Društvo CRa smatra da je istodobno emitiranje bilo primjereno jer je znatno smanjilo negativne socijalne učinke i omogućilo kontinuitet televizijskog emitiranja. Prijelazne mreže motivirale su i uvoznike elektroničkih uređaja za široku potrošnju da uvoze televizijske prijamnike i digitalne prijamnike kompatibilne s tehnologijama DVB-T2 i HEVC.

⁽¹¹³⁾ Emitiranja DTT-a (usluge besplatne televizije) uglavnom primaju kućanstva s niskim prihodima, koja sporije mijenjaju televizijske prijamnike.

⁽¹¹⁴⁾ Društvo CRa dostavilo je informacije o cjenovnoj politici jednog dobavljača i navelo da [...].

⁽¹¹⁵⁾ Valja napomenuti da društvu CRa nije isplaćena nikakva naknada povezana s troškovima informativne kampanje koju je financiralo jer ti troškovi nisu obuhvaćeni prijavljenom mjerom.

4.3.7.2. Mogućnost korištenja vaučera za kućanstva

- (201) Izravne subvencije kućanstvima predstavljale bi znatno skuplje rješenje jer bi se naknada morala isplatiti velikom broju kućanstava na nediskriminirajućoj osnovi. Društvo CRA istaknulo je da bi izravne subvencije kućanstvima (npr. vaučeri) bile skuplje rješenje (otprilike 83 milijuna EUR) ⁽¹¹⁶⁾, i to više puta skuplje od naknade u okviru prijavljene mjere (otprilike 18 milijuna EUR). Ako bi se vaučeri dodjeljivali samo kućanstvima s niskim prihodima, iznos (približno 37 milijuna EUR) ⁽¹¹⁷⁾ bi i dalje bio znatno veći od naknade u okviru mjere. Osim toga, Češka je ostvarila korist od prihoda od PDV-a povezanih s povećanjem prodaje novih televizijskih prijemnika i digitalnih prijemnika.
- (202) Društvo CRA smatralo je i da bi izravne subvencije kućanstvima imale negativan učinak na natjecanje na tržištu televizijskog emitiranja. Na primjer, tehnološki neutralan vaučer mogao bi potaknuti neka kućanstva da napuste platformu DTT-a i prijeđu na drugu platformu (npr. satelitsku ili IPTV), na kojoj prijenos uključuje dodatne troškove za kućanstvo te stoga povećava njegove ukupne troškove.

4.3.8. Proporcionalnost

4.3.8.1. Trajanje istodobnog emitiranja

- (203) Društvo CRA navelo je da je razdoblje istodobnog emitiranja koje je utvrđeno za potrebe prelaska bilo dulje od samo šest mjeseci. Na primjer, istodobno emitiranje na odašiljačima koji su dio multipleksa MUX1 u prosjeku je trajalo 19,5 mjeseci. Trajanje istodobnog emitiranja ne može se usporediti s Njemačkom, u kojoj je samo otprilike 6 % stanovništva koristilo DTT u usporedbi s oko 60 % stanovništva Češke.
- (204) Društvo CRA ističe da se trajanje razdoblja istodobnog emitiranja temeljilo na Planu tehničkog prelaska na standard DVB-T2, koji je Češki ured za telekomunikacije izradio u suradnji s Ministarstvom industrije i trgovine, a koji je češka vlada kasnije odobrila u okviru strategije iz 2016. O tom se trajanju opsežno raspravljalo i promišljalo kako bi se uzela u obzir tehnička pitanja i međunarodna koordinacija, kako bi se olakšala situacija kućanstvima i smanjili rizici koji proizlaze iz prelaska ⁽¹¹⁸⁾. Pouzdanost odabranog pristupa dokazana je za vrijeme krize uzrokovane bolešću COVID-19, kad je prelazak privremeno prekinut bez znatnih problema.
- (205) Društvo CRA smatra da bi znatno kraći vremenski okvir (otprilike tri do četiri mjeseca umjesto predloženih dvije do tri godine) mogao biti dostatan za isključivo tehnički prelazak koji podrazumijeva izravnu prenamjenu frekvencija, pri čemu se ne uzima u obzir potreba za društveno prihvatljivom potporom i motiviranjem kućanstava da zamijene svoje prijemnike i prijeđu na standard DVB-T2.

4.3.8.2. Pitanje bi li komercijalne koristi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2

- (206) Društvo CRA navelo je da, za razliku od prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju, aktualni postupak nisu potaknula kretanja na tržištu i nadogradnja na bolju tehnologiju. Prema mišljenju tog društva nadogradnja na standard DVB-T2 bila je preuranjena. U trenutku oslobađanja pojasa od 700 MHz kućanstva i radiotelevizijske kuće nisu željeli unaprijediti proizvod.

⁽¹¹⁶⁾ Uz pretpostavku da subvencija za kupnju prijamne opreme za kućanstva iznosi 50 EUR (isti iznos kao u Italiji) te uz pretpostavku da će državnu subvenciju (vaučer) iskoristiti 50 % kućanstava (koja plaćaju televizijsku pristojbu), troškovi bi iznosili 83 milijuna EUR (bez troškova distribucije). Iznos od 50 EUR niži je od najniže cijene tehnološki neutralnog digitalnog prijemnika i čini oko 20 % cijene standardnog certificiranog televizijskog prijemnika.

⁽¹¹⁷⁾ Vaučeri za kućanstva s niskim prihodima podrazumijevali bi trošak od 37 milijuna EUR (na temelju procjene EU-a ta bi kategorija obuhvaćala 22 % kućanstava), pri čemu se ne uzimaju u obzir troškovi distribucije vaučera.

⁽¹¹⁸⁾ Trajanje prve faze (od 2017. do listopada 2019.) temeljilo se na: (a) vremenu dostatnom za prilagodbu kućanstava (prijamna oprema, prilagodba antenskih sustava, uzimanje u obzir dostatnosti kapaciteta pružatelja usluga i podešavanje), (b) poticanju maloprodajnog tržišta televizijskih prijemnika i (c) praktičnoj provjeri izgradnje i rada velikih SFN-a. Druga faza (od studenog 2019. do lipnja 2020., odnosno do listopada 2020. zbog bolesti COVID-19), tijekom koje su odašiljači mreža DVB-T postupno isključeni, bila je od ključne važnosti za ostvarivanje potpunog kontinuiteta emitiranja. To je bilo posebno vidljivo za vrijeme pandemije bolesti COVID-19.

- (207) Društvo CRa smatralo je da se pri ocjeni proporcionalnosti mora uzeti u obzir točan opseg predložene mjere, odnosno činjenica da je ograničena na troškove povezane s istodobnom emitiranjem. Troškovi nadogradnje sa standarda DVB-T na standard DVB-T2/HEVC djelomično će se nadoknaditi samo u odnosu na tri prijelazne mreže.
- (208) Ni društvo CRa ni drugi operatori DTT-a nisu ostvarili prihode od istodobnog emitiranja. Društvo CRa istaknulo je da zatražena naknada čini samo otprilike [0 – 50] % njegovih ukupnih troškova povezanih s paralelnim emitiranjem ⁽¹¹⁹⁾.

4.3.8.3. Relevantnost određenih parametara za izračun naknade

- (209) Društvo CRa objasnilo je da naknada obuhvaća stvarne troškove (operativne i kapitalne rashode) koji su zabilježeni u računovodstvenoj evidenciji svakog korisnika i koji su nastali za vrijeme prijelaznog emitiranja. Naknada se ne temelji na teoretskim prosječnim mjesečnim troškovima. Ti prosječni mjesečni troškovi iskorišteni su samo za procjenu maksimalnog iznosa naknade za potrebe prijave.
- (210) Društvo CRa objasnilo je da se troškovi amortizacije kojima se kvantificiraju kapitalni rashodi temelje na stvarnoj amortizaciji sve relevantne imovine koja se koristila za emitiranje u prijelaznoj mreži svakog operatora. Amortizacija je stvarni trošak, a korištenje imovine u prijelaznoj mreži smanjilo je njezin preostali korisni vijek trajanja, tj. vrijeme tijekom kojeg se imovina može koristiti u konačnoj mreži. Amortizacija je objektivan način kvantifikacije kapitalnih rashoda i općenito najbolja praksa za kvantifikaciju smanjenja vrijednosti imovine tijekom vremena zbog trošenja i habanja. U skladu s češkim Zakonom o računovodstvu ⁽¹²⁰⁾ amortizacija u računovodstvenim evidencijama trebala bi odgovarati stvarnom stanju i spriječiti dvostruko obračunavanje istih troškova.

4.3.8.4. Pitanje jesu li prihvatljivi troškovi nadoknađeni u okviru drugih programa potpore

- (211) Društvo CRa navelo je da je mjera ograničena na naknadu troškova koji nisu već nadoknađeni u okviru postojećih mjera, kao što su mjere odobrene Odlukom Komisije u predmetu SA.55742 i Odlukom Komisije u predmetu SA.60062.

4.3.9. Negativni učinci

- (212) Društvo CRa tvrdilo je da oslobađanje pojasa od 700 MHz nije potaknuto prirodnim tehnološkim razvojem tržišta televizijskog emitiranja, nego državnom intervencijom koja je ograničila spektar dostupan za platformu DTT-a. Druge platforme za emitiranje, posebno satelitska i kabela platforma te IPTV, imale su znatno manji tržišni udio od DTT-a u Češkoj i nudile su usluge naplatne televizije. Te platforme mogu biti zamjena za platformu DTT-a samo s tehničkog stajališta. Osim toga, dostupne studije ⁽¹²¹⁾ potvrdile su da se u zemljama s velikim prodorom DTT-a ne može očekivati da tu platformu zamijene druge platforme.

5. OCJENA MJERE

5.1. Postojanje potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a

- (213) Komisija je ispitala može li se prijavljena mjera smatrati državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, kojim je predviđeno da je „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva [...] s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.

⁽¹¹⁹⁾ Navelo je da je zatražilo povrat u iznosu od [0 – 500] milijuna CZK, ali je Češki ured za telekomunikacije prihvatljivim troškovima smatralo samo [0 – 250] milijuna CZK (uvjetovano odobrenjem Komisije).

⁽¹²⁰⁾ Zakon br. 563/1991 zb. o računovodstvu.

⁽¹²¹⁾ Npr. A Long Term Vision For Terrestrial Broadcast, studeni 2015., DVB Project.

- (214) Kako bi se mjera smatrala potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, moraju biti ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti: (i) korisnici mjere moraju biti poduzetnici, tj. subjekti koji se bave gospodarskom djelatnošću, (ii) mjera mora biti pripisiva državi i mora se financirati iz državnih sredstava, (iii) njome se mora dodijeliti prednost njezinu primatelju, (iv) ta prednost mora biti selektivna, i (v) mjera mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje te mora imati potencijalni utjecaj na trgovinu među državama članicama.
- (215) U odluci o pokretanju postupka Komisija je smatrala da mjera preliminarno ispunjava kriterije utvrđene u članku 107. stavku 1. UFEU-a. Češka nije osporavala taj zaključak. Međutim, jedan od korisnika osporavao je da se prijavljena mjera može pripisati državi te da se njome dodjeljuje selektivna prednost i narušava tržišno natjecanje.

5.1.1. *Korisnici pojedinačne potpore*

- (216) Češka je prijavila mjeru koja se sastoji od naknade troškova rada prijelaznih mreža u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz koji napuštaju operatori DTT-a.
- (217) U Digitalnoj izmjeni utvrđeno je da su korisnici nositelji prava korištenja radijskih frekvencija za nacionalne mreže u standardu DVB-T koji imaju pravo na naknadu troškova koji su stvarno nastali u postupku prelaska na standard DVB-T2 kako bi se tehnički omogućila usluga emitiranja zemaljske televizije korištenjem prijelaznih mreža (uvodna izjava 44.). Korisnici su stoga nositelji prava korištenja spektra koji koriste standard DVB-T i koji su snosili troškove rada prijelaznih mreža. Međutim, u Digitalnoj izmjeni ne navodi se koji su nositelji prava korištenja spektra bili obvezni (ili uopće mogli) upravljati radom prijelazne mreže.
- (218) U strategiji iz 2016. već su utvrđene dvije prijelazne mreže na nacionalnoj razini, označene kao A i B, koje bi bile projektirane tako da mreža A bude kompatibilna s postojećom mrežom 1 (čijim radom upravlja društvo Česká televize), a mreža B s mrežom 2 (čijim radom upravlja društvo CRa). Treća prijelazna mreža s oznakom R, koja se može regionalizirati, povezana je s mrežom 4 (čijim radom upravlja DB), a koristila bi se ako to bude moguće na temelju međunarodne koordinacije frekvencija (uvodna izjava 32.). U Planu tehničkog prelaska utvrđeni su detaljni uvjeti za upravljanje radom prijelaznih mreža, kao i odašiljači, datumi i tehnički uvjeti za paralelno emitiranje. U skladu s Planom tehničkog prelaska te su prijelazne mreže nazvane mrežama 11, 12 i 13 (uvodne izjave 49. i 50.) te bi koristile odašiljače postojećih mreža 1 (mreža 11), 2 (mreža 12) i 4 (mreža 13).
- (219) Na temelju strategije iz 2016. i Plana tehničkog prelaska samo su tri pružatelja usluga s pravima korištenja spektra povezanimi sa standardom DVB-T (od četiri pružatelja koji su imali takva prava) morala upravljati prijelaznim mrežama. Pružatelji usluga koji bi mogli ostvariti korist od naknade stoga su utvrđeni u odredbama strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska, a riječ je o sljedećim subjektima:
1. Jedan od korisnika, kuća Česká televize, javna je radiotelevizijska kuća te nositelj prava korištenja spektra povezanih s mrežom 1 DTT-a, koja je koristila standard DVB-T i čijim jer radom upravljala ta kuća. Upravljala je radom postojeće mreže 1, prijelazne mreže 11 (u strategiji iz 2016. označena kao mreža A), a sad upravlja radom konačne mreže 21. Upravljanje radom mreže kuće Česká televize eksternalizirano je društvu CRa (uvodna izjava 25. točka 1.). Na temelju članka 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama (uvodna izjava 59.) kuća Česká televize podnijela je Češkom uredu za telekomunikacije zahtjev za naknadu za rad prijelazne mreže 11.
 2. Drugi korisnik je društvo CRa. Društvo CRa bilo je nositelj prava korištenja spektra povezanih s mrežom 2 DTT-a, koja je koristila standard DVB-T i čijim je radom upravljalo to društvo. Društvo CRa upravljalo je radom postojeće mreže 2 i prijelazne mreže 12 (u strategiji iz 2016. označena kao mreža B), koja se koristila za istodobno emitiranje sadržaja postojećih mreža 2 i 3 ⁽¹²²⁾, a sad upravlja radom konačne mreže 22 (uvodna izjava 25. točka 3.). Na temelju članka 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama (uvodna izjava 59.) društvo CRa podnijelo je Češkom uredu za telekomunikacije zahtjev za naknadu za rad prijelazne mreže 12.

⁽¹²²⁾ CDG (društvo kći društva CRa) bilo je nositelj prava korištenja spektra povezanih s mrežom 3 koja koristi standard DVB-T, no ono nije sudjelovalo u radu s prijelaznim mrežama jer se prijelazna mreža 12, čijim je radom upravljalo društvo CRa, koristila za paralelno emitiranje sadržaja mreža 2 i 3.

3. Posljednji korisnik je društvo DB. Društvo DB bilo je nositelj prava korištenja spektra povezanih s mrežom 4 DTT-a, koja je koristila standard DVB-T i čijim je radom upravljalo to društvo. Upravljalo je radom postojeće mreže 4, prijelazne mreže 13 (u strategiji iz 2016. označena kao mreža R), a sad upravlja radom konačne mreže 24 (uvodna izjava 25. točka 4.). Na temelju članka 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama (uvodna izjava 59.) društvo DB podnijelo je Češkom uredu za telekomunikacije zahtjev za naknadu za rad prijelazne mreže 13.

- (220) Na temelju prethodno navedenog najprije bi trebalo utvrditi čini li prijavljena mjera program potpore ili pojedinačnu mjeru. Kako bi se državna mjera mogla kvalificirati kao program potpore u smislu članka 1. točke (d) prvog odlomka Uredbe (EU) 2015/1589 ⁽¹²³⁾, moraju biti ispunjena tri kumulativna uvjeta. Kao prvo, potpora se pojedinačno dodjeljuje poduzetnicima na temelju akta. Kao drugo, za dodjelu te potpore nije potrebna nijedna daljnja provedbena mjera. Kao treće, poduzetnici kojima se može dodijeliti potpora moraju biti određeni „u općem i apstraktnom smislu” ⁽¹²⁴⁾.
- (221) Prijavljena mjera dodjeljuje se na temelju tri akta, tj. strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska. Digitalna izmjena upućuje na korisnike u općem i apstraktnom smislu, odnosno na nositelje prava korištenja spektra koji koriste standard DVB-T i koji su snosili troškove rada prijelaznih mreža (uvodna izjava 217.). Međutim, potpora se ne može dodijeliti samo na temelju tog akta jer se njime ne utvrđuju prijelazne mreže koje treba izgraditi i čijim radom treba upravljati, ni tehnički zahtjevi za oslobađanje pojasa od 700 MHz i prelazak usluga DTT-a. U tom se pogledu u strategiji iz 2016. već predviđaju tri prijelazne mreže povezane s trima korisnicima, dok se u Planu tehničkog prelaska potvrđuje koje (tri) konkretne prijelazne mreže treba uspostaviti, odnosno mreže 11, 12 i 13, te se utvrđuju tehnički uvjeti za rad tih mreža, uključujući datum početka i završetka. Te prijelazne mreže trebale su se izgraditi koristeći iste odašiljače koji se koriste za rad postojećih mreža 1 (prijelazna mreža 11), 2 (prijelazna mreža 12) i 4 (prijelazna mreža 13). Stoga se pojedinačni korisnici (njih tri) naknade za rad prijelaznih mreža mogu utvrditi zajedničkim tumačenjem strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska.
- (222) Komisija stoga smatra da se prijavljena mjera sastoji od tri pojedinačne mjere potpore. Korisnici pojedinačnih potpora su kuća Česká televize te društva CRA i DB.

5.1.2. Gospodarska djelatnost

- (223) Sudska praksa dosljedno definira poduzetnike kao subjekte koji obavljaju gospodarsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se financiraju ⁽¹²⁵⁾. Klasifikacija pojedinog subjekta kao poduzetnika zato u potpunosti ovisi o vrsti njegovih djelatnosti. U skladu sa sudskom praksom svaka djelatnost koja se sastoji od ponude roba i usluga na tržištu čini gospodarsku djelatnost ⁽¹²⁶⁾.
- (224) U ovom slučaju potpora se dodjeljuje operatorima koji pružaju usluge radiodifuzijskog emitiranja. Operatori DTT-a pružaju usluge emitiranja zemaljske televizije televizijskim kućama. Glavni izvor prihoda društava CRA i DB u okviru njihove djelatnosti operatora DTT-a je naknada koju televizijske kuće plaćaju za te usluge (uvodna izjava 102.). Česká televize je javna radiotelevizijska kuća koja pruža uslugu emitiranja zemaljske televizije za vlastite djelatnosti radiodifuzijskog emitiranja, koje isto tako predstavljaju gospodarsku djelatnost.

⁽¹²³⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

⁽¹²⁴⁾ Presuda od 16. rujna 2021., Komisija/Belgija i Magnetrol International, C-337/19 P, EU:C:2021:741, t. 58. – 60.

⁽¹²⁵⁾ Presuda od 12. rujna 2000. Pavlov i dr., spojeni predmeti C-180/98 do C-184/98, EU:C:2000:428, t. 74.; presuda od 10. siječnja 2006. Cassa di Risparmio di Firenze SpA i dr., C-222/04, EU:C:2006:8, t. 107.

⁽¹²⁶⁾ Vidjeti presudu od 16. lipnja 1987., Komisija/Italija, 118/85, EU:C:1987:283, t. 7.; presudu od 18. lipnja 1998., Komisija/Italija, C-35/96, EU:C:1998:303, t. 36.; presudu od 12. rujna 2000., Pavlov i dr., spojeni predmeti C-180/98 do C-184/98, EU:C:2000:428, t. 75.

- (225) Komisija stoga zaključuje da su tri korisnika za koje se traži odobrenje za isplatu naknade za rad prijelaznih mreža poduzetnici koji obavljaju gospodarsku djelatnost pružanja usluga emitiranja putem DTT-a.

5.1.3. Državna sredstva i pripisivost

- (226) Prihvatljivi troškovi nadoknadit će se s računa za radiokomunikacije (uvodna izjava 56.). Sredstva na računu za radiokomunikacije potječu od dijela naknada koje nositelji prava korištenja frekvencija plaćaju državi za korištenje tih resursa. Mjera se financira javnim sredstvima i može se pripisati državi zbog sljedećih razloga:

1. račun za radiokomunikacije utvrđen je i uređen zakonom (uvodna izjava 56.);
2. naknade koje plaćaju nositelji prava naplaćuju nacionalna tijela u zamjenu za korištenje radiofrekvencijskog spektra, koji je javni resurs, i predstavljaju prihode države;
3. o udjelu naknada koji se mora uplatiti na taj račun odlučuju nacionalna tijela;
4. Češki ured za telekomunikacije otvara račun za radiokomunikacije i upravlja njime. Sredstva na tom računu pod nadzorom su Českog ureda za telekomunikacije, koji utvrđuje za što će se ona koristiti. Češki ured za telekomunikacije mora podnositi godišnja izvješća o upravljanju tim računom;
5. troškovi i prihodi povezani sa sredstvima na tom računu pripisuju se državnom proračunu;
6. mjera je predviđena zakonodavnim i administrativnim aktima iz uvodne izjave 26.;
7. Češki ured za telekomunikacije provodi mjeru tako što preispituje zahtjeve za potporu i provjerava točnost prihvatljivih troškova (uvodna izjava 58.).

- (227) Društvo CRA tvrdilo je da se prijavljena mjera ne može pripisati državi jer se njome osigurava da Češka ispunjava ciljeve utvrđene u Odluci (EU) 2017/899 i izravno provodi ta odluka donesena na razini EU-a (vidjeti odjeljak 4.3.2.1.). Osim toga, Odlukom (EU) 2017/899 predviđa se da države članice mogu osigurati naknadu kako bi se olakšao prelazak na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar.

- (228) Međutim, Komisija primjećuje da prijavljena mjera u obliku naknade operatorima DTT-a nije nametnuta Češkoj Odlukom (EU) 2017/899. Konkretno, iako je točno da se Odlukom (EU) 2017/899 utvrđuju obveze država članica da (i) dopuste korištenje pojasa od 700 MHz za bežične širokopojasne usluge elektroničkih komunikacija ⁽¹²⁷⁾ i (ii) osiguraju raspoloživost pojasa ispod 700 MHz za zemaljsko pružanje radiodifuzijskih usluga barem do 2030. ⁽¹²⁸⁾, Odlukom (EU) 2017/899 državama članicama ne određuje se obveza isplaćivanja naknade televizijskim kućama koje emitiraju putem DTT-a. U Odluci (EU) 2017/899 priznaje se diskrecijsko pravo država članica da odluče treba li pružiti odgovarajuću naknadu, posebno krajnjim korisnicima ⁽¹²⁹⁾. Samo ako je država članica obvezna primjenjivati pravo Unije bez ikakvog diskrecijskog prava, može se smatrati da mjera nije pripisiva toj državi članici ⁽¹³⁰⁾. Upravo suprotno, u članku 6. Odluke (EU) 2017/899 državama članicama daje se široko diskrecijsko pravo da „mogu, prema potrebi i u skladu s pravom Unije, osigurati da adekvatna naknada [...]”. Nadalje, jasno je i da se u Odluci (EU) 2017/899 ne određuje oblik takve naknade, odnosno ne propisuju se krug korisnika, prihvatljivi troškovi ni bilo koji drugi uvjeti. Osim toga, u Odluci (EU) 2017/899 nedvosmisleno se navodi da se takva naknada može pružiti samo u skladu s pravom Unije, stoga ne dovodi u pitanje primjenu pravila o državnim potporama, koja Češka mora poštovati.

⁽¹²⁷⁾ Vidjeti članak 1. Odluke (EU) 2017/899.

⁽¹²⁸⁾ Vidjeti članak 4. Odluke (EU) 2017/899.

⁽¹²⁹⁾ Vidjeti članak 6. Odluke (EU) 2017/899: „Države članice mogu, prema potrebi i u skladu s pravom Unije, osigurati da adekvatna naknada za izravni trošak prelaska na drugi spektar ili prenamjene spektra, a posebice za trošak nastao krajnjim korisnicima, bude pružena brzo i na transparentan način kako bi se, između ostalog, olakšao prijelaz na tehnologije koje se spektrom koriste učinkovitije. Na zahtjev dotične države članice Komisija može pružiti smjernice o takvoj naknadi radi olakšavanja prijelaza u uporabi spektra.”

⁽¹³⁰⁾ Presuda Suda od 23. travnja 2009., Puffer, C-460/07, EU:C:2009:254, t. 70.

- (229) Komisija stoga zaključuje da se mjera može pripisati državi i da se financira iz državnih sredstava.

5.1.4. *Gospodarska prednost*

- (230) U smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a prednost je svaka gospodarska korist koju korisnik ne bi ostvario u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno da nije bilo intervencije države⁽¹³¹⁾. Prednost se može ostvariti u obliku pozitivne financijske potpore, ali i bilo koje mjere kojom se smanjuju troškovi koji su obično predviđeni u proračunu poduzetnika⁽¹³²⁾. Među troškove koji su obično predviđeni u proračunu poduzetnika ubrajaju se troškovi koji proizlaze iz regulatornih mjera svojstvenih obavljanju regulirane gospodarske djelatnosti⁽¹³³⁾.
- (231) U ovom slučaju potpora se dodjeljuje operatorima koji pružaju usluge zemaljskog emitiranja, koje čine gospodarsku djelatnost (vidjeti odjeljak 5.1.2.). Mjerom se smanjuju troškovi koji su obično predviđeni u proračunu poduzetnika zbog razloga u nastavku. Prvo, mjerom se namjeravaju nadoknaditi troškovi koji proizlaze iz regulatornih mjera, konkretno iz strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska (uvodna izjava 26.). Digitalnom izmjenom operatore DTT-a obvezuje se na uspostavu prijelaznih mreža (uvodna izjava 43.), a u strategiji iz 2016. i Planu tehničkog prelaska konkretno se utvrđuje koje su prijelazne mreže potrebne te datumi i detaljni uvjeti njihova rada (uvodne izjave 49. i 50.). Regulatorne obveze koje proizlaze iz strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska svojstvene su gospodarskoj djelatnosti operatora DTT-a. Prije donošenja Digitalne izmjene, u članku 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama već se razmatrala mogućnost da Češki ured za telekomunikacije izmijeni (ili čak oduzme) ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ako bi to bilo potrebno kako bi Češka postupala u skladu s pravom Unije (uvodne izjave 38. i 39.). U ovom je slučaju cilj strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska bio da Češka ispuní obveze iz Odluke (EU) 2017/899. Drugo, mogućnost postojanja obveze oslobađanja dodijeljenog spektra, promjene uvjeta za ostvarivanje prava korištenja frekvencija ili promjene standarda prijenosa i kompresije prije isteka tih prava nije pojava koja bi nositeljima tih prava bila nepoznata u kontekstu međunarodne koordinacije s obzirom na to da su postojali presedani (tj. oslobađanje pojasa od 800 MHz – vidjeti uvodnu izjavu 13., Europski parlament i Vijeće odlučili su da će se pojas od 800 MHz dodijeliti bežičnim širokopojsnim uslugama od siječnja 2013.) i preliminarne međunarodne rasprave (uvodne izjave 13. i 14.). Češka je objasnila da je regulatorna intervencija u nacionalnoj nadležnosti (uvodna izjava 128.). Regulatorna intervencija provedena je donošenjem obvezujućih pravnih akata (uvodna izjava 26.), koji su uključivali strategiju iz 2016., izmjenu (Digitalna izmjena) regulatornog okvira za elektroničke komunikacije u Češkoj (Zakon o elektroničkim komunikacijama) i vladinu uredbu u kojoj se utvrđuju detaljni tehnički uvjeti za prelazak (Plan tehničkog prelaska). Stoga Komisija smatra da troškovi obuhvaćeni prijavljenom mjerom proizlaze iz regulatornih intervencija Češke i da su svojstveni djelatnosti pružanja usluga emitiranja koju obavljaju operatori DTT-a.
- (232) Komisija se ne slaže s navodima jednog korisnika u kojima se tvrdi da ne postoji prednost koja proizlazi iz prijavljene mjere i da regulatorni troškovi koji se tom mjerom nastoje nadoknaditi nisu svojstveni toj gospodarskoj djelatnosti. Taj je korisnik tvrdio da se mjerom samo nadoknađuje strukturni nedostatak operatorima DTT-a (uvodna izjava 161.). Međutim, Komisija napominje da, čak i ako su relevantne regulatorne obveze utjecale samo na operatore DTT-a i ako ispunjavanje tih obveza može podrazumijevati troškove za te operatore, to ne mijenja činjenicu da su troškovi koji proizlaze iz tih obveza svojstveni gospodarskoj djelatnosti operatora DTT-a koja može podrazumijevati usklađivanje s regulatornim obvezama. Komisija će u sljedećem odjeljku razmotriti aspekt selektivnosti korisnikova argumenta (uvodna izjava 249.).

⁽¹³¹⁾ Presuda od 11. srpnja 1996., SFEI i dr., C-39/94, EU:C:1996:285, t. 60.; presuda od 29. travnja 1999., Španjolska/Komisija, C-342/96, EU:C:1999:210, t. 41.

⁽¹³²⁾ Presuda od 26. travnja 2018., Cellnex Telecom SA i Telecom Castilla-La Mancha SA/Komisija, C-91/17 i C-92/17 P, EU:C:2018:284, t. 111.

⁽¹³³⁾ Presuda od 30. lipnja 2016., Belgija/Komisija, C-270/15 P, EU:C:2016:489, t. 35. i 36.

- (233) Korisnik je isto tako naveo da je presuda u predmetu Enirisorse⁽¹³⁴⁾ relevantna za procjenu predmetne situacije (uvodna izjava 162.). Međutim, Komisija napominje da mjera u predmetu Enirisorse nije predstavljala prednost jer je bila osmišljena radi poništenja učinka prethodne mjere, što je dovelo do povratka na uobičajene uvjete koji su, prema mišljenju Suda, bili utvrđeni u talijanskom Građanskom zakoniku. Nacionalna mjera samo je spriječila da se proračun poduzetnika optereti troškom koji u uobičajenoj situaciji ne bi postojao i nije imala za cilj smanjiti trošak koji bi to društvo inače moralo snositi. Naprotiv, uobičajeni uvjeti poslovanja na tržištu DTT-a mogu podrazumijevati ispunjavanje regulatornih obveza koje je uvela Češka i snošenje troškova ispunjavanja tih obveza, kao što je upravljanje prijelaznim mrežama. Uobičajeni uvjeti ne podrazumijevaju naknadu troškova koji proizlaze iz usklađivanja s regulatornim mjerama, stoga to nisu uobičajeni uvjeti koji bi inače postojali i na koje bi se primjenom prijavljene mjere trebalo vratiti. Osim toga, situacija u predmetu Enirisorse vrlo je specifična jer se odnosi na spor između dva poduzetnika o pravima na povlačenje članova iz dioničkih društava. U ovom slučaju, kako je prethodno objašnjeno, regulatorni troškovi svojstveni su gospodarskoj djelatnosti pružanja usluga emitiranja putem DTT-a. Ne može se smatrati da ti troškovi predstavljaju neuobičajeno opterećenje za proračun poduzetnika zbog kojeg bi se moglo zaključiti da nisu svojstveni djelatnosti operatora DTT-a. Zapravo, operatori DTT-a već su bili svjesni da su moguće promjene politike spektra s obzirom na to da je u članku 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama čak predviđena ta mogućnost i s obzirom na prethodno oslobađanje pojasa od 800 MHz koje je u Češkoj dovršeno 2012.
- (234) Kad je riječ o argumentu koji je korisnik iznio na temelju presude Njemačka/Komisija⁽¹³⁵⁾, prema kojem uobičajenim troškovima koje snosi poduzetnik treba smatrati troškove koje snose svi konkurenti (uvodna izjava 162.), valja napomenuti da je Opći sud iznio taj zaključak u toj konkretnoj situaciji u kojoj je postojao strukturni nedostatak (tj. financiranje mirovina bivših službenika) koji je zbog posebnih okolnosti nastao samo za jednog poduzetnika, a ne i za njegove konkurente. Međutim, u ovom slučaju ne postoji takav strukturni nedostatak s obzirom na to da se od operatora očekuje da snose troškove tehnološke nadogradnje i povezanog istodobnog emitiranja. Operatori koji koriste satelitsku platformu snosili su troškove nadogradnje na standard DVS-T2. Osim toga, operatori DTT-a snosili su troškove nadogradnje na digitalnu tehnologiju za vrijeme prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju. Štoviše, od operatora mreža obično se očekuje da pokriju troškove usklađivanja s regulatornim obvezama, uključujući one povezane s pravima korištenja spektra.
- (235) Korisnik je tvrdio da prednost ne postoji i zbog toga što je Češkoj u skladu s člankom 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama bila potrebna suglasnost operatora DTT-a kako bi izmijenila radijske frekvencije koje su im dodijeljene, posebno s obzirom na to da Odluka (EU) 2017/899 nije izravno primjenjiva/obvezujuća za operatore DTT-a nego je upućena državama članicama (uvodna izjava 163.). Međutim, prijavljena mjera nije povezana ni sa kakvom mogućom štetom i nije prijavljena Komisiji kao nagodba između Češke i operatora DTT-a. Pri određivanju naknade ne uzimaju se u obzir elementi kao što je datum isteka prava korištenja spektra svakog operatora (u razdoblju nakon 2020.). Osim toga, Komisija napominje da u skladu s člankom 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama Češki ured za telekomunikacije ionako može jednostrano izmijeniti (ili čak oduzeti) ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija ako je to potrebno za ispunjavanje obveza na temelju prava Unije (uvodna izjava 39.), pa je Češka stoga imala pravo poduzeti mjere u tom pogledu bez suglasnosti pružatelja DTT-a.
- (236) Argument korisnika prema kojem je Češka mogla biti izložena riziku od podnošenja tužbi za naknadu štete na temelju *de facto* izvlaštenja nije relevantan za ocjenu prednosti povezane s prijavljenom mjerom. Prijavljena mjera je naknada za ispunjavanje regulatorne obveze, tj. za rad prijelaznih mreža, a ne nagodba između Češke i operatora DTT-a koja proizlazi iz konkretnih tužbi za naknadu štete. Osim toga, prava korištenja spektra nisu slična pravima vlasništva, s jedne strane, zbog toga što je spektar javno vlasništvo i, s druge strane, zbog toga što je zakonodavnim okvirom već predviđena mogućnost izmjene ili oduzimanja tih prava prije njihova isteka. Nadalje, prava korištenja spektra korisnicima zapravo nisu oduzeta, nego je njihova valjanost produljena do 2030., zbog čega su regulatorno predvidiva.

⁽¹³⁴⁾ Presuda od 23. ožujka 2006., Enirisorse SpA/Sotacarbo SpA, C-237/04, EU:C:2006:197, t. 48.

⁽¹³⁵⁾ Presuda Općeg suda od 14. srpnja 2016., Njemačka/Komisija, T-143/12, EU:T:2016:406, t. 132.

- (237) Moglo bi se tvrditi da bi izmjena ovlaštenja za korištenje radijskih frekvencija u skladu s člankom 19. Zakona o elektroničkim komunikacijama operatorima DTT-a dala pravo na određenu naknadu. Mogućnost takve naknade opisana je u članku 19. stavku 2. i članku 27. Zakona o elektroničkim komunikacijama (uvodna izjava 40. i bilješka 43.). U članku 27. stavku 6. opisane su kategorije troškova za koje se može zatražiti naknada (prije donošenja Digitalne izmjene), a uključuju troškove tehničkih prilagodbi, troškove amortizacije opreme stavljene izvan pogona, troškove rastavljanja i stavljanja opreme izvan pogona te troškove osiguravanja kontinuiteta elektroničkih komunikacijskih usluga koje se na drukčiji način pružaju putem postojećih radijskih frekvencija tijekom vremena potrebnog za uspostavu tehničkih mjera za izmjenu korištenja radijskih frekvencija (bilješka 45.). Međutim, Komisija primjećuje da prethodno navedene kategorije troškova ne uključuju troškove obuhvaćene prijavljenom mjerom, tj. ne odnose se na rad prijelaznih mreža⁽¹³⁶⁾, koji nije bio prihvatljiv za primanje naknade sve do donošenja Digitalne izmjene kojom se omogućuje takva naknada (uvodna izjava 44.). Osim toga, Komisija napominje da troškovi iz članka 27. stavka 6. odgovaraju troškovima koji su u načelu već pokriveni u okviru mjere odobrene Odlukom u predmetu SA.55742 o naknadi za opremu povezanu sa spektrom.
- (238) Korisnik je tvrdio i da se radom prijelaznih mreža upravljalo besplatno i na neprofitnoj osnovi te da su uspostavljene kako bi se ostvario cilj javne politike, pri čemu je jedina moguća naknada za operatore DDT-a naknada u okviru predmetne mjere (uvodna izjava 165.). Korisnik je naveo da su se njegovi prihodi smanjili nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz i povezanog prelaska na standard DVB-T2, bez obzira na povećanje podatkovnog kapaciteta u mreži čijim je radom upravljalo (uvodna izjava 166.). Međutim, to ne znači da troškovi rada prijelaznih mreža nisu bili regulatorni troškovi svojstveni gospodarskoj djelatnosti nositelja prava korištenja spektra i da naknada takvih troškova ne bi donijela prednost operatorima DTT-a. Utvrđivanje prednosti ne ovisi o tome može li nastanak tih troškova povećati promet ili dobit koje su ostvarili poduzetnici obuhvaćeni mjerom.
- (239) S obzirom na navedeno i u skladu s prethodnom praksom⁽¹³⁷⁾, Komisija smatra da se mjerom operatore DTT-a oslobađa regulatornih troškova koji su svojstveni njihovoj poslovnoj djelatnosti, dok drugi operatori moraju sami snositi te regulatorne troškove. Da nije bilo prijavljene mjere, operatori DTT-a bili bi dužni snositi sve troškove koji proizlaze iz rada prijelaznih mreža za vrijeme prelaska na pojas ispod 700 MHz.
- (240) Nadalje, mjerom se operatorima DTT-a omogućilo da bez prekida pružaju usluge emitiranja putem DTT-a. Osim toga, nakon završetka postupka prelaska za koji je mjera uspostavljena, operatori DTT-a nastavili su koristiti te i dalje koriste unaprijedene mreže zemaljske televizije s većim kapacitetom i mogućnošću za pružanje unaprijedenih televizijskih usluga.
- (241) Prethodno navedena razmatranja mogu se primijeniti na situacije svih triju korisnika koji bi ostvarili korist od potpore u okviru prijavljene mjere. Nadalje, tri bi korisnika nakon primanja naknade bila u povoljnijem položaju u odnosu na CDG, koji je imao prava korištenja spektrom, upravljao je radom mreže 3 i morao je nadograditi svoju konačnu mrežu 23 na standard DVB-T2/HEVC.

⁽¹³⁶⁾ U ažuriranoj studiji ADL-a od 2. kolovoza 2019. iznosi se procjena kvantifikacije troškova za koje bi nositeljima prava korištenja spektra trebalo isplatiti naknadu u skladu s različitim pravnim osnovama (vidjeti odjeljak 4.5.1., tablicu 4 te studije naslovljenu „Troškovi nositelja prava korištenja – zakonski propisani”). Prema toj studiji troškovi se dijele na one čija je pravna osnova članak 27. stavak 6. točke od (a) do (d) Zakona o elektroničkim komunikacijama (tehničke prilagodbe postojeće opreme, preostali kapitalni rashodi i rastavljanje) i na one čija je pravna osnova Digitalna izmjena (prijelazne mreže i uklanjanje smetnji). Međutim, to dodatno upućuje na to da, u slučaju izmjene dodjela spektra prije njihova isteka, troškovi prihvatljivi za naknadu na temelju prijavljene mjere (tj. na temelju Digitalne izmjene) nadilaze troškove koji su prihvatljivi na temelju Zakona o elektroničkim komunikacijama.

⁽¹³⁷⁾ Odluka C(2018) 8356 final od 12. prosinca 2018., SA.47258 (2017/N) – Njemačka – Prelazak platformi DTT-a u drugi dio spektra kao rezultat oslobađanja pojasa od 700 MHz („Odluka Komisije u predmetu SA.47258”), https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/271860/271860_2038548_133_2.pdf; Odluka od 2. kolovoza 2019., SA.51080 (2018/N) – Španjolska – Potpora za emitiranje audiovizualnog programa za pružatelje audiovizualnih usluga („Odluka Komisije u predmetu SA.51080”), https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/201934/279519_2089801_104_2.pdf.

- (242) Komisija zaključuje da se mjerom trima korisnicima dodjeljuje gospodarska prednost u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora.

5.1.5. Selektivnost

- (243) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a državnim potporom smatra se potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava, a koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje „stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj”. Taj kriterij služi za identificiranje mjera kojima se određeni poduzetnici ili određeni sektori gospodarstva stavljaju u povoljniji položaj.
- (244) U tom pogledu Komisija navodi da se mjerom namjeravaju nadoknaditi troškovi trima operatorima DTT-a koji su upravljali radom prijelaznih mreža u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz (uvodna izjava 53.). Korisnici mjere su poduzetnici koji posluju u sektoru usluga televizijskog emitiranja. Stoga se mjera odnosi samo na poduzetnike koji posluju u konkretnom segmentu sektora radiodifuzije kojem je Češka odredila regulatornu obvezu upravljanja radom prijelaznih mreža, odnosno na kuću Česká televize (prijelazna mreža 11) te na društva CRa (prijelazna mreža 12) i DB (prijelazna mreža 13). Komisija smatra da prijavljena mjera čini pojedinačnu potporu tim trima korisnicima (uvodna izjava 222.). U slučaju pojedinačne potpore, utvrđivanje prednosti u načelu je dovoljno za pretpostavku da je ta prednost selektivna ⁽¹³⁸⁾.
- (245) Jedan je korisnik ustrajao na tome da Komisija mora objasniti zašto bi trebalo smatrati da se poduzetnici koji koriste DTT nalaze u činjeničnoj i pravnoj situaciji usporedivoj sa situacijom poduzetnika koji koriste druge tehnologije kako bi se utvrdilo je li mjera selektivna (uvodna izjava 167.). U skladu sa sudskom praksom Suda mjera je „selektivna samo ako u okviru određenog pravnog sustava ima za učinak pogodovati određenim poduzetnicima u odnosu na druge koji pripadaju drugim sektorima ili istom sektoru te se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji s obzirom na cilj koji se želi postići tim sustavom” ⁽¹³⁹⁾.
- (246) Uzimajući u obzir da se potpora dodjeljuje u obliku subvencija (tj. izravnih bespovratnih sredstava), referentni sustav u ovom predmetu uobičajeni su tržišni uvjeti u kojima ti poduzetnici posluju. Cilj referentnog sustava ne može biti takav da omogućuje očekivanje subvencija jer bi u uobičajenim tržišnim uvjetima operatori trebali snositi vlastite troškove ispunjavanja regulatornih obveza. Kako je objašnjeno u odjeljku 5.1.4., Komisija smatra da se prijavljena mjera odnosi na regulatorne troškove koji su svojstveni uobičajenoj djelatnosti operatora DTT-a u Češkoj. Mjera stoga čini odstupanje od referentnog sustava (tj. uobičajenih tržišnih uvjeta) jer se njome umanjuju uobičajeni troškovi za određena poduzeća.
- (247) Stoga se korisnicima prijavljene mjere pogoduje u odnosu na sva ostala poduzeća u istom sektoru i u svim drugim sektorima, koja moraju snositi svoje troškove. Mjera je stoga *prima facie* selektivna.
- (248) Alternativno, ako bi se moglo smatrati da je referentni sustav ograničen na sektor televizijskog emitiranja (što nije slučaj) i ako se uzme u obzir cilj tog referentnog sustava, treba napomenuti da u sektoru televizijskog emitiranja postoje druge konkurentne tehnološke platforme, kao što su satelitska, kabela ili IPTV (uvodna izjava 21.) ⁽¹⁴⁰⁾, čiji operatori ne primaju naknadu za regulatorne troškove u uobičajenim tržišnim uvjetima. Ti operatori koji koriste druge tehnološke platforme nalaze se u činjeničnoj i pravnoj situaciji usporedivoj sa situacijom operatora DTT-a jer moraju snositi troškove koji proizlaze iz tehnološke nadogradnje njihovih mreža i povezanih razdoblja istodobnog emitiranja. Na primjer, i na operatore satelitske platforme primjenjuju se obveze korištenja spektra koje dovode do regulatornih troškova, a njihova prava korištenja isto tako mogu biti izmijenjena. Osim toga, operatori satelitske platforme trebaju sami financirati tehnološke nadogradnje (npr. sa standarda DVB-S na standard DVB-S2) ⁽¹⁴¹⁾. Činjenica da operatori različitih tehnoloških platformi za emitiranje videosadržaja u Češkoj imaju

⁽¹³⁸⁾ Vidjeti presudu od 4. lipnja 2015. u predmetu C-15/14 P, Komisija/MOL, ECLI:EU:C:2015:362, t. 60.

⁽¹³⁹⁾ Vidjeti presudu od 20. prosinca 2017. u predmetu C-70/16 P, Comunidad Autonoma de Galicia i Retegal/Komisija, ECLI:EU:C:2017:1002, t. 61.

⁽¹⁴⁰⁾ Vidjeti, među ostalim presudu od 30. lipnja 2016., Belgija/Komisija, C-270/15 P, EU:C:2016:489, t. 50.

⁽¹⁴¹⁾ DVB-S (Digital Video Broadcasting for Satellite) je tehnološki standard za emitiranje video signala putem satelita. DVB-S1 je nadograđena, novija verzija tog standarda.

različite poslovne modele i možda se ne natječu u istom segmentu (npr. besplatna televizija u odnosu na naplatnu televiziju) ne dovodi ih u različitu pravnu i činjeničnu situaciju s obzirom na cilj pružanja usluge televizijskog emitiranja. Različite konkurentne platforme (DTT, satelitska platforma, IPTV) zamjenjive su. Sve one mogu pružati uslugu televizijskog emitiranja, bez obzira na to je li riječ o besplatnoj ili naplatnoj televiziji, kao što je vidljivo iz više primjera pruženih u okviru istražnog postupka, npr. neke komercijalne televizijske kuće u više su navrata najavljivale da namjeravaju kodirati HD verzije svojih programa (uvodna izjava 153.), grupa Skylink/M7 eksperimentirala je s uslugom naplatnog DTT-a (uvodna izjava 91.), a društvo Telly razmatralo je mogućnost uvođenja IPTV kartice za usluge besplatne televizije (uvodna izjava 154.). Nadalje, Češka je potvrdila zamjenjivost usluga kad je tvrdila da je glavni rizik za vrijeme prelaska bio rizik od gubitka publike u korist drugih platformi u slučaju nekontroliranog prelaska (uvodna izjava 103.). Osim toga, Češka je potvrdila da ne postoje pravne prepreke za kodiranje sadržaja DTT-a i nuđenje usluga naplatne televizije. Stoga operatori DTT-a mogu u bilo kojem trenutku promijeniti svoj poslovni model.

- (249) Čak i ako je oslobađanje pojasa od 700 MHz utjecalo samo na operatore DTT-a, Komisija se ne slaže s tim da se referentni sustav može usko definirati kako bi se podudarao s točno određenim krugom korisnika, tj. određenim poduzetnicima koji koriste DTT i koji su upravljali radom prijelaznih mreža. Prihvaćanje da referentni sustav uključuje samo poduzetnike na koje utječe regulatorna mjera značilo bi da nijedna naknada za regulatornu mjeru ne bi podlijevala kontroli državnih potpora, s obzirom na to da je većina regulatornih mjera usmjerena na određene segmente tržišta i uzima u obzir njihova obilježja (stoga bi se primjenjivala samo na određene pružatelje usluga), jer ne bi bila selektivna. S druge strane, svi tržišni segmenti mogu biti predmet regulatornih mjera koje dovode do troškova usklađivanja za pružatelje usluga na koje se te obveze odnose. Kako je prethodno objašnjeno, Komisija smatra da su učinci regulatornih mjera koje proizlaze iz oslobađanja pojasa od 700 MHz svojstveni djelatnosti operatora DTT-a. Stoga se referentni sustav za ispitivanje selektivnosti ne može ograničiti na poduzetnike na koje se primjenjivala određena regulatorna obveza.
- (250) Jedan je korisnik tvrdio da naknada može biti povezana s obvezama pružanja javne usluge. Međutim, nema naznaka da je prijavljena mjera povezana s tim obvezama. U svakom slučaju, trebalo bi podsjetiti na to da je mjera i dalje selektivna čak i kad se njome nastoji financijski pogodovati organizacijama koje se smatraju društveno korisnima ⁽¹⁴²⁾ ili kad one imaju pozitivne učinke na gospodarstvo koji nadilaze njihove pojedinačne interese ⁽¹⁴³⁾. Pozitivni učinci prelaska koji je Češka osmislila za potrebe oslobađanja pojasa od 700 MHz ne mogu promijeniti zaključak o selektivnosti mjere.

5.1.6. *Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu unutar Unije*

- (251) Državne mjere obuhvaćene su područjem primjene članka 107. stavka 1. UFEU-a u mjeri u kojoj narušavaju ili prijetu da će narušiti tržišno natjecanje i utječu na trgovinu među državama članicama. Smatra se da se mjerom koju je dodijelila država narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje ako bi se njome mogao poboljšati konkurentski položaj primatelja u odnosu na druge poduzetnike s kojima se natječe ⁽¹⁴⁴⁾.
- (252) Kako je objašnjeno u prethodnim odjeljcima, mjera se primjenjuje na tri operatora DTT-a. Ta tri operatora natječu se prije svega s drugim operatorima koji koriste druge tehnološke platforme za emitiranje video signala (satelitsku, kabelsku, IPTV). Društvo CRa pripada grupi koja posluje na međunarodnoj razini (bilješka 31.) i u više sektora koji se ne odnose na usluge emitiranja putem DTT-a. Kuća Česká televize je javna radiotelevizijska kuća koja se natječe s komercijalnim televizijskim kućama.

⁽¹⁴²⁾ Vidjeti, na primjer, presudu Suda od 10. siječnja 2006. u predmetu C-222/04, Cassa di Riparmio di Firenze, EU:C:2006:8, t. 136. – 138.

⁽¹⁴³⁾ Vidjeti presudu Općeg suda od 20. rujna 2019. u predmetu T-674/17, Port de Bruxelles e.a./Komisija, EU:T:2019:651, t. 179.

⁽¹⁴⁴⁾ Presuda Suda od 17. rujna 1980., Philip Morris, 730/79, EU:C:1980:209, t. 11.; presuda Općeg suda od 15. lipnja 2000., Alzetta, spojeni predmeti T-298/97, T-312/97 itd., EU:T:2000:151, t. 80.

- (253) Jedan je korisnik tvrdio da bi mjera, kako bi se moglo smatrati da narušava tržišno natjecanje, morala poboljšati konkurentski položaj primatelja u odnosu na druge poduzetnike s kojima se natječe, pri čemu je napomenuo da se operatori DTT-a ne natječu s drugim tehnološkim platformama i da je svrha mjere primateljima nadoknaditi dodatne troškove nastale zbog regulatornih promjena koje je uvela država (uvodna izjava 169.). Međutim, dovoljno je da potpora primatelju omogućuje zadržavanje povoljnijeg konkurentskog položaja od onoga koji bi imao bez te potpore. U tom kontekstu, da bi se smatralo da se određenom potporom narušava tržišno natjecanje, obično je dovoljno da se korisniku potporom daje prednost tako što ga se oslobađa od troškova koje bi u protivnom morao snositi tijekom redovnog poslovanja ⁽¹⁴⁵⁾.
- (254) Komisija smatra da su druge tehnološke platforme dovoljno bliski konkurenti korisnicima mjera, osobito kad je riječ o krajnjim korisnicima usluga koje se pružaju putem različitih platformi, da se može zaključiti da mjera prijeti da će narušiti tržišno natjecanje u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. U svakom slučaju, Komisija smatra da mjera prijeti da će narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama jer jača konkurentski položaj triju korisnika.
- (255) Stoga mjera prijeti da će narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama.

5.1.7. Zaključak o postojanju potpore

- (256) S obzirom na prethodno navedeno Komisija zaključuje da mjera ispunjava kriterije utvrđene u članku 107. stavku 1. UFEU-a i da čini državnu potporu u smislu tog članka. Češka tijela nisu osporavala taj zaključak.

5.2. Zakonitost potpore

- (257) Komisija je u odluci o pokretanju postupka navela da ne može donijeti zaključak o usklađenosti s obvezom mirovanja utvrđenom u članku 108. stavku 3. UFEU-a (uvodna izjava 101. odluke o pokretanju postupka). U uvodnoj izjavi 99. odluke o pokretanju postupka Komisija je istaknula da se relevantna odredba Zakona o elektroničkim komunikacijama koju je Češka navela kao odredbu o mirovanju ⁽¹⁴⁶⁾, kako je izmijenjena Digitalnom izmjenom, odnosi na postupke pred Komisijom, ali daje diskrecijsko pravo nacionalnim tijelima. Nadalje, korisnici potpore već su podnijeli zahtjeve Češkom uredu za telekomunikacije, koji je već razmotrio prihvatljive troškove. S druge strane, u uvodnoj izjavi 100. odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da se u pravnoj osnovi mjere ne navode pojedinosti o elementima potpore kao što su kategorije prihvatljivih troškova, maksimalni iznos potpore ili intenzitet potpore, kako je Češka opisala u odluci o pokretanju postupka. Osim toga, češka tijela potvrdila su da se potpora neće isplatiti prije nego što Komisija odobri mjeru (uvodna izjava 60.).
- (258) U skladu sa sudskom praksom treba smatrati da je potpora dodijeljena u trenutku u kojem je korisniku na temelju primjenjivih nacionalnih pravila dodijeljeno pravo da je primi ⁽¹⁴⁷⁾. Stvarni prijenos predmetnih sredstava nije odlučujući.
- (259) Komisija uzima u obzir lojalnu suradnju čeških tijela u aktualnom postupku kako bi se poštovala obveza mirovanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a. U strategiji iz 2016. već je navedeno da bi vlada trebala osigurati naknadu nakon što Komisija ocijeni njezinu spojivost s unutarnjim tržištem ⁽¹⁴⁸⁾. Od prosinca 2016. češka tijela sudjelovala su u raspravama s Komisijom, održanima prije podnošenja prijave, o raznim mjerama povezanim s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, uključujući naknadu za rad prijelaznih mreža (uvodna izjava 1.). Češka je u srpnju 2021. prijavila mjeru (uvodna izjava 3.) i obvezala se da neće isplatiti potporu prije nego što Komisija odobri tu mjeru.

⁽¹⁴⁵⁾ Presuda Suda od 3. ožujka 2005., Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, t. 55.

⁽¹⁴⁶⁾ U prevedenoj verziji Digitalne izmjene koju su dostavila češka tijela navodi se: „Ako se pred Komisijom vodi postupak u vezi s državnim potporom koji se odnosi na određivanje iznosa ili plaćanje stvarno nastalih troškova, taj se postupak smatra zahtjevom za prethodnu odluku.”

⁽¹⁴⁷⁾ Presuda od 19. prosinca 2019., Arriva Italia i dr., C-385/18, EU:C:2019:1121, t. 36.

⁽¹⁴⁸⁾ Odlomak II. točka 1. podtočka (c) strategije iz 2016. Odluka Vlade Češke Republike br. 648 od 20. srpnja 2016.

- (260) Komisija smatra da prijavljena mjera obuhvaća obvezu čeških tijela da ne isplate potporu prije primitka obavijesti o odluci Komisije o odobrenju mjere. Stoga, čak i ako odredba o mirovanju iz Digitalne izmjene češkim tijelima daje diskrecijsko pravo, to diskrecijsko pravo više ne postoji u prijavljenoj mjeri.
- (261) Naposljetku, djelotvornost odredbe o mirovanju dodatno je pojašnjena kasnijom izmjenom Zakona o elektroničkim komunikacijama, koja se primjenjuje od 1. siječnja 2022. (uvodna izjava 175.). Stoga Komisija u tim okolnostima smatra da je prijavljena mjera, uz pojašnjenje koje su češka tijela pružila u postupku pred Komisijom i zakonodavnu izmjenu, u skladu s obvezom mirovanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a.
- (262) S obzirom na navedeno Komisija smatra da je Češka poštovala obvezu mirovanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a.

5.3. **Spojivost potpore**

- (263) Budući da mjera predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, potrebno je ispitati njezinu spojivost s unutarnjim tržištem. Češka tijela tvrdila su da je mjera u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, u kojoj se navodi da se „potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu” mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem.
- (264) Stoga, kako bi se mogla proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, potpora prvo mora biti namijenjena olakšavanju razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili područja, te drugo, ne smije negativno utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu ⁽¹⁴⁹⁾.
- (265) Budući da ne postoje smjernice koje se posebno odnose na ocjenjivanje spojivosti prijavljene mjere, Komisija će svoju ocjenu provesti izravno na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.

5.3.1. *Olakšavanje razvoja gospodarske djelatnosti*

5.3.1.1. *Gospodarska djelatnost koja se olakšava mjerom*

- (266) U uvodnim izjavama 106. i 107. odluke o pokretanju postupka Komisija je preliminarno zaključila da je mjera pomogla trima operatorima DTT-a da razviju svoju gospodarsku djelatnost u sektoru usluga emitiranja zemaljske televizije i da stoga ispunjava prvi kriterij. Nije zaprimljena nijedna primjedba koja bi se protivila tom preliminarnom stajalištu.
- (267) Cilj je prijavljene mjere nadoknaditi trima operatorima DTT-a troškove nastale u okviru upravljanja radom prijelaznih mreža koje su koristile unaprijedene tehnološke standarde (DVB-T2/HEVC) u razdoblju istodobnog emitiranja, koje je uvedeno kao regulatorna obveza povezana s prijevremenim oslobađanjem pojasa od 700 MHz. U uvodnoj izjavi 106. odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da se mjerom podupire nadogradnja mreža kojima upravljaju tri operatora DTT-a, što im omogućuje da ponude bolje usluge. Mjera je omogućila operatorima DTT-a da povećaju kapacitete svojih mreža i tako ponude više kanala i poboljšaju kvalitetu videozapisa (sa SD-a na HD) na određenim kanalima ⁽¹⁵⁰⁾ te da po mogućnosti ponude naplatnu televiziju ⁽¹⁵¹⁾. Osim toga, pomogla je zadržati gledatelje i naviknuti ih na novi standard zemaljske televizije (DVB-T2/HEVC) kako bi bili spremni prihvatiti unaprijedene ponude.

⁽¹⁴⁹⁾ Presuda od 22. rujna 2020., C-594/18 P, Austrija/Komisija, EU:C:2020:742, t. 19.

⁽¹⁵⁰⁾ „Prelazak na standard DVB-T2 doveo je do povećanja broja kanala i poboljšanja kvalitete signala (sa SD-a na HD).” Vidjeti BNE is pleased to announce that its Czech member České Radiokomunikace (CRA) has now completed the transition from DVB-T to DVB-T2 and released the 700 MHz band, 13. studenog 2020., dostupno na <https://broadcast-networks.eu/transition-to-dvb-t2-completed-in-the-czech-republic/> (pristupljeno 4. veljače 2022.).

⁽¹⁵¹⁾ M7 Group to launch Czech pay-DTT, <https://www.broadbandtvnews.com/2020/08/31/m7-group-to-launch-czech-pay-dtt/> (pristupljeno 8. ožujka 2022.).

- (268) Kad je riječ učinku poticaja prijavljene mjere (odjeljak 5.3.1.2.), njome se olakšava gospodarska djelatnost pružanja usluga emitiranja putem DTT-a trima korisnicima tako što im se nadoknađuju troškovi upravljanja radom prijelaznih mreža koje su koristile unaprijeđene standarde, pri čemu su ti standardi omogućili povećanje kapaciteta mreža i veću kvalitetu videozapisa, a time i zadržavanje gledatelja. Nadalje, i konačne mreže imale su koristi od ponovnog korištenja opreme prijelaznih mreža, kao i od konfiguracije i stabilizacije mreža provedenih u razdoblju paralelnog emitiranja. Novi standardi zemaljske televizije (DVB-T2/HEVC) isto tako predstavljaju znatna poboljšanja za kućanstva, posebno zbog toga što im omogućuju pristup raznovrsnijoj besplatnoj ponudi (tj. mogućnost gledanja više televizijskih kanala) i boljoj kvaliteti (HD i Ultra HD).
- (269) Komisija nadalje ističe važnost platforme DTT-a u Češkoj za usluge emitiranja besplatne televizije, uključujući one koje pruža češka javna radiotelevizija, te prije svega za jačanje socijalne kohezije, funkcioniranja demokracije i gospodarstva općenito. Komisija napominje i da mjera doprinosi ispunjavanju obveze utvrđene u Odluci (EU) 2017/899, odnosno oslobađanju pojasa od 700 MHz od usluga zemaljskog emitiranja, među ostalim tako što olakšava prelazak na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar, konkretno na standarde DVB-T2/HEVC (uvodna izjava 16.).

5.3.1.2. Učinak poticaja

5.3.1.2.1. Početak radova prije službenog donošenja akata o dodjeli potpore – formalni učinak poticaja

- (270) U uvodnim izjavama od 112. do 114. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju u učinak poticaja predmetne mjere jer su operatori DTT-a počeli ulagati u prijelazne mreže u ožujku 2017., odnosno prije donošenja Odluke (EU) 2017/899 u svibnju 2017., Digitalne izmjene u srpnju 2017. i Plana tehničkog prelaska u kolovožu 2018. Prelazak je započeo i prije konačnih sporazuma o međunarodnoj koordinaciji frekvencija koje je Češka sklopila sa susjednim zemljama. Komisija je navela da se čini da strategija iz 2016. nije pružila dostatne smjernice o najvažnijim parametrima opsega naknade i postupka prelaska, uključujući koordinaciju frekvencija sa susjednim zemljama. Osim toga, Komisija je napomenula da su izvorni odašiljači koji koriste standard DVB-T isključeni u listopadu 2020., što znači da su svi troškovi nastali još prije donošenja konačne odluke Komisije o mjeri.
- (271) Češka je objasnila da su se operatori DTT-a aktivno pripremali na oslobađanje pojasa od 700 MHz već u razdoblju 2013. – 2016. u okviru javnih rasprava o postupku i predloženim mjerama. Zbog toga su operatori DTT-a uložili u taj postupak i prije ožujka 2017., unatoč tomu što ti troškovi nisu obuhvaćeni naknadom (uvodna izjava 108.). Češka je tvrdila da činjenica da je postupak proveden na temelju konsenzusa između čeških tijela i uključenih operatora DTT-a ne umanjuje učinak poticaja te mjere (uvodna izjava 99.).
- (272) Nadalje, društvo CRa objasnilo je da je mjera dio paketa mjera opisanih u strategiji iz 2016., o kojem se raspravljalo s Komisijom. Tvrdilo je i da je Komisija prihvatila da mjere odobrene u predmetu SA.55742, koje proizlaze iz iste pravne osnove, imaju učinak poticaja.
- (273) Društvo CRa tvrdilo je i da bi se ocjena učinka poticaja trebala temeljiti na presudi u predmetu *Graphischer Maschinenbau* ⁽¹⁵²⁾, u skladu s kojom se u obzir mora uzeti širi kontekst, uključujući priopćenja nacionalnih tijela (uvodna izjava 184.). Objasnilo je da je još prije ožujka 2017. i prije početka ulaganja od čeških tijela dobilo jamstva povezana s mehanizmom naknade (uvodna izjava 185.): strategija iz 2016. bila je glavni dokument (uvodna izjava 186.) koji je proizašao iz javnih rasprava koje su se održavale od 2013., korisnik je bio aktivan član stručne skupine koju je osnovalo češko Ministarstvo industrije i trgovine i koja je sudjelovala u izradi strategije iz 2016. (uvodna izjava 185.), a Češki ured za telekomunikacije još je 2016. izdao ovlaštenja za korištenje frekvencija društvu CRa za prijelazne mreže (uvodna izjava 187.).

⁽¹⁵²⁾ Vidjeti presudu od 14. svibnja 2002. u predmetu *Graphischer Maschinenbau/Komisija*, T-126/99, EU:T:2002:116, t. 44.: „[...] kako bi ocijenila je li prisutan element poticaja, Komisija je trebala uzeti u obzir točan oblik i prirodu priopćenja i akata nadležnih nacionalnih tijela, uz druge relevantne čimbenike [...]”.

- (274) Komisija prvo primjećuje da je u strategiji iz 2016. već u načelu utvrđeno koje će se prijelazne mreže uspostaviti i kakve će biti njihove veze s postojećim i budućim mrežama (uvodne izjave 32. i 218.). Nadalje, Komisija navodi da pravna osnova mjere proizlazi iz zajedničkog tumačenja strategije iz 2016., Digitalne izmjene i Plana tehničkog prelaska. U Digitalnoj izmjeni sadržane su pojedinosti o naknadi predviđenoj u strategiji iz 2016. i potvrđena je prihvatljivost troškova nastalih od trenutka donošenja strategije iz 2016. (uvodna izjava 46.). U Planu tehničkog prelaska potvrđuju se tri prijelazne mreže i utvrđuju se tehnički uvjeti za njihov rad, pri čemu se navodi stvarni početak rada prijelaznih mreža u prošlosti (tj. ožujak 2017. za prijelaznu mrežu 12).
- (275) Čak i ako, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 113. odluke o pokretanju postupka, strategija iz 2016. nije pravna osnova mjere *stricto sensu* (tj. akt koji dodjeljuje pravo na primanje potpore), činjenica je da je riječ o ključnom dokumentu iz kojeg su korisnici mogli izvući razumno jamstvo da će upravljati radom jedne od prijelaznih mreža obuhvaćenih mjerom. Stoga su neki korisnici mogli započeti radove na izgradnji prijelaznih mreža na temelju strategije iz 2016.
- (276) U tom pogledu formalni učinak poticaja može se izvesti i iz postojanja preciznih jamstava koja je država članica pružila korisnicima, što im je omogućilo da započnu radove na vlastiti rizik. Činjenica da su svi troškovi nastali prije nego što je Komisija odobrila mjeru nije odlučujuća za (ne)postojanje formalnog učinka poticaja. U tom pogledu Komisija smatra da su elementi koji su navedeni u uvodnoj izjavi 272. dovoljni kako bi se dokazalo da su češka tijela pružila precizna jamstva trima korisnicima, koja su pak bila dovoljna da se opravda početak radova prije službenog donošenja akata kojima se predviđa mjera. U tom smislu treba napomenuti da je društvo CRa prije donošenja Digitalne izmjene započelo paralelno emitiranje na dijelu češkog državnog područja u trajanju do četiri mjeseca (tj. od ožujka 2017. do srpnja 2017.), pa je stoga na vlastiti rizik snosilo samo dio ukupnih troškova rada prijelaznih mreža prije donošenja Digitalne izmjene⁽¹⁵³⁾. U skladu s Planom tehničkog prelaska društvo DB započelo je s paralelnim emitiranjem tek u kolovozu 2017., a kuća Česká televize u ožujku 2018., što znači da su u oba slučaja korisnici započeli s emitiranjem nakon donošenja Digitalne izmjene.
- (277) S obzirom na navedeno formalni učinak poticaja ne poništava se ranim početkom radova prije službenog donošenja akata kojima se predviđa mjera. Međutim, postojanje takvog formalnog učinka nije dovoljno jer prijavljena mjera zahtijeva znatan učinak poticaja.

5.3.1.2.2. Postojanje komercijalnog poticaja za tri operatora DTT-a – znatan učinak poticaja

- (278) Kako bi bila spojiva s unutarnjim tržištem, planirana potpora mora imati učinak poticaja. U tu svrhu treba dokazati da se bez planirane potpore ne bi izvršilo ulaganje za provedbu predmetnog projekta. Nasuprot tomu, ako se utvrdi da bi se to ulaganje izvršilo i bez planirane potpore, mora se zaključiti da potpora služi samo poboljšanju financijske situacije poduzetnika korisnika i stoga ne ispunjava zahtjev iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, odnosno da potpora nije nužna za razvoj određenih djelatnosti⁽¹⁵⁴⁾.

⁽¹⁵³⁾ Može se procijeniti da je oko 6 % ukupnih troškova paralelnog emitiranja za mrežu 2 društva CRa nastalo prije donošenja Digitalne izmjene (tj. riječ je o 13 % ukupnog trajanja istodobnog emitiranja na 46 % područja). U skladu s Planom tehničkog prelaska (vidjeti uvodnu izjavu 49. i bilješku 56.) društvo CRa je prije donošenja Digitalne izmjene započelo s paralelnim emitiranjem na 12 odašiljača velike snage od 26 odašiljača u mreži 2 (tj. pokriveno je 46 % područja) i u trajanju od najviše četiri mjeseca (tj. od ožujka do srpnja 2017.) od ukupno 30,8 mjeseci paralelnog emitiranja u mreži 2 (tj. $4/30,8 = 13$ % trajanja).

⁽¹⁵⁴⁾ Presuda od 12. rujna 2019., Achemos Grupè i Achema/Komisija, T-417/16, EU:T:2019:597, t. 84.

- (279) Komisija je aktivno podupirala postupak stavljanja pojasa od 700 MHz na raspolaganje za pružanje bežičnih širokopojasnih usluga i potrebu za prilagodbom spektra raspoloživog za usluge zemaljskog emitiranja (uvodna izjava 14.). Odlukom (EU) 2017/899, koju su suzakonodavci donijeli u svibnju 2017., predviđena je obveza da se pojas od 700 MHz do 30. lipnja 2020. dodijeli isključivo za bežične širokopojasne usluge, pri čemu je potvrđeno da je taj pojas bitan za osiguravanje dodatnog kapaciteta i univerzalne pokrivenosti za bežične širokopojasne usluge, osobito u ruralnim, planinskim i otočnim područjima te za uporabu u zatvorenim prostorima. Zbog toga se korištene frekvencije u pojasu od 700 MHz od tog datuma u načelu više nisu mogle koristiti za pružanje usluga zemaljskog emitiranja (uvodna izjava 15.).
- (280) U Odluci (EU) 2017/899 prepoznata je mogućnost da države članice, prema potrebi i u skladu s pravilima o državnim potporama, nadoknade izravne troškove povezane s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, među ostalim kako bi se olakšao prelazak na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar, pri čemu se izričito navode standardi DVB-T2/HEVC (uvodna izjava 16.).
- (281) Komisija je na temelju pravila o državnim potporama ispitala niz mjera provedenih kako bi operatori DTT-a oslobodili pojas od 700 MHz, pri čemu nije iznijela prigovore na mjere koje su imale oblik financiranja zamjene i prilagodbe tehničke opreme potrebne za dovršetak konverzije frekvencija iz pojasa od 700 MHz u pojas ispod 700 MHz ⁽¹⁵⁵⁾. U tim je predmetima Komisija zaključila da se nefunkcioniranje tržišta može manifestirati u obliku problema s koordinacijom ako sudionici na tržištu nisu voljni dogovoriti zajednički vremenski raspored oslobađanja relevantnih frekvencija ili ako ne internaliziraju u dovoljnoj mjeri pozitivne učinke oslobađanja relevantnih frekvencija za društvo u cjelini. U tim predmetima mjere potpore nisu obuhvaćale tehnološku nadogradnju mreža DTT-a. Komisija je u tom pogledu već odobrila mjeru kojom se u Češkoj podupire zamjena opreme koja ovisi o frekvenciji, a koja se također primjenjuje na tri korisnika (Odluka u predmetu SA.55742).
- (282) Međutim, mjere koje uključuju potporu za tehnološke nadogradnje platforme DTT-a, čak i ako su povezane s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, mogu utjecati na postojeće stanje tržišnog natjecanja među tehnološkim platformama (npr. DTT-a, satelitske platforme, kabelaške platforme, IPTV-a) koje se mogu koristiti za televizijsko emitiranje. Obično se očekuje, a u pravilu i jest tako, da će tehnološka nadogradnja donijeti prednosti koje korisnici takvih mjera mogu komercijalno iskoristiti, pri čemu bi ti korisnici sami morali provesti tu nadogradnju da nema potpore. Kad je riječ o nadogradnji na standard DVB-T2/HEVC, najočitije su prednosti veći prijenosni kapacitet (za isti spektar) i bolja kompresija videozapisa, koji omogućuju povećanje broja televizijskih kanala koje mreža DTT-a može istodobno emitirati i/ili poboljšanje kvalitete videozapisa (npr. veća definicija videozapisa).
- (283) Zbog toga je Komisija pri ocjenjivanju tih mjera posebnu važnost pridala učinku poticaja i nefunkcioniranju tržišta, s obzirom na to da bi, osim u iznimnim okolnostima, operatori DTT-a trebali moći financirati tehnološke nadogradnje bez korištenja državne potpore.
- (284) Komisija je u travnju 2024. odobrila slovačku mjeru koja je uključivala potporu za nadogradnju na standard DVB-T2 za jednu od četiri mreže DTT-a te povezanu informativnu kampanju (Odluka u predmetu SA.55953). U tom je predmetu Komisija smatrala da postoje iznimne okolnosti koje opravdavaju javnu potporu tehnološkoj nadogradnji. Konkretno, Komisija je smatrala da bez potpore operator DTT-a u Slovačkoj ne bi imao nikakav poticaj da provede nadogradnju potrebnu za oslobađanje pojasa od 700 MHz, što bi ugrozilo kontinuitet i dostupnost usluga DTT-a krajnjim korisnicima nakon oslobađanja tog pojasa. Komisija je u tom pogledu uputila na silazni trend na slovačkom tržištu DTT-a (tj. smanjenje za najmanje 45 % na tržišni udio manji od 10 % u 2022. ⁽¹⁵⁶⁾) i nisku stopu prodora tehnologije DVB-T2 u Slovačkoj (tj. 80 % stanovništva bilo bi opremljeno kompatibilnim prijamnicima tek nakon 2024.) ⁽¹⁵⁷⁾. Nadalje, zbog smanjenja tržišnog udjela i odbijanja televizijskih

⁽¹⁵⁵⁾ Vidjeti Odluku Komisije od 12. prosinca 2018. o državnoj potpori SA.47258 (2017/N) – Njemačka – Prelazak u drugi dio spektra kao rezultat oslobađanja pojasa od 700 MHz, C(2018) 8356 final; Odluku Komisije od 2. kolovoza 2019. o državnoj potpori SA.51080 – Španjolska – Potpora za emitiranje audiovizualnog programa za pružatelje audiovizualnih usluga, C(2019) 5764 final.

⁽¹⁵⁶⁾ Točan tržišni udio i smanjenje tržišta DTT-a u Slovačkoj povjerljivi su podaci.

⁽¹⁵⁷⁾ Vidjeti uvodnu izjavu 12. i 64. Odluke u predmetu SA.55953: „smanjenje tržišta DTT-a u Slovačkoj: tržišni udio DTT-a 2013. iznosio je otprilike [10 % – 20 %], dok je 2022. iznosio [0 % – 10 %] (vidjeti uvodnu izjavu 9.), što znači da se relativni tržišni udio DTT-a smanjio za otprilike [45 % – 55 %]. [...] Slab prodor tehnologije DVB-T2 u Slovačkoj: prema procjenama slovačkih tijela većina kućanstava (oko 80 %) bit će opremljena televizijskim prijamnicima za signal DVB-T2 tek nakon 2024.”

kuća da financiraju nadogradnju pružatelj tih usluga nije mogao očekivati da će nadoknaditi troškove tehnološke nadogradnje. S druge strane, zbog tehničkih razloga prelazak na pojas ispod 700 MHz nije se mogao provesti bez nadogradnje.

- (285) U ovom predmetu prijavljenom mjerom podupire se tehnološka nadogradnja na naprednije standarde – DVB-T2/HEVC. Komisija je u odluci o pokretanju postupka primila na znanje pozitivne učinke mjere na razvoj i kontinuitet usluga DTT-a u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz te važnu ulogu medija, uključujući televizijske usluge, u socijalnoj koheziji, funkcioniranju demokracija i gospodarstvu općenito. Međutim, Komisija je preliminarno smatrala da mjera nadilazi ono što je potrebno za zadržavanje postojećeg stanja jer operatorima DTT-a omogućuje da ostanu konkurentni i da smanje troškove ulaganja koje drugi operatori, kao što su oni koji koriste satelitske tehnologije, moraju financirati privatnim sredstvima (uvodna izjava 89.).
- (286) U odluci o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnje i u pogledu učinka poticaja mjere. Komisija je potvrdila da tri operatora DTT-a koji su nositelji prava korištenja frekvencija možda nemaju komercijalni poticaj za oslobađanje određenog dijela spektra i prelazak u drugi dio spektra u korist pružatelja usluga bežičnih komunikacija kako je propisano Odlukom (EU) 2017/899 (uvodne izjave 109. i 110. odluke o pokretanju postupka). Međutim, Komisija je izrazila sumnju u to da prijavljena mjera ima učinak poticaja jer su postojale komercijalne koristi za operatore DTT-a koje bi ih mogle potaknuti da na vlastitu inicijativu ulažu u tehnološku nadogradnju: (i) prelazak podrazumijeva tehničku nadogradnju mreža, što povećava njihov kapacitet i kvalitetu; (ii) Digitalnom izmjenom operatorima se omogućilo da produlje valjanost svojih prava korištenja do 2030., što poboljšava predvidljivost ulaganja; (iii) ambicije čeških tijela da u budućnosti uvedu dvije dodatne mreže mogle bi se protumačiti kao pozitivni izgledi za razvoj tržišta (uvodne izjave 111. i 112. odluke o pokretanju postupka).
- (287) U dostavljenim očitovanjima jedan je korisnik podsjetio (odjeljak 4.3.5.) na to da operatori DTT-a nisu bili spremni ulagati u tehnološku nadogradnju u razdoblju 2017. – 2020. s obzirom na to da ciklus ulaganja u sektoru elektroničkih komunikacija u pravilu obuhvaća razdoblje od 12 do 15 godina i da operatori DTT-a još nisu ostvarili povrat ulaganja izvršenih u kontekstu prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju koji je dovršen 2012. Prijevremeno oslobađanje pojasa od 700 MHz (u lipnju 2020.) bilo je u suprotnosti i s postojećim komercijalnim ugovorima s televizijskim kućama i s ciklusom zamjene televizijskih prijemnika u kućanstvima. Korisnik je istaknuo da, iako se podatkovni kapacitet mreža povećao zbog prelaska na standard DVB-T2, nije mogao prodati cijeli kapacitet novih mreža i njegovi su se prihodi nakon tog prelaska čak smanjili. Češka se složila s tim primjedbama i navela da se općenito pretpostavlja da bi do prirodnog prelaska na tehnologiju DVB-T2 došlo u razdoblju 2022. – 2024., uz uvođenje jedne do dvije dodatne mreže za emitiranje u standardu DVB-T2 (uvodne izjave 97. i 98.).
- (288) Osim toga, Češka je objasnila da je češko tržište DTT-a bilo relativno stabilno unatoč smanjenju tržišnog udjela DTT-a (sa 60 % prije prelaska na 52,9 % u 2023.) (uvodne izjave 101. i 102.). Promet od DTT-a uglavnom proizlazi iz prihoda od televizijskih kuća koje emitiraju besplatne televizijske kanale i stoga u konačnici ovisi o tržištu televizijskog oglašavanja, koje se temelji na publici (uvodna izjava 102.). Za vrijeme prelaska glavni je rizik bio gubitak publike u slučaju nekontroliranog prelaska. Taj percipirani rizik potaknuo je televizijske kuće da pregovaraju o smanjenju naknada za operatore DTT-a nakon prelaska (uvodna izjava 103.).
- (289) Osim toga, unatoč povećanju broja emitiranih televizijskih kanala, Češka tvrdi da tri operatora DTT-a nisu mogla ostvariti komercijalnu korist od prelaska, da su se njihovi prihodi i profitabilnost smanjili te da su snosili znatne troškove ulaganja, a usluge za prijelazne mreže nisu se naplaćivale televizijskim kućama (uvodna izjava 105.).

- (290) Komisija smatra da, s obzirom na ciklus ulaganja od 12 do 15 godina i na to da je prijašnja znatna tehnološka nadogradnja DTT-a dovršena 2012., prethodno navedeni elementi potvrđuju da je nadogradnja mreža DTT-a u razdoblju 2017. – 2020. kako je predviđena u Planu tehničkog prelaska bila izvan uobičajenog ciklusa ulaganja za sva četiri operatora DTT-a, od kojih su tri korisnika morala upravljati radom prijelaznih mreža, a četvrti nije, ali je i dalje bio dužan koristiti unaprijedene tehnologije u svojoj konačnoj mreži. Čini se razumnim očekivati da bi operatori DTT-a nastavili primjenjivati svoj postojeći poslovni model koji se temelji na standardu DVB-T do isteka početnih ovlaštenja u razdoblju 2021. – 2024., što bi bilo u skladu i s njihovim postojećim komercijalnim ugovorima s televizijskim kućama. Osim toga, kako je podsjetilo društvo CRa, u strategiji iz 2016. prelazak na standard DVB-T2 već je opisan kao obvezni postupak kojem su televizijske kuće u više navrata odbile doprinijeti.
- (291) Češka i korisnici dodatno su se osvrnuli na sumnje koje je Komisija izrazila u uvodnoj izjavi 124. točki (a) odluke o pokretanju postupka u pogledu više elemenata, konkretno: (i) češka tijela i industrija zemaljske televizije utvrdili su prednosti standarda DVB-T2 i HEVC nekoliko godina prije obveze oslobađanja pojasa od 700 MHz; (ii) u godišnjem izvješću društva CRa za 2011. navedeno je da bi standard DVB-T2 mogao pomoći u razvoju njegova poslovanja; i (iii) društvo CRa već je testiralo tehnologiju DVB-T2 u 2012. U tom je pogledu objašnjeno da su eksperimentalna testiranja tehnologije DVB-T2 provedena 2012. te da je uobičajeno da operatori ulažu u provjeru novih tehnologija, ali to ne znači da će ih odmah uvesti (uvodna izjava 100.). Na primjer, društvo CRa testiralo je tehnologiju DVB-T još 1999., ali nije provelo njezino uvođenje do 2012. (uvodna izjava 181.). Slično tomu, navođenje tehnologije DVB-T2 u godišnjem izvješću društva CRa za 2011. nije nužno podrazumijevalo nikakav vremenski okvir za njezinu buduću komercijalnu upotrebu (uvodna izjava 182.). Komisija smatra da su ta objašnjenja razumna jer i nadležna tijela i operatori mogu pokazati interes za nove standarde emitiranja i kodiranja te čak provesti eksperimentalna testiranja takvih tehnologija znatno prije njihove komercijalne upotrebe.
- (292) Međutim, činjenica da je regulatorna intervencija potaknula operatore DTT-a da ulažu izvan svojeg uobičajenog ciklusa ulaganja nije dovoljna za zaključak da korisnici nisu imali poticaj za ulaganje na vlastitu inicijativu. Konkretno, rad prijelaznih mreža donosi najviše koristi trima operatorima DTT-a jer im omogućuje prelazak na unaprijedenu tehnologiju uz istodobno smanjenje rizika od gubitka publike u tom postupku. Nadalje, oprema obuhvaćena naknadom djelomično se ponovno koristi u konačnim mrežama. Kako je detaljno razmotreno u odjeljku 5.3.2.4.3., prijavljena mjera uključuje naknadu za računovodstvenu amortizaciju opreme za vrijeme njezine upotrebe u prijelaznim mrežama, ali ta računovodstvena amortizacija nadilazi stvarno trošenje i habanje opreme. Stoga Komisija smatra da prijavljena mjera doprinosi i financiranju nadogradnje konačnih mreža.
- (293) Osim toga, Komisija je u uvodnoj izjavi 124. točkama od (b) do (e) odluke o pokretanju postupka već navela da postoje drugi elementi koji bi mogli pozitivno utjecati na tržišne izgled operatora DTT-a i potaknuti ih na ulaganje u tehnološku nadogradnju (čak i izvan uobičajenog ciklusa ulaganja). Prvo, kad su operatori DTT-a počeli pripremati tehnološku nadogradnju, mogli su razumno očekivati produljenje valjanosti svojih prava korištenja do 2030. na temelju Digitalne izmjene i kako je već predviđeno u strategiji iz 2016. Ulaganjem u razdoblju 2017. – 2020. mogli su razumno očekivati amortizaciju svojeg ulaganja do tog roka, što ukazuje na predvidljivost ulaganja. Drugo, izvorne mreže DTT-a gotovo su dosegnule puni kapacitet, a konkurentne televizijske platforme kao što je satelitska već su nadgradile svoje sustave, što im je omogućilo da poboljšaju kvalitetu svojeg sadržaja. Zbog konkurentskog pritiska operatori DTT-a morali su ulagati u tehnološku nadogradnju kako bi zadržali svoj položaj na tržištu i kako ne bi izgubili krajnje korisnike. Tehnološka nadogradnja omogućila je platformi DTT-a da općenito zadrži svoj tržišni udio. Naposljetku, češka tijela već su bila objavila svoje planove za dodavanje dviju novih mreža DTT-a, što je upućivalo na to da postoji komercijalni interes za razvoj te platforme.
- (294) U toj situaciji, u kojoj rad prijelaznih mreža nudi jasne komercijalne koristi trima operatorima DTT-a, u kojoj se naknadom djelomično financiraju i troškovi ulaganja u unaprijedene konačne mreže i u kojoj su postojali pozitivni tržišni izgledi s predvidljivošću ulaganja do 2030., vrlo je važno utvrditi bi li korisnici proveli ulaganja na vlastitu inicijativu.

- (295) Unatoč činjenici da je Komisija postavila pitanje o gospodarskim izračunima provedenima u trenutku kad je ulaganje započelo u okviru kojih se uspoređivao dodatni učinak ubrzanog prelaska (u smislu profitabilnosti operatora) (uvodna izjava 143. odluke o pokretanju postupka), ni Češka ni korisnici nisu dostavili tadašnje poslovne planove za scenarij sporijeg prelaska (tj. u razdoblju 2022. – 2024.) niti su usporedili te poslovne planove sa scenarijem ubrzanog prelaska koji je Češka propisala. Češka je tvrdila da ti poslovni planovi nisu postojali u trenutku u kojem je mjera prvotno predviđena (uvodna izjava 134.) i uputila je na ažuriranu studiju ADL-a. Međutim, Komisija napominje da, iako je u ažuriranoj studiji ADL-a analizirano više scenarija ((i) nadogradnja na standard DVB-T2 s paralelnim emitiranjem, (ii) nadogradnja na standard DVB-T2 bez paralelnog emitiranja i (iii) zadržavanje standarda DVB-T uz pretpostavku smanjenja pokrivenosti) i iznesena je kvalitativna i kvantitativna procjena troškova različitih scenarija (uvodna izjava 45.), u njoj nisu procijenjeni potencijalni prihodi ni učinak tehnološke nadogradnje na profitabilnost operatora DTT-a. Nadalje, u ažuriranoj studiji ADL-a ti scenariji nisu uspoređeni sa scenarijem sporijeg prelaska (tj. u razdoblju 2022. – 2024.), za koji je Češka objasnila da je odbačen u ranoj fazi (bilješka 87.). Komisija napominje da nije primila ni *ex post* rekonstrukciju tadašnjih poslovnih planova.
- (296) Komisija potvrđuje da *ex post* informacije o tržištu DTT-a koje su dostavila češka tijela pokazuju da su u godinama neposredno nakon prelaska društva CRa i DB ostvarila niže prihode i imala manju profitabilnost. Međutim, čak i ako bi prelazak kratkoročno mogao dovesti do manje profitabilnosti, mogao bi imati pozitivne učinke u duljem vremenskom razdoblju (pod pretpostavkom da niži prihodi i manja profitabilnost stvarno proizlaze iz prelaska, a ne drugih uzroka, kao što je interes krajnjih korisnika da koriste raznovrsnije usluge i kanale koje pružaju druge platforme). Osim toga, ubrzana računovodstvena amortizacija isto tako može dovesti do manje profitabilnosti u kratkoročnom razdoblju. Nadalje, bez analize protučinjeničnog scenarija ne može se utvrditi je li prelazak zapravo spriječio lošiji financijski ishod (npr. gubitak publike u korist drugih platformi) do kojeg bi potencijalno došlo da nisu provedena ulaganja. U svakom slučaju, Komisija navodi da se profitabilnost društava CRa i DB nije činila ugroženom nakon što su provela ulaganja u prelazak. Konkretno, profitabilnost društva CRa na razini grupe bila je na sličnoj razini prije (tj. 2017.) i nakon prelaska (tj. 2023.). Profitabilnost društva DB smanjila se nakon prelaska, ali je njegova profitna marža ostala na [0 – 50] % (uvodna izjava 106.).
- (297) Kad je riječ o trećem korisniku, kući Česká televize, Komisija smatra da njezin poslovni plan nije bio ugrožen zbog prelaska s obzirom na to da je riječ o javnoj radiotelevizijskoj kući čiji je proračun znatno veći od troškova rada prijelazne mreže i čiji glavni izvor financiranja ne ovisi o oglašavanju ⁽¹⁵⁸⁾.
- (298) U toj situaciji Komisija smatra da Češka nije dokazala da je smanjenje prihoda i profitabilnosti društava CRa i DB neposredno nakon prelaska uzrokovala regulatorna intervencija (ili pak druga tržišna kretanja). Češka isto tako nije kvantificirala drukčiji učinak (ako postoji) regulatorne intervencije na srednjoročnu profitabilnost operatora DTT-a. Uzimajući u obzir nepostojanje poslovnih planova i razvoj platforme za DTT nakon prelaska, Komisija smatra da Češka nije opravdala tvrdnju da regulatorni troškovi nadmašuju potencijalne pozitivne komercijalne koristi za operatore.
- (299) U svakom slučaju, čak i pod pretpostavkom da su regulatorni troškovi mogli nadmašiti potencijalne komercijalne koristi (ili čak pod pretpostavkom da nema komercijalnih koristi), ništa ne upućuje na to da bi mogući učinak na profitabilnost operatora DTT-a predstavljao rizik za kontinuitet platforme DTT-a. Osim toga, Komisija smatra da *ex post* podaci dodatno potvrđuju da je tržište DTT-a stabilno i da regulatorne obveze nisu znatno utjecale na tri korisnika (društva CRa i DB ostala su profitabilna nakon prelaska, a proračun kuće Česká televize znatno

⁽¹⁵⁸⁾ Proračun kuće Česká televize 2019. iznosio je otprilike 260 milijuna EUR. Ta se televizijska kuća financira televizijskim pristojbama koje plaćaju sva kućanstva i pravni subjekti koji su vlasnici televizijskog prijamnika ili bilo kojeg drugog prijamnika televizijskog signala. Televizijske pristojbe glavni su izvor financiranja, uz oglašavanje i druge aktivnosti. (Izvor: Povijest – stranice na engleskom jeziku – Česká televize).

premašuje troškove upravljanja radom prijelazne mreže). Komisija stoga smatra da su operatori DTT-a mogli apsorbirati regulatorne troškove. To dodatno potvrđuje kontinuirana profitabilnost navodnih korisnika bez isplate potpore. Osim toga, tržište DTT-a ostalo je relativno stabilno nakon prelaska, što bi trebalo jamčiti stabilnost ulaganja, iako se tržišni udio smanjio sa 60 % na 52,9 %. Za razliku od toga, u situaciji koja se ocjenjivala u Odluci u predmetu SA.55953 tržišni udio DTT-a u Slovačkoj naglo se smanjio za najmanje 45 %, pri čemu je nakon prelaska taj tržišni udio iznosio manje od 10 %.

- (300) Na taj se predmet pozvala i Češka, tvrdeći da, kao i slovački operatori DTT-a, češki operatori nisu imali komercijalni poticaj za nadogradnju svojih mreža u roku potrebnom za oslobađanje pojasa od 700 MHz (uvodne izjave 92., 95. i 96.). Češka je navela da bi, ako Komisija ne odobri prijavljenu mjeru, to moglo dovesti do nejednakog postupanja među državama članicama. Komisija ne smatra da ocjena u ovom predmetu može dovesti do nejednakog postupanja prema državama članicama jer predmetne situacije nisu usporedive (kako je prethodno objašnjeno) te navodi da svaki predmet nastoji ocijeniti zasebno.
- (301) Komisija stoga zaključuje da prijavljena mjera nema učinak poticaja. Budući da prijavljena mjera nema učinak poticaja, njome se ne može olakšati razvoj gospodarske djelatnosti. Već samo zbog toga prijavljena mjera ne može se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a. Komisija ipak radi cjelovitosti ocjenjuje i druge uvjete koji su potrebni kako bi se mjera smatrala spojivom s unutarnjim tržištem na temelju te odredbe.

5.3.2. *Potpora ne smije neopravdano utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu*

- (302) Kako bi mogla donijeti zaključak da mjera nema neopravdan utjecaj na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu, Komisija mora ispitati pozitivne učinke mjere i utvrditi jesu li njezini negativni učinci svedeni na najmanju moguću mjeru, odnosno je li mjera nužna, primjerena i proporcionalna.

5.3.2.1. *Pozitivni učinci potpore*

- (303) U uvodnim izjavama 118. i 119. odluke o pokretanju postupka Komisija je preliminarno smatrala da mjera ima pozitivne učinke jer olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti koje su važne za dobro funkcioniranje medijskog okruženja i medijski pluralizam, za funkcionalne demokracije te za gospodarstva država članica. Mediji općenito, uključujući televizijske usluge, imaju važnu ulogu u socijalnoj koheziji jer omogućuju široku pokrivenost stanovništva, posebno u ruralnim područjima.
- (304) Jedan se podnositelj pritužbe složio s tim da su medijsko okruženje koje dobro funkcionira i medijski pluralizam važni za funkcionalne demokracije i gospodarstva, no tvrdio je da su pozitivni učinci mjere ograničeni. Konkretno, naveo je da ne postoji pravna odredba ili ugovorno jamstvo koji bi spriječili komercijalne televizijske kuće da kodiraju programe koji se emitiraju u standardu DVB-T2 (uvodna izjava 153.).
- (305) Češka se nije složila s tvrdnjom da su pozitivni učinci ograničeni s obzirom na to da različite tehnološke platforme primjenjuju različite gospodarske modele. Kad je riječ o DTT-u, dominantan je model emitiranje besplatne televizije, u okviru kojeg troškove prijenosa televizijskog signala televizijske kuće plaćaju operatorima DTT-a, a taj je prijenos za gledatelje besplatan. U slučaju alternativnih platformi gledatelji plaćaju i prijenos signala i sadržaj (uvodna izjava 136.). Češka je isto tako objasnila da je prelazak na standard DVB-T2/HEVC doveo do bolje opremljenosti kućanstava prijamnom opremom, što je pogodovalo i drugim konkurentnim platformama za distribuciju televizijskog signala (uvodna izjava 137.).
- (306) Komisija smatra da je platforma DTT-a u trenutku prelaska bila, i da i dalje jest, glavna platforma za pružanje usluga besplatne televizije u Češkoj. Prije prelaska (tj. 2017.) 60 % stanovništva se, kad je riječ o televizijskim uslugama, oslanjalo na tu platformu (uvodna izjava 101.). Nadalje, jedan korisnik uputio je na studije koje ukazuju na to da se zamjena platforme DTT-a drugim platformama ne može očekivati u zemljama s velikim prodorom DTT-a kao što je Češka (uvodna izjava 212.).

- (307) Osim toga, Komisija napominje da regulatorne mjere koje je donijela Češka doprinose ispunjavanju obveza utvrđenih u Odluci (EU) 2017/899, odnosno oslobađanju pojasa od 700 MHz od usluga zemaljskog emitiranja. Prijavljenom mjerom olakšava se i prelazak na tehnologije koje učinkovito koriste spektar, kao što su DVB-T2 i HEVC.
- (308) Međutim, Komisija smatra da pozitivni učinci na koje se poziva Češka nisu rezultat prijavljene mjere, s obzirom na to da naknada nije imala učinak poticaja na operatore DTT-a (uvodna izjava 301.), nego regulatornih mjera kojima se predviđaju prijelazne mreže u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz. Stoga, iako su regulatorne mjere čiji je cilj bio osigurati kontinuitet usluga DTT-a za vrijeme oslobađanja pojasa od 700 MHz (tj. rada prijelaznih mreža) imale pozitivne učinke jer se njima nastojalo olakšati obavljanje djelatnosti korisnika, naknada za tehnološku nadogradnju na standard DVB-T2 koja je podrazumijevala izgradnju i rad prijelaznih mreža nije imala pozitivne učinke na razvoj tih djelatnosti (ili su ti učinci bili ograničeni) jer se nije moglo utvrditi da je mjera potaknula ta tri korisnika da poduzmu radnje koje ne bi poduzeli bez te mjere niti da je ta naknada bila nužna za razvoj njihovih djelatnosti (odjeljak 5.3.2.2.2. u nastavku).
- (309) Komisija stoga zaključuje da prijavljena mjera nema pozitivne učinke (ili su ti učinci bili ograničeni).

5.3.2.2. Nužnost mjere

5.3.2.2.1. Nužnost mjere na temelju Odluke (EU) 2017/899

- (310) Državna potpora trebala bi biti namijenjena situacijama u kojima može donijeti znatno poboljšanje koje tržište ne može samo ostvariti. U odluci o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnje u pogledu nefunkcioniranja tržišta i toga je li naknada prihvatljivih troškova nužna za postizanje cilja neometanog oslobađanja pojasa od 700 MHz, a posebno u pogledu toga mogu li se prihvatljivi troškovi smatrati izravnim troškovima u smislu Odluke (EU) 2017/899.
- (311) U uvodnim izjavama 122. i 123. odluke o pokretanju postupka Komisija je potvrdila da je u prethodnim predmetima zaključila da pristup spektru i njegovo korištenje reguliraju nacionalna tijela i da je postupak oslobađanja pojasa od 700 MHz do 2020. regulatorna mjera koordinirana na razini EU-a te stoga ne ovisi o tržištu. Sudionici na tržištu neće nužno biti voljni dobrovoljno dogovoriti zajednički vremenski raspored (problem s koordinacijom) ili ne uzimaju u obzir pozitivne učinke (pozitivne vanjske učinke) oslobađanja spektra i promjene konfiguracija mreže, uključujući standard prijenosa (vidjeti i uvodnu izjavu 281. i bilješku 156.). Razlog je taj što operatori obično planiraju svoje poslovanje do isteka valjanosti dodjela spektra, a njihova je valjanost dulja od roka za oslobađanje pojasa od 700 MHz.
- (312) U uvodnoj izjavi 126. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju u to da je naknada prihvatljivih troškova nužna za postizanje cilja neometanog oslobađanja pojasa od 700 MHz, a posebno u pogledu toga mogu li se oni mogu smatrati izravnim troškovima u smislu članka 6. Odluke (EU) 2017/899 (uvodna izjava 126. odluke o pokretanju postupka). Komisija je izrazila sumnje i u pogledu potrebe za uspostavom prijelaznih mreža prije pokretanja konačnih mreža (uvodna izjava 128. odluke o pokretanju postupka) i potrebe za razdobljem istodobnog emitiranja (uvodna izjava 130. odluke o pokretanju postupka). Komisija je zatražila očitovanja o potrebi za naknadom troškova opreme za emitiranje u tehnologiji DVB-T2 (konkretno u svrhu sprečavanja znatnih smetnji), opreme koja podržava standard kompresije HEVC i druge opreme (uvodna izjava 129. točke od (a) do (c) odluke o pokretanju postupka).
- (313) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 311., reguliranje radiofrekvencijskog spektra provode nacionalna tijela u skladu s okvirom Unije. Utvrđivanje tehničkih standarda emitiranja (tj. propisivanje uvođenja standarda DVB-T2/HEVC) dio je tih regulatornih ovlasti. Osim toga, u Odluci (EU) 2017/899 državama članicama preporučeno je da za potrebe oslobađanja pojasa od 700 MHz razmotre nadogradnju na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar, pri čemu

se izričito navode standardi DVB-T2/HEVC (uvodna izjava 16.). Učinkovito korištenje spektra jedno je od glavnih vodećih načela regulatornog okvira EU-a ⁽¹⁵⁹⁾. Stoga, iako se Odlukom (EU) 2017/899 ne nameće prelazak na učinkovitije tehnologije, državama članicama ostavljeno je diskrecijsko pravo da predvide takve mjere u postupku oslobađanja pojasa od 700 MHz u skladu s nacionalnim okolnostima.

- (314) Češka je dostavila niz argumenata u kojima je objasnila zbog čega smatra da je u postupku oslobađanja pojasa od 700 MHz nužna tehnološka nadogradnja (uvodna izjava 111.), a posebno je istaknula nemogućnost provedbe izravne prenamjene frekvencija bez tehnološke nadogradnje zbog međunarodne koordinacije frekvencija. Bez nadogradnje Češka bi bila izložena ozbiljnim poremećajima televizijskog emitiranja putem DTT-a, znatnom gubitku dostupnosti signala, nemogućnosti da zadrži postojeće četiri mreže DTT-a s pokrivenošću od 98 % te ne bi mogla ostvariti cilj politike, a to je uvođenje dviju dodatnih mreža DTT-a. Osim toga, postojeće mreže DVB-T ne bi bile u skladu sa standardom koji koriste susjedne zemlje (posebno Njemačka, Austrija i Poljska).
- (315) U tom su pogledu češka tijela prvo tvrdila da je korištenje velikih SFN-a s tehnologijom DVB-T2 bilo nužno za učinkovitu preraspodjelu preostalog spektra, što nije bilo moguće uz tehnologiju DVB-T jer bi došlo do smetnji i gubitka pokrivenosti (vidjeti uvodnu izjavu 64. odluke o pokretanju postupka i tablicu u njoj). Češka je objasnila i da nije koristila velike SFN-e u mreži 4 kako bi se njezino emitiranje moglo regionalizirati, ali je odlučila u svim mrežama koristiti iste standarde. Ako društvo DB ne primi naknadu za rad prijelazne mreže 13 za potrebe mreže 4, to bi društvo bilo u nepovoljnom položaju (uvodna izjava 111. točka 6.).
- (316) Drugo, prijelazne mreže bile su nužne kako bi se izbjegli poremećaji i kako bi se potaknulo kućanstva da zamijene svoju prijamnu opremu i upoznaju se s emitiranjem u tehnologiji DVB-T2 (uvodna izjava 112. točka 1.). Prelazak na standard DVB-T2 korištenjem prijelaznih mreža u razdoblju istodobnog emitiranja ne bi se mogao izvesti nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz zbog smanjene raspoloživosti spektra (uvodna izjava 112. točka 3.). Naime, nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz postojeće bi mreže iscrpile raspoloživi spektar u pojasu ispod 700 MHz te se stoga ne bi bilo moguće uspostaviti dodatne mreže nužne za obavljanje paralelnog emitiranja (tj. u ovom predmetu, prijelazne mreže).
- (317) Treće, kad je riječ o nadogradnji na standard kompresije HEVC, Češka je navela da je bilo nužno osigurati i dovoljan kapacitet za emitiranje programa potrebne kvalitete. Korištenje starijih standarda kompresije (npr. AVC/H.264) dovelo bi do potrebe za ograničavanjem broja dostupnih programa ili smanjenjem njihove kvalitete. HEVC je moderan standard koji ispunjava trenutačne i buduće zahtjeve za digitalnu radiodifuziju i kompatibilan je sa standardima u susjednim zemljama (uvodna izjava 111. točka 7.).
- (318) Korisnici su dodatno pojasnili prethodno navedene argumente Češke (odjeljak 4.3.6.). Međutim, jedan je podnositelj pritužbe ustajao na tvrdnji da su druge države članice mogle osloboditi pojas od 700 MHz bez potrebe za tehnološkom nadogradnjom (odjeljak 4.2.4.).
- (319) S obzirom na navedeno Komisija smatra da u odluci Češke da u postupku oslobađanja pojasa od 700 MHz odredi obvezu tehnološke nadogradnje mreža DTT-a i korištenje prijelaznih mreža (bez obzira na zaključak o razumnosti njegova trajanja ⁽¹⁶⁰⁾) nije bilo očite pogreške. Konkretno, Komisija navodi da je Češka potvrdila da izravna prenamjena bez nadogradnje nije bila moguća zbog međunarodne koordinacije frekvencija i da ne bi omogućila zadržavanje postojećih četiriju mreža DTT-a s pokrivenošću od 98 % bez znatnog smanjenja dostupnosti signala. Podnositelj pritužbe nije potkrijepio svoju tvrdnju da je izravna prenamjena bila moguća u situaciji u Češkoj i da takav scenarij nije podrazumijevao rizike, a Komisija nije utvrdila druge informacije koje bi upućivale na točnost te tvrdnje. Osim toga, Češka je potvrdila da je korištenje velikih SFN-a koji koriste tehnologiju DVB-T2 bila ključna za prelazak bez stvaranja smetnji ⁽¹⁶¹⁾.

⁽¹⁵⁹⁾ Vidjeti, na primjer, uvodnu izjavu 23. Direktive (EU) 2018/1972 od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija, SL L 321, 17.12.2018., str. 36.

⁽¹⁶⁰⁾ Trajanje razdoblja istodobnog emitiranja ocjenjuje se u odjeljku o proporcionalnosti (odjeljak 5.3.2.4.).

⁽¹⁶¹⁾ Iz tablice u uvodnoj izjavi 64. odluke o pokretanju postupka vidljivo je da bi otprilike 1,7 osoba koje primaju televizijski signal putem multipleksa Mux21 i 1,8 milijuna osoba koje primaju taj signal putem multipleksa Mux22 imalo smetnje da su operatori pokušali uspostaviti velike SFN-e koristeći standard DVB-T umjesto standarda DVB-T2.

- (320) Komisija smatra i da razdoblje istodobnog emitiranja pri nadogradnji tehnologije mreža (bez obzira na zaključak o razumnosti njegova trajanja) može smanjiti poremećaje i društvene troškove na najmanju moguću mjeru, što znači da je riječ o razumnoj praksi za osiguravanje kontinuiteta emitiranja. Komisija napominje da je rad prijelaznih mreža bilo nužno kako bi se provelo razdoblje istodobnog emitiranja tijekom kojeg su se dvije tehnologije emitiranja (tj. DVB-T i DVB-T2) koristile istodobno. Osim toga, da je Češka odlučila provesti tehnološku nadogradnju nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz (npr. 2024.), preostali spektar raspoloživ za usluge DTT-a ne bi bio dovoljan za uspostavu tih prijelaznih mreža, što bi onemogućilo uvođenje razdoblja istodobnog emitiranja kao regulatorne intervencije u budućoj nadogradnji mreža.
- (321) Komisija napominje i da je odabir standarda kompresije HEVC bio razuman u kontekstu prelaska na tehnologije koje učinkovitije koriste spektar, na čije se razmatranje i primjenu poziva države članice u Odluci (EU) 2017/899.
- (322) S obzirom na navedeno Komisija prihvaća da se na regulatorne obveze koje je Češka uvela u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz primjenjuje njezino diskrecijsko pravo i da se njima ostvaruju određeni regulatorni ciljevi od javnog interesa. Budući da su prihvatljivi troškovi koji su obuhvaćeni prijavljenom mjerom (troškovi uspostave i rada prijelaznih mreža) nastali kako bi se ispunile te regulatorne obveze uvedene u kontekstu oslobađanja pojasa od 700 MHz, moglo bi se smatrati da je riječ o izravnim troškovima prelaska ili prenamjene spektra u smislu članka 6. Odluke (EU) 2017/899. Međutim, kako bi se naknada tih troškova smatrala nužnom, ona se mora odnositi na situaciju u kojoj taj cilj tržište ne bi moglo ostvariti samo, što znači da bi trebala biti usmjerena na uklanjanje nefunkcioniranja tržišta.

5.3.2.2.2. Nefunkcioniranje tržišta

- (323) U tom će kontekstu Komisija ocijeniti je li potpora u ovom slučaju nužna i usmjerena na rješavanje situacije u kojoj može dovesti do znatnog poboljšanja koje tržište ne bi moglo samo ostvariti, na primjer uklanjanjem nefunkcioniranja tržišta. Ocjenjivanje nefunkcioniranja tržišta u ovom je predmetu relevantno jer bi, u slučaju da je tržište samo moglo pokriti troškove rada prijelaznih mreža, potpora dovela do neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja na tržištu usluga radiodifuzijskog emitiranja u Češkoj.
- (324) Prvo, Komisija razlikuje regulatorne obveze koje je uvela Češka (tj. nadogradnju na standard DVB-T2/HEVC i rad prijelaznih mreža) i prijavljenu mjeru (tj. onu čiji je cilj nadoknaditi troškove povezane s radom prijelaznih mreža). Iako bi same regulatorne mjere mogle biti korisne za razvoj DTT-a (uvodne izjave od 267. do 269.) i imati pozitivne učinke (uvodne izjave 306. i 307.), Komisija smatra da naknada nema učinak poticaja jer su tri operatora DTT-a mogla apsorbirati regulatorne troškove koje je uvela Češka a da sr pritom ne ugrozi kontinuitet usluga DTT-a (uvodna izjava 292.). Upravo suprotno, udio usluga DTT-a među uslugama televizijskog emitiranja ostao je relativno stabilan u Češkoj, među ostalim i nakon prelaska (udio od 52,9 % u 2023.) (uvodna izjava 102.). Ako ne postoji iznimna situacija, koju Komisija u ovom slučaju nije mogla utvrditi (niti su podneseni dokazi o postojanju te iznimne situacije), od poduzetnika se očekuje da snose troškove koji su svojstveni njihovoj gospodarskoj djelatnosti.
- (325) Stoga činjenica da bi se ulaganje provelo i da nije bilo mjere upućuje na to da prijavljena mjera ne dovodi do znatnog poboljšanja koje tržište ne bi moglo samo ostvariti. Osim toga, čak i pod pretpostavkom da su troškovi regulatornih obveza koje je uvela Češka mogli nadmašiti dodatne koristi za tri korisnika (uvodna izjava 299.), Komisija je utvrdila da su ta tri korisnika mogla apsorbirati te troškove kako bi ispunila regulatorne obveze. Komisija podsjeća na to da su troškovi regulatornih obveza svojstveni gospodarskoj djelatnosti operatora i da bi ih u načelu trebali snositi poduzetnici koji posluju na tom tržištu. U svakom slučaju, tržišni nedostatak (i stoga nužnost potpore) ne može se temeljiti na potrebi da se očuva određena razina profitabilnosti korisnika predviđene mjere.

- (326) Osim toga, nužnost prijavljene mjere negira i činjenica da je društvo CDG nadogradilo mrežu 3 na konačnu mrežu 23 bez ikakve naknade. Istodobno emitiranje koje se odnosi na televizijsko emitiranje mreže 3 omogućeno je korištenjem prijelazne mreže 12 čijim je radom upravljalo društvo CRA, pri čemu je CDG društvo kći grupe CRA. Međutim, činjenica je da su tri korisnika mogla ponovno koristiti djelomično subvencioniranu opremu u svojim konačnim mrežama, dok je društvo CDG u potpunosti pokrilo te troškove bez ikakve javne potpore.
- (327) Jedan je korisnik u tom pogledu tvrdio da je Češka morala pronaći kompromisno rješenje prihvatljivo operatorima DTT-a koji su imali prava korištenja frekvencija u pojasu 700 MHz jer bi se u protivnom izložila riziku od dugotrajnih sporova i međunarodne arbitraže (uvodna izjava 196.). Međutim, nefunkcioniranje tržišta ne može se utvrditi na temelju mogućeg rizika od sudskih sporova, ali potrebno je utvrditi bi li tržište ostvarilo isti ishod da nije bilo naknade obuhvaćene prijavljenom mjerom. Nadalje, prijavljena mjera ne odnosi se na nagodbu u okviru postupka za naknadu štete nego na naknadu regulatornih troškova.
- (328) U svakom slučaju, Komisija napominje da su prethodno već uvedene mjere kojima se osigurava da korisnici nastave obavljati svoje djelatnosti pružanja usluga DTT-a nakon oslobađanja pojasa od 700 MHz i nakon prvotnog datuma isteka valjanosti prava korištenja u tom pojasu. Češka je na zahtjev triju korisnika produljila valjanost prava korištenja spektra za pružanje usluga DTT-a te je istodobno pružila državnu potporu za nadogradnju i ponovno podešavanje mreža DTT-a (Odluka u predmetu SA.55742). Pri provedbi ulaganja potrebnih za ispunjavanje regulatornih obveza uvedenih radi oslobađanja pojasa od 700 MHz tri su korisnika nužno uzela u obzir te elemente, a pritom su snosili rizik jer u tom trenutku Komisija nije donijela odluku o odobravanju prijavljene mjere, a potpora je uvjetovana donošenjem te odluke.
- (329) Stoga se mjera ne može smatrati nužnom jer nije usmjerena na uklanjanje nefunkcioniranja tržišta.

5.3.2.3. Primjerenost mjere

- (330) Mjera potpore ne može se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem ako nije primjerena, odnosno ako se isti ishod može postići drugim, manje narušavajućim politikama ili instrumentima potpore. Komisija je u odluci o pokretanju postupka navela više mogućih pristupa za postizanje istih ciljeva.

5.3.2.3.1. Pitanje moguće dostatnosti vlastitih interesa operatora DTT-a

- (331) Uzimajući u obzir mogući vlastiti interes operatora DTT-a za ulaganje u tehnološku nadogradnju, Komisija je izrazila sumnju u tvrdnju da regulatorna obveza ne bi bila dostatna kao najprikladniji instrument za postizanje istog cilja (uvodna izjava 137. odluke o pokretanju postupka). Komisija je izrazila i stajalište da bi prijevremeno oduzimanje prava i novi postupak dodjele prava korištenja spektra za radiodifuzijske usluge koje se emitiraju korištenjem standarda DVB-T2/HEVC mogli biti prikladniji i manje ograničavajući za postizanje cilja mjere (uvodna izjava 137. odluke o pokretanju postupka).
- (332) Komisija smatra da su tri operatora DTT-a mogla snositi regulatorne troškove koji su svojstveni gospodarskoj djelatnosti operatora DTT-a a da se pritom ne ugrozi kontinuitet usluga DTT-a (uvodna izjava 329.). Slično tomu, Komisija smatra i da prijavljena mjera nema učinak poticaja (uvodna izjava 301.).
- (333) Komisija stoga smatra da bi, uzimajući u obzir da bi nastanak troškova ulaganja bio u interesu operatora DTT-a, uvođenje regulatornih obveza bilo dostatno za postizanje željenih ciljeva Češke, odnosno za osiguravanje kontinuiteta pružanja usluga na platformi DTT-a i prelazak tih usluga u pojas ispod 700 MHz uz istodobnu tehnološku nadogradnju, bez potrebe za naknadom za rad prijelaznih mreža. Stoga bi uvođenje samo takvih regulatornih obveza, bez naknade prihvatljivih troškova, bilo primjerenije.

5.3.2.3.2. Pitanje moguće dostatnosti informativne kampanje / kampanje certificiranja

- (334) U odluci o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju i u tvrdnju da informativne kampanje / kampanje certificiranja ne bi bile dostatne za informiranje krajnjih korisnika o potrebi za zamjenom prijamne opreme. Komisija je navela da se, uzimajući u obzir da je certifikacija televizijskih prijemnika koji koriste standard DVB-T2 započela 2016., činjenica da se prodaja kompatibilne opreme od 2016. povećala ne čini dostatnom, ako uopće relevantnom, za dokazivanje primjerenosti korištenja prijelaznih mreža radi utvrđivanja spojivosti mjere. Naprotiv, navela je da je certifikacija možda mogla biti dostatna da se kućanstvima do 2020. osigura pristup televizijskim uslugama koje su prešle u drugi dio spektra (uvodne izjave 133. i 134. odluke o pokretanju postupka). Komisija je tvrdila i da se dugo razdoblje istodobnog emitiranja koje je započelo 2017. ne čini primjerenim jer je informativna kampanja započela tek u listopadu 2019. i jer se oslobađanje pojasa od 700 MHz očekivalo do lipnja 2020. (uvodna izjava 135. odluke o pokretanju postupka).
- (335) Češka je ustrajala na tome da su podaci o povećanju prodaje kompatibilne prijamne opreme relevantni za trajanje istodobnog emitiranja, tvrdeći da su povećanje prodaje kompatibilne prijamne opreme i široko prihvaćanje opreme važan pokazatelj primjerenosti pristupa paralelnog emitiranja (uvodna izjava 116.).
- (336) Češka je pojasnila da je informativna kampanja koja je povezana s isključivanjem postojećih mreža DVB-T pokrenuta tek u listopadu 2019. Međutim, drugi dijelovi informativne kampanje pokrenuti su već nakon donošenja strategije iz 2016. sredinom te godine (uvodna izjava 116.). S druge strane, jedan podnositelj pritužbe naveo je da ta tvrdnja nije dostatno potkrijepljena dokazima. Prema njegovu mišljenju, informativna kampanja na nacionalnoj razini započela je tek u listopadu 2019. (uvodna izjava 150.). Jedan od korisnika naveo je da su informativnu kampanju provodili i operatori DTT-a, koji su je uglavnom izravno financirali (uvodna izjava 199.). Korisnik je ustrajao na tome da su prijelazne mreže znatno smanjile negativne socijalne učinke i osigurale kontinuitet televizijskih usluga, što je motiviralo uvoznike (uvodna izjava 200.).
- (337) Komisija je već objasnila da naknada za troškove istodobnog emitiranja nema učinak poticaja jer bi ta tri korisnika provela ulaganje na vlastitu inicijativu (uvodna izjava 301.) te da prijavljena mjera nije nužna (uvodna izjava 329.). S obzirom na te zaključke i neovisno o tome kad je kampanja certificiranja stvarno započela, Komisija smatra da se informativnom kampanjom može postići cilj odgovarajućeg informiranja kućanstava o potrebi za zamjenom opreme kako bi mogla nastaviti primati usluge DTT-a. Certifikacija kompatibilne prijamne opreme može doprinijeti i postizanju cilja da kućanstva imaju pristup potrebnoj opremi. Međutim, u kontekstu tehnološke nadogradnje mreža Komisija ne isključuje primjerenost istodobnog emitiranja (bez obzira na zaključak o razumnosti njegova trajanja ⁽¹⁶²⁾) kako bi se olakšao tehnički prijelaz s jednog tehničkog standarda emitiranja na drugi (tj. sa standarda DVB-T-a na DVB-T2). Stoga zaključak o primjerenosti prijavljene mjere s obzirom na mogućnost oslanjanja na informativnu kampanju / kampanju certificiranja ovisi o proporcionalnosti trajanja istodobnog emitiranja. Zbog razloga navedenih u odjeljku 5.3.2.4.1. Komisija smatra da trajanje istodobnog emitiranja nije proporcionalno.

5.3.2.3.3. Mogućnost dodjele vaučera kućanstvima za zamjenu prijamne opreme

- (338) Komisija je izrazila sumnju i u tvrdnju da dodjela vaučera kućanstvima kako bi se nadoknadili troškovi koje snose kućanstva ne bi bila primjerenija mogućnost koja manje narušava tržišno natjecanje od naknade troškova ulaganja u nadograđene mreže koji su nastali operatorima DTT-a. Potpora krajnjim korisnicima mogla bi se dodijeliti onima kojima je potrebna i pritom biti tehnološki neutralna. Mogućnost pružanja naknade, posebno krajnjim korisnicima, navedena je u Odluci (EU) 2017/899 (uvodna izjava 136. odluke o pokretanju postupka i uvodna izjava 16.).

⁽¹⁶²⁾ Trajanje razdoblja istodobnog emitiranja ocjenjuje se u odjeljku 5.3.2.4.

- (339) U tom je pogledu Češka podsjetila na to da bi vaučeri za kućanstva bili skuplji za državu. Osim toga, vaučeri podrazumijevaju i troškove distribucije, a za donošenje relevantnog zakonodavstva bilo bi potrebno razdoblje od jedne do dvije godine (uvodna izjava 118.). Jedan od korisnika tvrdio je da bi izravne subvencije kućanstvima bile višestruko skuplje za Češku, dok bi čak i socijalni vaučeri bili dvostruko skuplji od proračuna prijavljene mjere (uvodna izjava 202.). S druge strane, jedan podnositelj pritužbe smatra da bi izravna potpora kućanstvima znatno manje narušavala tržišno natjecanje te da bi bila jeftinija i tehnološki neutralna (uvodna izjava 148.).
- (340) Komisija prima na znanje informacije koje upućuju na činjenicu da bi vaučeri bili skuplji za državu. Međutim, smatra da je veza između rada prijelaznih mreža i poticaja kućanstvima za nadogradnju prijamne opreme neizravna i slaba u odnosu na izravnu potporu kućanstvima u obliku vaučera za kupnju nove opreme.
- (341) Nadalje, Češka je tvrdila da je razdoblje istodobnog emitiranja bilo nužno kako bi se kućanstva potaknulo da promijene opremu. Međutim, Komisija smatra da je trajanje istodobnog emitiranja (koje je također obuhvaćeno naknadom u okviru prijavljene mjere) neproporcionalno zbog razloga objašnjenih u odjeljku 5.3.2.4.1. U tom kontekstu Komisija smatra da naknada troškova operatorima DTT-a za rad prijelaznih mreža za vrijeme neproporcionalno dugog razdoblja istodobnog emitiranja nije primjerena mjera za poticanje kućanstava da nadgrade svoju prijamnu opremu. To je zato što naknada koja se osigurava operatorima DTT-a za troškove rada prijelaznih mreža ne predstavlja izravnu financijsku naknadu za krajnje korisnike. Osim toga, dugo trajanje istodobnog emitiranja ne daje nikakav izravan poticaj krajnjim korisnicima da nabave kompatibilnu prijamnu opremu. Bez obzira na trajanje razdoblja istodobnog emitiranja krajnji korisnici mogli bi odlučiti pričekati s nabavom kompatibilne opreme otprilike do datuma završetka prelaska (bez obzira na to kad taj datum nastupa) i ne nabavljati opremu prije njega. Nadalje, Češka je objasnila i da televizijske kuće nisu imale komercijalni interes za nadogradnju na standard DVB-T2 (uvodna izjava 96.) te da su iskazale snažno protivljenje financiranju bilo kakvih troškova (uvodne izjave 165. i 115.). Za razliku od prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju, tržište tu nadogradnju nije prihvatilo kao važan inovativni korak (uvodna izjava 126.). Ti elementi, koji upućuju na nedostatak interesa televizijske publike, u suprotnosti su sa svakim znatnim poticajem kućanstvima da nadgrade svoju prijamnu opremu koji proizlazi iz dugotrajnog rada prijelaznih mreža.

5.3.2.3.4. Mogućnost odgode oslobađanja pojasa od 700 MHz

- (342) Komisija je izrazila sumnje i u tvrdnju da odgoda oslobađanja pojasa od 700 MHz ne bila primjerenija mjera za ciljeve koje Češka nastoji ostvariti prijavljenom mjerom. U tom je smislu Komisija navela da se Odlukom (EU) 2017/899 državama članicama omogućuje da odgode oslobađanje pojasa od 700 MHz za najviše dvije godine zbog razloga kao što su potreba osiguravanja i složenost osiguravanja tehničkog prelaska velikog dijela stanovništva na napredne standarde radiodifuzijskog emitiranja ili financijski troškovi prelaska koji premašuju očekivani prihod od postupaka dodjele (uvodna izjava 137. odluke o pokretanju postupka). Ta regulatorna intervencija ne bi poremetila aktivnosti nositelja prava korištenja koja su trebala isteći prije lipnja 2022., a koja bi u to vrijeme još bila valjana ⁽¹⁶³⁾.
- (343) Češka je objasnila da je u skladu s Odlukom (EU) 2017/899 mogućnost odgode oslobađanja pojasa od 700 MHz za najviše dvije godine u praksi dana samo državama članicama koje graniče s trećim zemljama zbog razloga povezanih s međunarodnom koordinacijom. Češka je odbacila tu mogućnost s obzirom na to da je oslobađanje tog pojasa bilo izvedivo i moguće u zadanom roku (uvodna izjava 120.).

⁽¹⁶³⁾ To bi se odnosilo na društvo CRa (pravo korištenja isteklo je 11. svibnja 2021.) i društvo DB (pravo korištenja isteklo je 4. ožujka 2022.). Komisija napominje da bi se to odnosilo na dva privatna korisnika koji su morali izgraditi prijelazne mreže i upravljati njihovim radom te da bi se time isključila javna radiotelevizijska kuća Česká televize i privatni operator CDG, koji je jedini operator koji nije bio dužan izgraditi prijelaznu mrežu i upravljati njezinim radom.

- (344) Međutim, u Prilogu Odluci (EU) 2017/899 utvrđuju se opravdani razlozi za odgodu oslobađanja pojasa od 700 MHz, a to su neriješeni problemi pri prekograničnom koordiniranju koji za posljedicu imaju štetne smetnje; potreba osiguravanja i složenost osiguravanja tehničkog prelaska velikog dijela stanovništva na napredne standarde radiodifuzijskog emitiranja; financijski troškovi prelaska koji premašuju očekivani prihod od postupaka dodjele; viša sila.
- (345) Komisija je svjesna složenosti situacije povezane s oslobađanjem pojasa od 700 MHz, koja uključuje tehnički prelazak za platformu DTT-a u Češkoj i uzrokuje potrebu za međunarodnom koordinacijom. Komisija uviđa i da je Češka smatrala da je oslobađanje tog pojasa u roku utvrđenom u Odluci (EU) 2017/899 izvedivo. Naime, Češka je izradila strategiju iz 2016. i Plan tehničkog prelaska kako bi postigla taj cilj u zadanom roku. Nadalje, Komisija navodi da bi odgađanje oslobađanja pojasa od 700 MHz značilo i kasniji početak korištenja tog pojasa spektra za napredne mobilne komunikacijske usluge u Češkoj. Osim toga, bilo je razumno očekivati da bi prihod od postupaka dodjele pojasa od 700 MHz znatno premašio troškove prelaska ⁽¹⁶⁴⁾.
- (346) U tom kontekstu Komisija smatra da Češka ima diskrecijsko pravo ne zatražiti odgodu oslobađanja pojasa od 700 MHz. Sve u svemu, Komisija smatra razumnom odluku Češke da ne zatraži odgodu oslobađanja pojasa od 700 MHz u okviru postupka nadogradnje mreža do 2020.

5.3.2.3.5. Zaključak o primjerenosti

- (347) Komisija smatra da nema potrebe za naknadom za istodobno emitiranje jer bi vlastiti interes triju operatora DTT-a bio dostatan za postizanje ishoda regulatorne intervencije. Osim toga, informativna kampanja / kampanja certificiranja zajedno s razdobljem istodobnog emitiranja (bez obzira na zaključak o razumnosti njegova trajanja) bila bi primjerenija za informiranje i poticanje krajnjih korisnika da zamijene svoju prijamnu opremu. Naposljetku, naknada troškova operatora DTT-a nastalih tijekom neproporcionalno dugog razdoblja istodobnog emitiranja mogla bi pružiti samo slab i neizravan poticaj kućanstvima da nadgrade svoju prijamnu opremu u odnosu na izravnu financijsku potporu koju su krajnji korisnici mogli dobiti u obliku vaučera. Komisija stoga smatra da prijavljena mjera nije primjerena.

5.3.2.4. Proporcionalnost mjere

- (348) Kako bi se postigli željeni ciljevi mjere, ta mjera mora biti proporcionalna. Potpora se smatra proporcionalnom ako je njezin iznos ograničen na minimum potreban za provedbu aktivnosti za koju je dodijeljena i ako je potencijalno narušavanje tržišnog natjecanja svedeno na najmanju moguću mjeru.
- (349) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnje u pogledu trajanja razdoblja istodobnog emitiranja (tj. trajanja paralelnog emitiranja), u pogledu toga je li mjera ograničena na naknadu troškova koji nisu već nadoknađeni u okviru postojećih mjera, u pogledu relevantnosti određenih parametara za izračun naknade te u pogledu toga bi li komercijalne koristi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2 s obzirom na potrebe korisnika za financiranjem. Komisija je navela i da se čini da se pri izračunu iznosa potpore nije uzelo u obzir vrijeme preostalo do prvotnog datuma isteka valjanosti dodijeljenih frekvencija ili datuma isteka utvrđenog nakon produljenja njihove valjanosti do 2030. na temelju Digitalne izmjene (uvodna izjava 144. odluke o pokretanju postupka).

⁽¹⁶⁴⁾ U fazi dražbe u okviru natječaja za dodjelu prava korištenja radijskih frekvencija u frekvencijskim pojasevima 700 MHz i 3 400 – 3 600 MHz ostvaren je prihod od 5 596 milijuna CZK (otprilike 223 milijuna EUR) (PRESS RELEASE:CTU has completed the auction of frequencies in 700 MHz and 3 400–3 600 MHz bands [Český telekomunikační úřad (gov.cz)]).

5.3.2.4.1. Trajanje istodobnog emitiranja

- (350) U uvodnoj izjavi 141. odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da je trajanje istodobnog emitiranja premašilo ono što se obično smatra prijelaznim razdobljem za paralelno emitiranje koje je potrebno zbog tehničkih razloga (tri do četiri mjeseca). Komisija je napomenula i da je Češki ured za telekomunikacije u vrijeme prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju smatrao da je razdoblje od šest mjeseci nepotrebno dugo. Češka je tvrdila da je to trajanje utvrđeno na temelju potreba kućanstava i poduzeća. Komisija je istaknula da se podaci o povećanju prodaje kompatibilne prijamne opreme ne čine relevantnima za dokazivanje proporcionalnosti trajanja istodobnog emitiranja. Preliminarno je navela da se čini da dulje razdoblje istodobnog emitiranja prvenstveno odgovara operatorima DTT-a, čiji je cilj naviknuti kućanstva na novu televizijsku ponudu.
- (351) U okviru službenog istražnog postupka Češka je ustrajala na tome da je trajanje istodobnog emitiranja utvrđeno uzimajući u obzir prvenstveno potrebe kućanstava, pri čemu se nastojao smanjiti broj tih kućanstava koja bi bila prisiljena ulagati u novi prijamnik izvan prirodnog ciklusa zamjene. Bilo je potrebno i poticati maloprodajno tržište (uvodne izjave 121. i 122.). Takvo je trajanje bilo potrebno i kako bi se uzeli u obzir aspekti kao što su vremenski uvjeti (npr. zamjena odašiljačkih antenskih sustava nije praktična zimi) i kapacitet pomoćnih poduzeća (u slučaju znatno kraćeg trajanja istodobnog emitiranja ne bi bilo vremena za servisiranje antenske opreme u kućanstvima). Osim toga, pri odlučivanju o trajanju razdoblja istodobnog emitiranja u obzir su uzeti i praktična provjera, izgradnja i rad velikih SFN-a (uvodna izjava 123.). Kraće razdoblje moglo je dovesti do tehničkih i gospodarskih problema (uvodna izjava 124.).
- (352) Češka je dodatno navela da je korištenje prijelaznih mreža omogućilo neometan prelazak na standard DVB-T2 za sve televizijske postaje, što se ne bi moglo postići izravnim prelaskom, tj. u kratkom razdoblju od tri do četiri mjeseca, kako su pretpostavili podnositelji pritužbe (uvodna izjava 125.). Češka je objasnila da nije točno da je razdoblje istodobnog emitiranja trajalo tri i pol godine, nego bi ga trebalo izračunati za svaku mrežu (npr. istodobno emitiranje u mreži 1 u prosjeku je trajalo 19 mjeseci).
- (353) Češka se nije složila s tvrdnjom da je istodobno emitiranje u razdoblju od šest mjeseci u vrijeme prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju usporedivo. Prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju (u Češkoj u razdoblju 2008. – 2012.) tržište je prihvatilo kao važan inovativni korak koji, za razliku od obveznog oslobađanja pojasa od 700 MHz, donosi znatnu dodanu vrijednost (uvodna izjava 126.). Češka je podsjetila na to da je istodobno emitiranje bilo ograničeno na potrebni minimum i da tri operatora DTT-a nisu ostvarila nikakve prihode od prijelaznih mreža.
- (354) Češka je smatrala i da je trajanje istodobnog emitiranja u potpunosti u nacionalnoj nadležnosti i da se temelji na tehničkim i gospodarskim aspektima prelaska na novi standard emitiranja, ali i da se njime uzima u obzir socijalna dimenzija postupka (uvodna izjava 128.).
- (355) Jedan je od korisnika naveo da bi znatno kraći vremenski okvir (otprilike tri do četiri mjeseca umjesto predloženih dvije do tri godine) mogao biti dostatan za isključivo tehnički prelazak koji podrazumijeva izravnu prenamjenu frekvencija, pri čemu se ne uzima u obzir potreba za društveno prihvatljivom potporom i motiviranjem građana i kućanstava da zamijene svoje prijamnike i prijeđu na standard DVB-T2 na način na koji je to učinila Češka (uvodne izjave 204. i 205.). Taj je korisnik tvrdio da je pandemija bolesti COVID-19 pokazala pouzdanost strategije. Potvrdio je da je stvarno prosječno trajanje istodobnog emitiranja u mreži 1 iznosilo 19,5 mjeseci (uvodna izjava 203.). Objasnio je da je, prema njegovu mišljenju, nadogradnja na standard DVB-T2 bila preuranjena, a kućanstva i radiotelevizijske kuće u tom trenutku nisu željeli unaprijedni proizvod (uvodna izjava 206.).
- (356) S druge strane, jedan podnositelj pritužbe smatrao je da trajanje istodobnog emitiranja dulje od tri do četiri mjeseca (čak i ono od šest mjeseci) nije opravdano. Podnositelj pritužbe nije se složio s argumentima Češke prema kojima prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju nije usporediv s tehnološkom nadogradnjom na standard DVB-T2/HEVC (uvodna izjava 151.).
- (357) Komisija napominje da zbog tehničke, gospodarske i socijalne dimenzije postupka prelaska ne dovodi u pitanje nacionalnu nadležnost za donošenje regulatornih mjera za platformu DTT-a (u skladu s okvirom EU-a). Međutim, Komisija mora ocijeniti je li prijavljena naknada troškova povezanih s tim regulatornim mjerama bila proporcionalna. Ta naknada pokriva troškove rada prijelaznih mreža za vrijeme cijelog razdoblja istodobnog emitiranja.

- (358) U tom pogledu Komisija smatra da cilj poticanja kućanstava (na promjenu opreme) i trgovaca na malo (za uvoz kompatibilne opreme) ne opravdava trajanje istodobnog emitiranja. Prvo, Komisija ne smatra da je rad prijelaznih mreža kućanstvima omogućio veću fleksibilnost kad je riječ o zamjeni prijamne opreme. Konkretno, kućanstva su mogla početi nabavljati kompatibilne prijamnike u bilo kojem trenutku od pokretanja kampanje certificiranja 2016. do oslobađanja pojasa od 700 MHz u 2020. Nije jasno kako je rad prijelaznih mreža dodatno pridonio tome. Kako je navedeno u odluci o pokretanju postupka, podaci o prodaji kompatibilnih prijamnika ne mogu biti dokaz primjerenosti trajanja istodobnog emitiranja. Komisija smatra da bi naknada troškova nastalih u okviru rada prijelaznih mreža mogla pružiti samo neizravan i slab poticaj kućanstvima da nadgrade svoju prijamnu opremu (uvodna izjava 340.). Nadalje, Komisija napominje da je Češka objasnila da se nadogradnja na standard DVB-T2/HEVC nije smatrala važnim inovativnim korakom (uvodna izjava 126.), podsjećajući na to da kućanstva i televizijske kuće nisu pokazali interes za nadogradnju. Stoga rad prijelaznih mreža ne bi bio snažan poticaj kućanstvima da nabave novu opremu. Naprotiv, dugo istodobno emitiranje zapravo bi moglo potaknuti kućanstva da odgode nadogradnju do trenutka neposredno prije isključivanja izvornih mreža DVB-T. Komisija stoga ne prihvaća da je trajanje istodobnog emitiranja proporcionalno s obzirom na socijalnu dimenziju postupka prelaska jer to nije na odgovarajući način potkrijepljeno dokazima.
- (359) Komisija stoga smatra da je neproporcionalno dugo razdoblje istodobnog emitiranja prvenstveno pogodovalo trima operatorima DTT-a jer im je pomoglo da zadrže korisnike i naviknu ih na novosti. Osim toga, kako je objašnjeno u odjeljku 5.3.2.4.3., Komisija smatra da se pri izračunu troškova amortizacije na temelju računovodstvenog vijeka trajanja opreme ne uzima u obzir njezin dulji ekonomski vijek trajanja, zbog čega se dobivaju neopravdano veći troškovi amortizacije i što dovodi do toga da se, zbog ponovnog korištenja djelomično subvencionirane opreme, mjerom financira i nadogradnja konačnih mreža. S obzirom na to da se učinci amortizacije s vremenom akumuliraju, neproporcionalno trajanje razdoblja istodobnog emitiranja dodatno povećava iznos dijela financiranja koji se prenosi na krajnje mreže.
- (360) Komisija bi se mogla složiti s tvrdnjom da bi kratko tehničko istodobno emitiranje moglo biti potrebno i proporcionalno kako bi se kućanstvima olakšao tehnički prelazak s jednog standarda emitiranja na drugi, odnosno sa standarda DVB-T-a na DVB-T2 (npr. ponovno podešavanje). U tom pogledu Komisija smatra da se prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju može usporediti s oslobađanjem pojasa od 700 MHz s obzirom na tehničke aspekte ⁽¹⁶⁵⁾ (ili je čak tehnički složeniji), stoga je važno istaknuti da je češko regulatorno tijelo u vrijeme prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju smatralo da je razdoblje od šest mjeseci nepotrebno dugo. Komisija smatra da dulje trajanje ne opravdavaju ni drugi tehnički aspekti koja je iznijela Češka, kao što su složenost uvođenja standarda DVB-T2, potreba za zamjenom odašiljačkih antenskih sustava tijekom zime i kapacitet pomoćnih poduzeća koja pružaju potrebne usluge, s obzirom na to da su te poteškoće bile slične onima u okviru prelaska s analogne na digitalnu radiodifuziju. Kad je riječ o potrebi za stabilizacijom velikih SFN-a, Češka nije dostavila konkretne dokaze o trajanju tih radova. Nadalje, Komisija napominje da je jedan od korisnika naveo da bi se znatno kraći vremenski okvir od približno tri do četiri mjeseca mogao primijeniti na isključivo tehnički prelazak koji podrazumijeva izravnu prenamjenu frekvencija. S obzirom na te elemente Komisija smatra da bi kratko tehničko istodobno emitiranje u trajanju do šest mjeseci bilo opravdano.
- (361) U drugim predmetima Komisija je prihvatila razdoblje istodobnog emitiranja u trajanju do godine dana, uz napomenu da će ga nacionalna tijela, ako to bude izvedivo, skratiti na šest mjeseci ⁽¹⁶⁶⁾. Međutim, trajanje prijavljene mjere (čak i uz pretpostavku stvarnog prosječnog trajanja od 19,5 mjeseci po lokaciji odašiljača u mreži 11) neproporcionalno je dugo. U svakom slučaju, Komisija napominje da u skladu s Planom tehničkog prelaska druge dvije prijelazne mreže imaju čak i dulje prosječno planirano trajanje rada (tj. 31 mjesec za prijelaznu mrežu 12 i 24 mjeseca za prijelaznu mrežu 13).

⁽¹⁶⁵⁾ Prelazak s analogne na digitalnu radiodifuziju također je iziskivao nadogradnju antena u kućanstvima, koju su obavljala poduzeća koja pružaju takve usluge. Razlika u trajanju između šest mjeseci i 19,5 mjeseci ne može se opravdati uvođenjem i stabilizacijom mreža DVB-T2 u usporedbi s uvođenjem mreža DVB-T.

⁽¹⁶⁶⁾ Odluka Komisije od 17. studenog 2010. u predmetu državne potpore N 671b/2009 – Slovačka – Prelazak na digitalno televizijsko emitiranje u Slovačkoj, C(2010) 7690 final (SL C 039, 8.2.2011.). Vidjeti bilješku 17.: „Navodno trajanje iznosi do 12 mjeseci. Međutim, slovačka tijela navela su da će skratiti razdoblje istodobnog emitiranja na najviše šest mjeseci ako se pokaže da je kraće razdoblje istodobnog emitiranja dostatno.”

- (362) Stoga Komisija smatra da je naknada troškova za rad prijelaznih mreža za vrijeme razdoblja istodobnog emitiranja predviđenog prijavljenom mjerom neproporcionalna.

5.3.2.4.2. Pitanje jesu li prihvatljivi troškovi nadoknađeni u okviru drugih programa potpore

- (363) Komisija je zatražila da se dostave primjedbe i kako bi provjerila jesu li prihvatljivi troškovi nadoknađeni u okviru drugih programa potpore (uvodna izjava 129. točka (c) odluke o pokretanju postupka).
- (364) Češka je potvrdila da je mjera ograničena na naknadu troškova koji nisu već nadoknađeni u okviru postojećih mjera, kao što su one koje je Komisija odobrila u Odluci u predmetu SA.55742 i Odluci u predmetu SA.60062. Konkretno, Češki ured za telekomunikacije proveo je detaljnu provjeru prihvatljivih troškova koje su dostavili korisnici kako bi se izbjeglo dodjeljivanje dvostruke naknade. Češka je istaknula da su svi relevantni troškovi zabilježeni u računovodstvenoj evidenciji svakog korisnika (uvodna izjava 135.).
- (365) Jedan podnositelj pritužbe ipak je tvrdio da razmatranje troškova koje je proveo Češki ured za telekomunikacije ne može otkloniti Komisijine sumnje te je smatrao da bi stručnjaci koji su proveli razmatranje mogli biti pristrani (uvodna izjava 152.). Češka je odgovorila da je takva tvrdnja irelevantna i neutemeljena te je objasnila da Češki ured za telekomunikacije svoja razmatranja troškova provodi u skladu s pravnim okvirom.
- (366) Komisija smatra da je tvrdnja podnositelja pritužbe hipotetska i da nije potkrijepljena dokazima. Osim toga, Komisija nije pronašla nikakve dokaze ili naznake da je razmatranje troškova koje je proveo Češki ured za telekomunikacije, ili koje su proveli stručnjaci, bilo pristrano. Komisija stoga na temelju objašnjenja koja je dostavila Češka smatra da je mjera ograničena na naknadu troškova koji nisu već nadoknađeni u okviru drugih mjera i napominje da se prijavljena mjera ne može zbrajati s drugim mjerama (odjeljak 2.3.5.).

5.3.2.4.3. Relevantnost određenih parametara za izračun naknade

- (367) U uvodnoj izjavi 137. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnje u relevantnost korištenja amortizacije imovine za izračun naknade i u to osigurava li se prijavljenom mjerom da se iznos potpore zadrži na najmanjoj mogućoj razini. Komisija je napomenula da u okviru mjere nema razlike između opreme koja se koristi u konačnim mrežama i one koja se ne koristi. Češka tijela nisu dokazala da predložena metodologija za izračun naknade ne dovodi do prekomjerne naknade s obzirom na potrebu korisnika potpore za financiranjem.
- (368) Jedan od korisnika ustrajao je na dosljednom uzimanju u obzir točnog opsega prijavljene mjere jer se mjera odnosi samo na istodobno emitiranje, a troškovi nadogradnje sa standarda DVB-T-a na DVB-T2/HEVC samo se djelomično nadoknađuju na temelju amortizacije (uvodna izjava 206.).
- (369) Češka i društvo CRa objasnili su da će se naknada odnositi na stvarne troškove (operativne i kapitalne rashode) koji su zabilježeni u računovodstvenoj evidenciji svakog korisnika i koji su korisnicima nastali za vrijeme istodobnog emitiranja. Nadalje, objasnili su da se kapitalni rashodi izračunavaju kao stvarna amortizacija sve relevantne imovine korištene za emitiranje u prijelaznim mrežama. Amortizacija je stvarni trošak koji se izračunava na objektivni način i općenito se smatra najboljom praksom za kvantifikaciju smanjenja vrijednosti imovine tijekom vremena zbog trošenja i habanja. U skladu s češkim Zakonom o računovodstvu amortizacija u računovodstvenim evidencijama trebala bi odgovarati stvarnom stanju i spriječiti dvostruko obračunavanje istih troškova (uvodne izjave 209. i 210. te od 129. do 133.).
- (370) Komisija potvrđuje da je amortizacija standardna praksa za kvantifikaciju trošenja i habanja tijekom vremena. Međutim, troškovi računovodstvene amortizacije primjereni su za izračun troškova povezanih s radom prijelaznih mreža samo ako se temelje na ekonomskom vijeku trajanja opreme. To je posebno važno u ovom predmetu s obzirom na to da se oprema ponovno koristi u konačnim mrežama. Ako se oprema amortizira brže (od ekonomskog vijeka trajanja) tijekom rada prijelaznih mreža, a država nadoknađuje te veće troškove amortizacije, to u velikoj mjeri ima učinak financiranja konačnih mreža. Osim toga, troškovi amortizacije glavna su komponenta naknade u prijavljenoj mjeri (bilješka 60.).

- (371) U skladu s prijavljenom mjerom troškovi amortizacije izračunani su na temelju računovodstvenog vijeka trajanja opreme u rasponu od [manje od 10] godina, osim za opremu za hlađenje i sustav za besprekidno napajanje u čijem je slučaju to razdoblje iznosilo [5 – 15] godina (bilješka 63.). Međutim, Komisija smatra da ekonomski vijek trajanja opreme koja se koristi za infrastrukturu za potporu digitalnom emitiranju videozapisa iznosi najmanje 10 godina⁽¹⁶⁷⁾. Taj je nalaz u skladu s objašnjenjima jednog od korisnika (društva CRa), prema kojem ciklusi ulaganja u tom sektoru općenito obuhvaćaju razdoblje od 12 do 15 godina (uvodna izjava 178.). Nadalje, to potvrđuje i poslovni plan jednog od korisnika za mrežu DVB-T iz 2010. koji je dostavila Češka (uvodna izjava 134.). Taj poslovni plan obuhvaća razdoblje [...] i u njemu se predviđaju samo kapitalni rashodi u godini [...], što znači da se pretpostavlja ekonomski vijek trajanja od najmanje [10 – 15] godina.
- (372) Stoga Komisija smatra da je prijavljena naknada veća nego što je potrebno kad je riječ o kapitalnim rashodima za opremu (tj. otprilike 200 % veća ako se izračunava na temelju petogodišnjeg računovodstvenog vijeka trajanja umjesto desetogodišnjeg ekonomskog vijeka trajanja). Na taj način prijavljena naknada za rad prijelaznih mreža zapravo doprinosi i financiranju nadogradnje konačnih mreža (tj. otprilike 50 % prihvatljivih kapitalnih rashoda za prijelazne mreže prenosi se na konačne mreže), s obzirom na to da bi se oprema koja se ponovno koristi mogla koristiti do kraja njezina ekonomskog vijeka trajanja.
- (373) Neproporcionalno dugo trajanje rada prijelaznih mreža dodatno pojačava taj učinak jer se troškovi amortizacije akumuliraju tijekom vremena. Komisija procjenjuje da prijavljena mjera uključuje prekomjernu amortizaciju opreme u iznosu od 16 % ukupnih kapitalnih rashoda za kuću Česká televize, 26 % za društvo CRa i 20 % za društvo DB. Stoga se ta prekomjerna amortizacija prenosi na financiranje konačnih mreža⁽¹⁶⁸⁾. To znači da se korištenje opreme u prijelaznim mrežama neproporcionalno subvencionira, zbog čega se smanjuju ukupni troškovi ulaganja u nadograđene konačne mreže. Naposljetku, osim ponovnog korištenja subvencionirane opreme u konačnim mrežama, korisnici bi ostvarili korist i od naknade troškova postavljanja, konfiguracije i stabilizacije nadograđene opreme pri ponovnom korištenju te opreme u konačnim mrežama, s obzirom na to da je glavni dio tih aktivnosti već proveden pri izgradnji prijelaznih mreža.
- 5.3.2.4.4. Pitanje bi li komercijalne koristi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2 s obzirom na potrebe korisnika za financiranjem
- (374) U uvodnoj izjavi 137. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju u to da komercijalne koristi ne bi nadmašile troškove ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2 s obzirom na potrebe primatelja potpore za financiranjem, napominjući da unaprijedene tehnologije donose komercijalne koristi u smislu povećanja kapaciteta i kvalitete prijenosa. Komisija je napomenula i da bi korisnici mogli koristiti nadograđene konačne mreže (izgrađene na infrastrukturi prijelaznih mreža) do 2030. Češka tijela nisu dokazala ni da potpora obuhvaća dodatni učinak (u smislu profitabilnosti) scenarija bržeg uvođenja (tj. ubrzana tehnološka nadogradnja radi oslobađanja pojasa od 700 MHz) u usporedbi s protučinjeničnim scenarijem sporijeg uvođenja (tj. tehnološka nadogradnja potaknuta kretanjima na tržištu).
- (375) Kako je objašnjeno u odjeljku o učinku poticaja (odjeljak 5.3.1.2.1.), Komisija prihvaća da bi se, da nije bilo ubrzanog prelaska u razdoblje 2017. – 2020. koji je propisala Češka, prirodna tehnološka nadogradnja mreža DTT-a potaknuta kretanjima na tržištu provela tek u razdoblju 2022. – 2024. (uvodna izjava 290.).

⁽¹⁶⁷⁾ Odašiljači su jedan od glavnih elemenata mreže DVB u smislu kapitalnih rashoda. Ukupni trošak vlasništva odašiljača izračunava se za razdoblje od 10 godina. Izvor: 2014., GatesAir – Broadcast Transmission Systems – Efficiency and Total Cost of Ownership.

⁽¹⁶⁸⁾ Prosječno trajanje rada prijelaznih mreža iznosilo je 19,5 mjeseci (mreža 11 – Česká televize), 31 mjesec (mreža 12 – CRa) i 24 mjeseca (mreža 13 – DB) (uvodna izjava 50.). To znači da se prijavljenom mjerom nastoje nadoknaditi troškovi amortizacije otprilike 32 % opreme (Češka televize), 51 % (CRa) i 40 % (DB) (na temelju računovodstvenog vijeka trajanja od pet godina). Međutim, stvarno trošenje i habanje opreme u prijelaznim mrežama (na temelju ekonomskog vijeka trajanja od najmanje 10 godina) iznosilo je otprilike samo polovinu te vrijednosti, tj. 16 % za kuću Česká televize, 26 % za društvo CRa i 20 % za društvo DB.

- (376) Međutim, Komisija navodi da rad prijelaznih mreža donosi najviše koristi trima operatorima DTT-a jer im omogućuje prelazak na unaprijeđenu tehnologiju uz istodobno smanjenje rizika od gubitka publike u tom postupku. Nadalje, oprema obuhvaćena naknadom djelomično se ponovno koristi u konačnim mrežama (uvodna izjava 292.). Kako je ispitano u odjeljku 5.3.2.4.3., izračun troškova amortizacije na temelju računovodstvenog vijeka trajanja opreme, a ne na temelju njezina duljeg ekonomskog vijeka trajanja, dovodi do veće naknade za trošenje i habanje opreme korištene u prijelaznim mrežama, pa stoga ponovno korištenje te opreme u konačnim mrežama smanjuje ukupne troškove ulaganja u konačne mreže. Tri operatora DTT-a mogu ostvariti korist i od troškova postavljanja, konfiguracije i stabilizacije nadograđene opreme pri ponovnom korištenju te opreme u konačnim mrežama, s obzirom na to da je glavni dio tih aktivnosti već proveden pri izgradnji prijelaznih mreža. Osim toga, za tri korisnika postojali su pozitivni tržišni izgledi i predvidljivost ulaganja do 2030. zbog produljenja valjanosti njihovih prava korištenja spektra (uvodna izjava 293.).
- (377) U tom kontekstu, koji upućuje na komercijalne koristi i prijenos dijela financiranja na nadogradnju konačnih mreža, Komisija nije primila nikakve poslovne planove kojima bi se dokazale potrebe korisnika za rješavanjem pitanja manjka financijskih sredstava. Češka je uputila na ažuriranu studiju ADL-a. Međutim, Komisija navodi da, iako je u ažuriranoj studiji ADL-a analizirano više scenarija prelaska (tj. nadogradnja s paralelnim emitiranjem, nadogradnja bez paralelnog emitiranja i scenarij bez nadogradnje) i iznesena je kvalitativna i kvantitativna procjena troškova različitih scenarija, u njoj nisu procijenjeni potencijalni prihodi ni učinak tehnološke nadogradnje na profitabilnost operatora DTT-a. Nadalje, ažurirana studija ADL-a ne sadržava usporedbu sa scenarijem sporijeg uvođenja (tj. u razdoblju 2022. – 2024.). Komisija napominje da nije primila ni *ex post* rekonstrukciju tadašnjih poslovnih planova (uvodna izjava 295.).
- (378) Stoga Komisija smatra da Češka nije dokazala da su troškovi rada prijelaznih mreža nadmašili komercijalne koristi (uvodna izjava 298.).

5.3.2.4.5. Zaključak o proporcionalnosti

- (379) Komisija prvo smatra da je naknada troškova rada prijelaznih mreža (paralelno emitiranje) neproporcionalna jer je istodobno emitiranje trajalo dulje nego što je potrebno (tj. šest mjeseci i do godinu dana u propisno opravdanim situacijama).
- (380) Nadalje, izračun troškova amortizacije temeljio se na računovodstvenom vijeku trajanja opreme, koji ne uzima u obzir njezin dulji ekonomski vijek trajanja. To dovodi do veće naknade za trošenje i habanje opreme korištene u prijelaznim mrežama, što znači da se ponovnim korištenjem te opreme u konačnim mrežama smanjuju ukupni troškovi ulaganja korisnika u konačne mreže. Osim toga, tri operatora DTT-a mogu ostvariti korist od troškova postavljanja, konfiguracije i stabilizacije nadograđene opreme pri ponovnom korištenju te opreme u konačnim mrežama, s obzirom na to da je glavni dio tih aktivnosti već proveden pri izgradnji prijelaznih mreža.
- (381) Naposljetku, Komisija nije mogla utvrditi da je iznos potpore sveden na najmanju moguću mjeru jer dostupne informacije ne pokazuju jesu li troškovi ubrzanog uvođenja standarda DVB-T2 kao rezultat regulatornih obveza nadmašili komercijalne koristi i, ako jesu, u kojoj mjeri (nije provedena analiza manjka financijskih sredstava).
- (382) Stoga prijavljena mjera nije proporcionalna.

5.3.2.5. Transparentnost i zbrajanje potpora

- (383) Češka se obvezala objaviti tekst mjere i informacije o korisnicima potpore koja premašuje 500 000 EUR (uvodna izjava 69.). Stoga je mjera u skladu sa zahtjevima transparentnosti.

- (384) Češka je potvrdila da se mjera ne može zbrajati ni s jednom drugom mjerom kojom se financiraju isti prihvatljivi troškovi (uvodna izjava 67.) i da korisnici potpore ne bi mogli podnijeti zahtjev za fiskalnu amortizaciju imovine na koju se primjenjuje naknada u okviru predmetne mjere (uvodna izjava 68.). Češka je iz mjere isključila sve troškove koji bi mogli dovesti do dvostruke naknade u okviru drugih programa potpore (uvodna izjava 366.). Komisija smatra da je to dovoljno kako bi se spriječili problemi koji proizlaze iz zbrajanja s drugim mjerama potpore.

5.3.2.6. Negativni učinci mjere

- (385) U uvodnim izjavama 148. i 149. odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da je mjera pomogla operatorima DTT-a da ostanu konkurentni na tržištu i da smanje troškove ulaganja u nadogradnju opreme koje operatori koji koriste druge platforme (npr. satelitsku platformu za nadogradnju na standard DVB-S2/MPEG4) moraju financirati privatnim sredstvima. Komisija je istaknula da se čini da se mjerom financiraju uobičajeni troškovi koje bi operatori DTT-a snosili u nastojanju da zadrže svoj položaj na tržištu pružajući napredne usluge. Komisija je navela da mjera nadilazi zadržavanje postojećeg stanja koje je postojalo prije oslobađanja pojasa od 700 MHz.
- (386) Jedan podnositelj pritužbe ustajao je na tome da se mjerom daje prednost najmanje naprednoj televizijskoj tehnologiji, čime se nanosi šteta drugim platformama i korisnicima. Kao primjer naveo je situacije u kojima televizijske kuće koje emitiraju besplatne televizijske kanale sad mogu početi koristiti standard DVB-T2 za pružanje usluga naplatne televizije i u kojima je podnositelj pritužbe (pružatelj usluga IPTV-a) razmatrao uvođenje besplatnih televizijskih kanala u svoju ponudu (uvodna izjava 154.).
- (387) Češka je objasnila da je do oslobađanja pojasa od 700 MHz došlo relativno brzo nakon što su operatori DTT-a oslobodili pojas od 800 MHz, pri čemu su ti operatori snosili povezane troškove i njihov se položaj na tržištu pogoršao u korist konkurentnih platformi. Navela je i da bi nekontrolirano oslobađanje pojasa od 700 MHz moglo utjecati i na kućanstva. Češka je izvjestila o zdravom tržišnom natjecanju među platformama (uvodna izjava 138.), no nikako se nije složila s tvrdnjom da se mjerom daje prednost najmanje naprednoj platformi, pri čemu je istaknula da se odabir tehnologija jednostavno temeljio na preporuci iz Odluke (EU) 2017/899, uz osiguravanje kompatibilnosti sa susjednim zemljama (uvodna izjava 140.).
- (388) Jedan od korisnika podsjetio je na to da se mjerom nadoknađuju troškovi samo onih operatora na koje utječe regulatorna promjena. Objasnio je da je u Češkoj zamjenjivost platformi slaba i izvediva samo s tehničkog stajališta te da su druge platforme (npr. satelitska, kabela i IPTV) imale znatno manji tržišni udio od DTT-a i nudile su usluge naplatne televizije (uvodna izjava 212.).
- (389) Komisija smatra da se prijavljenom mjerom tri operatora DTT-a oslobađa regulatornih troškova koji su svojstveni njihovoj djelatnosti, dok operatori koji koriste druge platforme, kao što su satelitska ili kabela, moraju sami snositi slične troškove. Stoga se prijavljenom mjerom jača konkurentski položaj triju operatora DTT-a na štetu operatora koji koriste druge platforme. Nadalje, potporom se mogu unakrsno subvencionirati djelatnosti korisnika u drugim sektorima i drugim državama članicama s obzirom na to da društvo CRA pripada grupi koja posluje na međunarodnoj razini (bilješka 31.) i u više sektora osim onog usluga emitiranja putem DTT-a, a javna radiotelevizijska kuća Česká televize natječe se i s komercijalnim televizijskim kućama. Komisija smatra da, unatoč različitim poslovnim modelima televizijskih platformi u Češkoj (tj. besplatna televizija u odnosu na naplatnu televiziju), i dalje postoje znatni učinci narušavanja, kao što pokazuju pritužbe operatora koji koriste druge tehnološke platforme. Na primjer, satelitska platforma tehnički može pružati usluge besplatne televizije. Platforma IPTV-a mogla bi se koristiti i za emitiranje besplatnih televizijskih kanala, a neki operatori već ih uključuju u svoje standardne televizijske pakete u drugim državama članicama⁽¹⁶⁹⁾. Osim toga, društvo Telly (pružatelj usluga IPTV-a) razmišljalo je o ponudi besplatne televizijske kartice DIGI TV u Češkoj (uvodna izjava 153.). Platforma DTT-a tehnički može pružati i usluge naplatne televizije (bez obzira na to što komercijalni projekt grupe Skylink/M7 nije bio uspješan u Češkoj (uvodna izjava 91.)) i ne postoji pravna obveza da se na toj platformi moraju pružati samo usluge besplatne televizije.
- (390) Stoga Komisija potvrđuje svoj preliminarni zaključak da je mjera imala negativne učinke na tržišno natjecanje.

⁽¹⁶⁹⁾ Vidjeti, na primjer, besplatne televizijske kanale uključene u ponudu platforme Movistar Plus (Telefónica) u Španjolskoj (izvor: Canales de TV incluidos en el nuevo Movistar Plus+).

5.3.2.7. Razmatranje pozitivnih učinaka potpore u odnosu na negativne učinke u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i negativnih učinaka na trgovinu

- (391) Pažljivo osmišljenom mjerom državne potpore trebalo bi se osigurati da je ukupna bilanca učinaka mjere pozitivna u smislu izbjegavanja učinka na trgovinske uvjete koji je negativan u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (392) Komisija prepoznaje namjeru čeških tijela da omoguće neometano oslobađanje pojasa od 700 MHz od usluga zemaljske televizije s ograničenim učinkom na gledatelje kako bi se zajamčio društveno prihvatljiv prelazak koji moguće poremećaje svodi na najmanju moguću mjeru. Komisija prima na znanje pozitivne učinke regulatornih mjera (tj. rad prijelaznih mreža) na kontinuitet usluga DTT-a, koje su glavni izvor usluga besplatne televizije u Češkoj. Osim toga, Komisija prepoznaje važnu ulogu usluga besplatne televizije u podupiranju pluralizma i demokracija koje dobro funkcioniraju. Međutim, smatra da su pozitivni učinci prijavljene mjere (tj. naknada za rad prijelaznih mreža) bili ograničeni (uvodna izjava 308.).
- (393) Komisija napominje da mjera ima negativne učinke u smislu oslobađanja operatora DTT-a dijela opterećenja povezanog s regulatornim obvezama koje je utvrdila Češka, a koje su svojstvene njihovoj gospodarskoj djelatnosti. Komisija smatra i da mjera nema učinak poticaja i da nije usmjerena na uklanjanje nefunkcioniranja tržišta koje bi opravdalo potrebu za javnom potporom operatorima DTT-a. Isto tako, Komisija smatra da mjera nije osmišljena na primjeren ili proporcionalan način.

5.3.3. Zaključci o spojivosti mjere

- (394) S obzirom na prethodno navedeno Komisija smatra da negativni učinci mjere u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i negativnih učinaka na trgovinu nadmašuju njezine ograničene pozitivne učinke.
- (395) Komisija stoga zaključuje da prijavljena mjera nije spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a. Komisija nije utvrdila drugu pravnu osnovu relevantnu za spojivost prijavljene mjere, a ni Češka ni zainteresirane strane nisu dostavile informacije ili dokaze u tom pogledu.

5.4. **ZAKLJUČAK**

- (396) Komisija smatra da prijavljena mjera čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koja je nespojiva s unutarnjim tržištem,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prijavljena mjera državne potpore „Potpora za paralelno emitiranje zemaljske televizije u DVB-T2/HEVC-u” čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koja je nespojiva s unutarnjim tržištem.

Članak 2.

Češka potporu iz članka 1. neće isplatiti trima korisnicima (kući Česká televize te društvima CRa i DB).

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. prosinca 2025.

Za Komisiju
Teresa RIBERA
Izvršna potpredsjednica
